

Co-funded by
the European Union 2023-1-ES02-KA210-YOU-000114522

Βασικό Οικονομικό Εγχειρίδιο

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	6
ΕΝΟΤΗΤΑ Ι – ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	10
1.1 ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ (ΑΕΠ)	11
1.2 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ	14
1.3 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	17
1.4 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΣΟΤΙΜΙΑ	20
1.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	23
1.6 ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΧΡΕΟΣ	26
1.7 ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....	29
1.8 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	33
1.9 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ.....	37
1.10 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ	40
1.11 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ.....	43
ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙ – ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	46
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	47
2.1 ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΗ	47
2.2 ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	50
2.3 ΘΕΩΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ.....	53
2.4 ΔΟΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ.....	56

2.5	ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	58
2.6	ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΡΔΟΥΣ.....	60
2.7	ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	62
2.8	ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	65
2.9	ΘΕΩΡΙΑ ΠΑΙΓΝΙΩΝ	67
2.10	ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	70
ΕΝΟΤΗΤΑ III - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ.....		74
	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ	75
3.1	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	75
3.2	ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ	78
3.3	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΕΟΥΣ	81
3.4	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	84
3.5	ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ	88
3.6	ΦΟΡΟΙ	90
3.7	ΑΣΦΑΛΙΣΗ.....	93
3.8	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	95
3.9	ΑΠΛΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ Ή ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΣ	97
3.10	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	99
ΕΝΟΤΗΤΑ IV – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....		103
	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	104
4.1	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	105

4.2	ΗΓΕΣΙΑ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	107
4.3	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ.....	109
4.4	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ	113
4.5	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	115
4.6	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ	117
4.7	ΔΙΚΤΥΩΣΗ.....	119
4.8	ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	122
4.9	ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ	124
4.10	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΟΝΟΥ	126
ΕΝΟΤΗΤΑ V – ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ		129
	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ	130
5.1	ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	130
5.2	ΤΥΠΟΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	133
5.3	ΜΙΣΘΟΣ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΟ	137
5.4	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ	140
5.5	ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	142
5.6	ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	145
5.7	ΝΟΜΟΙ ΠΕΡΙ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ.....	148
5.8	ΔΙΚΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	151
5.9	ΣΤΕΓΑΣΗ.....	153
5.10	ΑΛΛΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ.....	155

ΕΠΙΛΟΓΟΣ	158
ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ	161
ΛΙΣΤΑ INFOGRAPHICS	167
ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ	167

Εισαγωγή

Ο οικονομικός αλφαριθμητισμός είναι η ικανότητα εντοπισμού οικονομικών προβλημάτων, εναλλακτικών λύσεων, κόστους και οφελών- ανάλυσης των κινήτρων που λειτουργούν σε οικονομικές καταστάσεις- εξέτασης των συνεπειών των αλλαγών στις οικονομικές συνθήκες και τις δημόσιες πολιτικές- συλλογής και οργάνωσης οικονομικών στοιχείων- και στάθμισης του κόστους έναντι των οφελών.

Ένα οικονομικά εγγράμματο άτομο μπορεί να κατανοήσει τις επιπτώσεις των οικονομικών ειδήσεων, να συμμετέχει πιο αποτελεσματικά στην πολιτική ζωή και να περιηγηθεί στις πολυπλοκότητες της σύγχρονης οικονομίας. Ο οικονομικός αλφαριθμητισμός περιλαμβάνει τη γνώση του τρόπου λειτουργίας των αγορών, του ρόλου της κυβέρνησης στην οικονομία, του αντίκτυπου των παγκόσμιων οικονομικών αλληλεπιδράσεων και της σημασίας των οικονομικών δεικτών, όπως ο πληθωρισμός, η ανεργία και το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ).

Ο οικονομικός αλφαριθμητισμός είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τους νέους ενήλικες καθώς αρχίζουν να λαμβάνουν σημαντικές οικονομικές αποφάσεις, όπως η επιλογή καριέρας, η διαχείριση του εισοδήματος, η αποταμίευση και η επένδυση. Η κατανόηση της οικονομίας βοηθά τους νέους ενήλικες να κάνουν ενημερωμένες επιλογές, να αποφεύγουν τις οικονομικές παγίδες και να σχεδιάζουν ένα ασφαλές μέλλον. Για παράδειγμα, η γνώση για τα επιτόκια και τον πληθωρισμό μπορεί να τους καθοδηγήσει στη λήψη καλύτερων αποφάσεων σχετικά με τα δάνεια και τις αποταμιεύσεις. Ο οικονομικός αλφαριθμητισμός δίνει επίσης τη δυνατότητα στους νέους ενήλικες να κατανοήσουν τα δικαιώματα και τις ευθύνες τους ως καταναλωτές και εργαζόμενοι, επιτρέποντάς τους να διαπραγματεύονται καλύτερους όρους και να υπερασπίζονται τον εαυτό τους σε διάφορες καταστάσεις.

Επιπλέον, ο οικονομικός αλφαριθμητισμός εξοπλίζει τους νέους ενήλικες με τις δεξιότητες να αξιολογούν κριτικά τις δημόσιες πολιτικές και τα οικονομικά ζητήματα, προωθώντας την ενημερωμένη ιδιότητα του πολίτη. Σε έναν κόσμο όπου οι οικονομικές αποφάσεις που λαμβάνονται από κυβερνήσεις και εταιρείες έχουν εκτεταμένες επιπτώσεις, η οικονομική παιδεία επιτρέπει στους νέους ενήλικες να συμμετέχουν σε ουσιαστικές συζητήσεις και να συμβάλλουν στις κοινοτικές και εθνικές αποφάσεις. Τους προετοιμάζει επίσης να προσαρμοστούν στις οικονομικές αλλαγές και αβεβαιότητες, όπως οι τεχνολογικές εξελίξεις, η παγκοσμιοποίηση και οι οικονομικές υφέσεις, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τις επαγγελματικές και οικονομικές τους προοπτικές.

Το παρόν εγχειρίδιο έχει σχεδιαστεί για να παρέχει μια ολοκληρωμένη θεμελίωση των οικονομικών γνώσεων, χωρισμένο σε πέντε διακριτές ενότητες, καθεμία από τις οποίες πραγματεύεται μια διαφορετική πτυχή των οικονομικών.

Η ενότητα 1, Μακροοικονομία, καλύπτει την ευρύτερη οικονομία και περιλαμβάνει θέματα όπως το ΑΕΠ, ο πληθωρισμός, οι συναλλαγματικές ισοτιμίες, οι οικονομικές πολιτικές, το εθνικό χρέος και οι οικονομικοί θεσμοί. Βοηθά τους αναγνώστες να κατανοήσουν πώς οι οικονομικοί δείκτες και οι πολιτικές επηρεάζουν τη συνολική οικονομία.

Η ενότητα 2, Μικροοικονομία, επικεντρώνεται στη λήψη αποφάσεων από άτομα και επιχειρήσεις, εξηγώντας την προσφορά και τη ζήτηση, τη θεωρία του καταναλωτή, τη θεωρία του παραγωγού, τα μονοπώλια, τις αγορές εργασίας και άλλες βασικές έννοιες. Αυτή η ενότητα παρέχει πληροφορίες για το πώς λειτουργούν οι αγορές και πώς αλληλεπιδρούν οι οικονομικοί παράγοντες στο πλαίσιο αυτών των αγορών.

Η ενότητα 3, Χρηματοοικονομικά, ασχολείται με τα προσωπικά και εταιρικά χρηματοοικονομικά, συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού, της αποταμίευσης, της διαχείρισης του χρέους, των φόρων, της ασφάλισης και του σχεδιασμού συνταξιοδότησης. Αυτό το μπλοκ εξοπλίζει τους αναγνώστες με τα εργαλεία για να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα οικονομικά τους και να σχεδιάζουν τη μακροπρόθεσμη οικονομική τους σταθερότητα.

Η ενότητα 4, Επιχειρήσεις, επικεντρώνεται στον κόσμο των επιχειρήσεων, καλύπτοντας την επιχειρηματικότητα, την ηγεσία, την οικονομική διαχείριση, τη δικτύωση, την εξυπηρέτηση πελατών και τη διαχείριση του χρόνου. Έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους επίδοξους επιχειρηματίες και τους επαγγελματίες του χώρου να αναπτύξουν βασικές δεξιότητες για την επιτυχία.

Η ενότητα 5, Εργατικό και Συμβατικό Δίκαιο, ασχολείται με τις νομικές πτυχές της απασχόλησης και των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων εργασίας, των τύπων συμβάσεων, των νόμων για τους μισθούς και τις ώρες εργασίας, των αποζημιώσεων, των νόμων για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, του επιχειρηματικού δικαίου και της στέγασης. Η ενότητα αυτή παρέχει ένα νομικό πλαίσιο που βοηθά τους αναγνώστες να κατανοήσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στον εργασιακό χώρο και πέραν αυτού.

Για να διασφαλίσουμε ότι το παρόν εγχειρίδιο είναι ολοκληρωμένο και σχετικό, πραγματοποιήσαμε εκτεταμένες έρευνες και συγκεντρώσαμε πληροφορίες από πάνω από 150 άτομα, συμπεριλαμβανομένων φοιτητών, επαγγελματιών και μη επαγγελματιών. Ζητήσαμε επίσης τη γνώμη εμπειρογνομόνων με σημαντική

εξειδίκευση στα οικονομικά, όπως καθηγητές και ειδικοί του κλάδου. Κάθε συμμετέχων οργανισμός διεξήγαγε ενδεδειγμένη έρευνα για να εντοπίσει τις πιο κρίσιμες οικονομικές έννοιες και πρακτικές συμβουλές που χρειάζονται οι νέοι ενήλικες. Αυτή η συνεργατική προσπάθεια διασφαλίζει ότι το εγχειρίδιο ανταποκρίνεται στις ανάγκες του πραγματικού κόσμου και παρέχει πολύτιμες γνώσεις σχετικά με τον οικονομικό αλφαριθμητισμό.

Με τη χρήση αυτού του εγχειριδίου, οι χρήστες θα αποκτήσουν στέρεες βάσεις στις οικονομικές αρχές, πρακτικές οικονομικές δεξιότητες, επιχειρηματικό δαιμόνιο και κατανόηση των σχετικών νομικών πλαισίων. Οι γνώσεις αυτές θα τους δώσουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις, να επιτυγχάνουν οικονομική σταθερότητα και να συμμετέχουν ενεργά σε οικονομικές συζητήσεις και δραστηριότητες.

ΕΝΟΤΗΤΑ Ι – ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η μακροοικονομία είναι ένας κλάδος της οικονομικής επιστήμης που ασχολείται με τη μελέτη της εθνικής οικονομίας στο σύνολό της. Σε γενικές γραμμές, μπορεί να ειπωθεί ότι η μακροοικονομική ασχολείται με τη μελέτη των συνολικών οικονομικών μεγεθών (τα συνολικά μεγέθη νοούνται ως συλλογικά μεγέθη - π.χ. η παραγωγή ως το άθροισμα των διαφόρων τύπων γεωργικής, βιομηχανικής, βιοτεχνικής παραγωγής) που αφορούν την οικονομία στο σύνολό της, και συγκεκριμένα: την παραγωγή, την απασχόληση, τη ζήτηση, τις επενδύσεις, το γενικό επίπεδο τιμών κ.λπ. Επιχειρεί επίσης να προσδιορίσει τις δυνάμεις και τους παράγοντες που καθορίζουν τη διαμόρφωση των επιπέδων και των μεταβολών αυτών των μεγεθών.

Η μακροοικονομική μελετά επίσης τα αναμενόμενα αποτελέσματα που προκύπτουν από μια δεδομένη οικονομική κατάσταση, μετρά τις συνολικές οικονομικές επιπτώσεις, εξηγώντας και αναλύοντας τα αίτια και τα αποτελέσματά τους, και μελετά και πραγματοποιεί αναλύσεις σχετικά με τις κρατικές πολιτικές τόσο στον οικονομικό τομέα όσο και σε αμιγώς πολιτικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένης της εξωτερικής πολιτικής, της αμυντικής πολιτικής και της εσωτερικής πολιτικής της χώρας.

Η διαφορά μεταξύ της μικροοικονομικής και της μακροοικονομικής έγκειται στον διαφορετικό σκοπό ανάλυσης των των δύο κλάδων της οικονομικής επιστήμης. Η μικροοικονομική μελετά κυρίως συγκεκριμένες αγορές, ενώ η μακροοικονομική ασχολείται κυρίως με τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των διαφόρων τμημάτων της οικονομίας μιας χώρας εσωτερικά.

Η μακροοικονομία προσπαθεί να απαντήσει σε πολλά βασικά ερωτήματα, όπως:

1. Ποιοι παράγοντες καθορίζουν το εθνικό εισόδημα και τα επίπεδα παραγωγής;
2. Τι καθορίζει το γενικό επίπεδο τιμών και ποιο είναι το ποσοστό πληθωρισμού;
3. Ποιοι προσδιοριστικοί παράγοντες καθορίζουν την απασχόληση στην οικονομία και το επίπεδο της ανεργίας σε μια χώρα;
4. Ποιες αποφάσεις πρέπει να λάβει η κυβέρνηση για την αντιμετώπιση του πληθωρισμού, της ανεργίας και της ύφεσης;
5. Πώς επηρεάζουν οι νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές της κυβέρνησης το συνολικό επίπεδο των τιμών, του εισοδήματος, της παραγωγής, της απασχόλησης και της ανεργίας;

Έτσι, όπως δείχνουν τα παραπάνω ερωτήματα, τα βασικά ζητήματα που παραμένουν στη σφαίρα ενδιαφέροντος της μακροοικονομίας είναι η οικονομική ανάπτυξη, ο πληθωρισμός, η ανεργία και οι οικονομικές διακυμάνσεις.

Ας ρίξουμε τώρα μια σύντομη ματιά σε αυτά τα βασικά μακροοικονομικά στοιχεία.

1.1 ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ (ΑΕΠ)

Στα οικονομικά, υπάρχουν πολλοί τρόποι μέτρησης του συνολικού επιπέδου της οικονομικής δραστηριότητας. Τα μέτρα που χρησιμοποιούνται συχνότερα στην οικονομική πολιτική είναι το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ).

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) είναι ένα μέτρο της παραγωγής που παράγεται σε ένα έτος από τους συντελεστές παραγωγής που βρίσκονται σε μια χώρα, ανεξάρτητα από το ποιος τους κατέχει.

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν μπορεί να υπολογιστεί με τρεις τρόπους:

- αθροίζοντας την αξία των προϊόντων,
- αθροίζοντας τα εισοδήματα,
- αθροίζοντας τις δαπάνες.

Η **προσέγγιση της αξίας** του προϊόντος περιλαμβάνει την άθροιση της αξίας της παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών σε διάφορους κλάδους της οικονομίας (π.χ. βιομηχανία, κατασκευές, γεωργία, δασοκομία) κατά τη διάρκεια του έτους.

Η **προσέγγιση του εισοδήματος** περιλαμβάνει την πρόσθεση των μισθών και των κερδών που κερδίζουν οι διάφορες οικονομικές οντότητες που παράγουν το ΑΕΠ.

Η **προσέγγιση των δαπανών** περιλαμβάνει την πρόσθεση της νομισματικής αξίας όλων των τελικών προϊόντων. Η μέθοδος αυτή αθροίζει τις δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες των διαφόρων οικονομικών οντοτήτων, δηλαδή των νοικοκυριών, των επιχειρήσεων, του κράτους.

Η μέτρηση του ΑΕΠ υπόκειται σε ορισμένους κανόνες. Πρώτον, κατά τον υπολογισμό αυτού του δείκτη, λαμβάνουμε υπόψη μόνο την προστιθέμενη αξία της παραγόμενης

παραγωγής. Προστιθέμενη αξία είναι η αύξηση της αξίας των αγαθών που προκύπτει από μια δεδομένη παραγωγική διαδικασία. Υπολογίζεται αφαιρώντας το άθροισμα του υλικού κόστους των συντελεστών παραγωγής που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή αυτών των αγαθών από την αξία των αγαθών που παράγονται σε μια δεδομένη επιχείρηση.

Δεύτερον, δεδομένου ότι το ΑΕΠ λαμβάνει υπόψη μόνο τα τελικά αγαθά και υπηρεσίες που αγοράζονται και πωλούνται στην αγορά, έτσι τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παράγονται από τα νοικοκυριά για τη δική τους κατανάλωση και δεν αποτελούν αντικείμενο εμπορίου στην αγορά (π.χ. προετοιμασία γευμάτων, οικιακές εργασίες, βοήθεια στη γειτονιά κ.λπ.) δεν θα περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του ΑΕΠ. Υπάρχουν επίσης συγκεκριμένες δραστηριότητες που αντιμετωπίζονται ως αγαθά και υπηρεσίες - λαθρεμπόριο, ναρκωτικά, πορνεία, φοροδιαφυγή, εργασία στη «μαύρη αγορά». Αυτές αποτελούν εγκληματικές δραστηριότητες και δεν καταγράφονται - επομένως δεν περιλαμβάνονται στο ΑΕΠ.

Τρίτον, το ΑΕΕ δεν λαμβάνει υπόψη τις μεταβολές στον χρόνο που αφιερώνουν οι εργαζόμενοι στην εργασία τους. Επίσης, η αξία του ελεύθερου χρόνου ενός εργαζομένου, η οποία αναμφίβολα συμβάλλει στη συνολική ευημερία, δεν περιλαμβάνεται στο ΑΕΠ.

Τέταρτον, ως αποτέλεσμα της οικονομικής δραστηριότητας, εκτός από τα επιθυμητά αγαθά και υπηρεσίες, παράγονται και ανεπιθύμητα προϊόντα, γνωστά ως κοινωνικό κόστος ή «αντι-προϊόντα». Τα προϊόντα αυτά επηρεάζουν αρνητικά την ποιότητα ζωής των ανθρώπων περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, τα σκουπίδια, τον θόρυβο, τη ρύπανση του περιβάλλοντος. Το ΑΕΠ δεν αντικατοπτρίζει επίσης τον αντίκτυπό τους στη λειτουργία της οικονομίας

Τέλος, οι αμιγώς χρηματοοικονομικές συναλλαγές εξαιρούνται από το λογαριασμό του ΑΕΠ. Αυτό περιλαμβάνει τις **κρατικές μεταφορές πληρωμών** (πληρωμές που πραγματοποιούνται από κρατικούς φορείς προς ιδιώτες, π.χ. σχετικές με την κοινωνική πρόνοια) και τις **ιδιωτικές μεταφορές πληρωμών** (μεταφορές μετρητών, δώρα από ιδιώτες ή επιχειρήσεις) και τις συναλλαγές τίτλων. Οι πληρωμές αυτές αποτελούν μέρος της δευτερογενούς κατανομής του εθνικού εισοδήματος, επομένως δεν περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του ΑΕΠ

Θα πρέπει επίσης να θυμόμαστε ότι αν υπολογίζαμε το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές, ο πληθωρισμός θα στρέβλωνε τα αποτελέσματα των συγκρίσεων στοιχείων από διαφορετικές περιόδους. Εάν οι τιμές αυξηθούν, τότε το ΑΕΕ θα αυξανόταν λόγω του πληθωρισμού και θα ήταν αδύνατο να προσδιοριστεί κατά πόσο έχει πράγματι αυξηθεί η αξία της παραγωγής πραγματικών αγαθών και υπηρεσιών. Επομένως, για να είναι το

ΑΕΕ ένα πραγματικό μέτρο των μεταβολών στο μέγεθος της παραγωγής, πρέπει να εξαιρεθεί η επίδραση που προκαλείται από τη μεταβολή των τιμών. Ως εκ τούτου, το ΑΕΠ που υπολογίζεται σε σταθερές τιμές υιοθετήθηκε να ονομάζεται **πραγματικό ΑΕΠ**, ενώ το ακαθάριστο εθνικό προϊόν που υπολογίζεται χωρίς τον επανυπολογισμό των επιπτώσεων των μεταβολών των τιμών ονομάστηκε **ονομαστικό ΑΕΠ**.

Εικόνα 1: Αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος

Πηγή: <https://eastwind.es/en/global-gdp-growth-might-fall-even-under-1-by-2023>

Εξυπακούεται ότι το ΑΕΠ που υπολογίζεται με τον παραδοσιακό τρόπο δεν θεωρείται ικανοποιητικό μέτρο της κοινωνικής ευημερίας. Για το λόγο αυτό, αν και αποτελεί τη βάση για τον υπολογισμό άλλων οικονομικών δεικτών που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της κατάστασης της οικονομίας, όπως το **κατά κεφαλήν ΑΕΠ** (εθνικό ΑΕΠ διαιρούμενο με τον πληθυσμό της χώρας) και το **Α.Ε.Π.** (μέτρο του συνολικού εισοδήματος που αποκτούν οι πολίτες μιας χώρας, ανεξάρτητα από τον τόπο παροχής των υπηρεσιών, οι συντελεστές των συντελεστών παραγωγής, δηλαδή τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό), στην πράξη χρησιμοποιείται ένας αριθμός άλλων δεικτών για τον προσδιορισμό των συνθηκών διαβίωσης και της ποιότητας ζωής.

1.2 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Ο **πληθωρισμός** είναι ένα μέτρο του ρυθμού αύξησης του μέσου επιπέδου τιμών σε ολόκληρη την οικονομία. Είναι η διαδικασία της διαρκούς αύξησης του συνολικού επιπέδου τιμών στην οικονομία. Αξίζει να τονιστούν δύο στοιχεία που υπάρχουν σε αυτόν τον ορισμό. Πρώτον, τονίζει ότι ο πληθωρισμός είναι μια διαδικασία. Αυτό σημαίνει ότι έχουμε να κάνουμε με αυτόν όταν οι αυξήσεις των τιμών σε μια ορισμένη χρονική περίοδο έχουν σχετικά μόνιμο χαρακτήρα. Δεύτερον, στον ορισμό μας αναφέρεται ότι πληθωρισμός σημαίνει αύξηση του συνολικού (δηλαδή του μέσου) επιπέδου τιμών. Από αυτό προκύπτει ότι δεν είναι πληθωρισμός κάθε αύξηση των τιμών. Εάν οι αυξήσεις σε ορισμένες τιμές συνοδεύονται από αντίστοιχα μεγάλες μειώσεις σε άλλες τιμές, το συνολικό επίπεδο των τιμών δεν χρειάζεται να αυξηθεί- στην περίπτωση αυτή, η αύξηση των τιμών δεν είναι πληθωριστική. Έτσι, ο όρος δεν αναφέρεται στη μεταβολή των **σχετικών τιμών**, οι οποίες επηρεάζουν τη σχέση μεταξύ του κόστους αγοράς διαφόρων αγαθών ή υπηρεσιών, ωστόσο οι σχετικές τιμές μπορούν να μεταβληθούν όταν εμφανίζεται πληθωρισμός. Ο πληθωρισμός έχει συνέπειες για όλους τους οικονομικούς παράγοντες της οικονομίας: απλούς ανθρώπους και επιχειρήσεις, δανειστές και δανειολήπτες, μισθωτούς, φορολογούμενους και καταναλωτές. Επιπλέον, ο πληθωρισμός δεν επηρεάζει μόνο τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών, αλλά και τους μισθούς και τα επίπεδα εισοδήματος.

Εικόνα 2: Πληθωρισμός στην Ευρώπη

Πηγή: <https://viborc.com/inflation-rates-in-europe-2023-latest-data-and-maps/>

Ο υπολογισμός των μεταβολών του γενικού επιπέδου των τιμών στην πράξη γίνεται από ειδικούς φορείς (στην Πολωνία από το CSO). Για το σκοπό αυτό, κατασκευάζεται ένας **δείκτης τιμών**, ο οποίος είναι ένα μέτρο των ποσοστιαίων μεταβολών των δαπανών που σχετίζονται με την αγορά ενός συγκεκριμένου σταθερού συνόλου αγαθών (το λεγόμενο «καλάθι») σε μια δεδομένη περίοδο. Δεδομένου ότι κατά τον υπολογισμό του δείκτη το «καλάθι» των αγαθών δεν μεταβάλλεται, οι μεταβολές στις δαπάνες που συνδέονται με την αγορά αυτού του «καλαθιού» προκύπτουν αποκλειστικά από τις μεταβολές των τιμών. Έτσι, ο δείκτης που προκύπτει δείχνει ποιο ποσοστό του συνολικού επιπέδου τιμών της προηγούμενης περιόδου (βάσης) οφείλεται στις τιμές της υπό εξέταση περιόδου. Κατά την κατασκευή ενός δείκτη τιμών (π.χ. **δείκτης τιμών καταναλωτή - ΔΤΚ**), κάθε αγαθό ή υπηρεσία «σταθμίζεται» ανάλογα με την οικονομική του σημασία. Οι πιο

συνηθισμένοι «συντελεστές στάθμισης» είναι τα μερίδια των δαπανών για μεμονωμένα αγαθά και υπηρεσίες επί των συνολικών δαπανών κατά την περίοδο βάσης.

Μπορεί κανείς να διακρίνει δύο τρόπους μέτρησης του ρυθμού πληθωρισμού. Ο πρώτος συγκρίνει το συνολικό επίπεδο τιμών στο τέλος ενός συγκεκριμένου έτους με το συνολικό επίπεδο τιμών στο τέλος του προηγούμενου έτους - ο λεγόμενος υπολογισμένος πληθωρισμός από Δεκέμβριο προς Δεκέμβριο ή πληθωρισμός από σημείο σε σημείο. Στον δεύτερο λαμβάνονται υπόψη οι μέσοι δείκτες για τους 12 μήνες του έτους, δηλαδή ο μέσος όρος των ετήσιων ρυθμών πληθωρισμού για τους επιμέρους μήνες - πρόκειται για τον λεγόμενο μέσο ετήσιο πληθωρισμό.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στην οικονομική πρακτική υπάρχουν πολλά είδη δεικτών τιμών που αποτελούν μέτρα του πληθωρισμού. Αυτό αντανακλά το γεγονός ότι δεν υπάρχει πραγματική «μέση τιμή» στην οικονομία και ότι διαφορετικά επίπεδα τιμών χρησιμοποιούνται για διαφορετικούς σκοπούς.

Η διαδικασία συστηματικής μείωσης του πληθωρισμού, ονομάζεται **αποπληθωρισμός**.

Οι πληθωριστικές διαδικασίες μπορεί να έχουν διαφορετική δυναμική. Μπορούν να διακριθούν διάφοροι τύποι πληθωρισμού, ανάλογα με το βαθμό σοβαρότητάς του. Τις περισσότερες φορές, από αυτή την άποψη, ο πληθωρισμός διακρίνεται μεταξύ:

- υφέρπων πληθωρισμός
- συγκρατημένος πληθωρισμός
- καλπάζων πληθωρισμός
- υπερπληθωρισμός.

Ο **υφέρπων πληθωρισμός** εμφανίζεται συνήθως όταν ο δείκτης τιμών δεν υπερβαίνει το 5% ετησίως. Όταν ο δείκτης τιμών κυμαίνεται μεταξύ 5-10% ετησίως, ο πληθωρισμός αυτός αναφέρεται συνήθως ως **μέτριος** (ή συγκρατημένος). Ο **καλπάζων πληθωρισμός** συναντάται όταν ο δείκτης τιμών κυμαίνεται μεταξύ 10-150% ετησίως. Όταν, από την άλλη πλευρά, οι τιμές αυξάνονται με ρυθμό άνω του 150% ετησίως, ο πληθωρισμός αυτός αναφέρεται συνήθως ως **υπερπληθωρισμός**. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η παραπάνω ταξινόμηση δεν έχει άκαμπτο χαρακτήρα και στη βιβλιογραφία μπορεί κανείς να βρει ελαφρώς διαφορετικά καθορισμένα όρια εύρους για τις διάφορες ποικιλίες πληθωρισμού.

Τα τελευταία χρόνια, σε ορισμένες χώρες παρατηρείται το φαινόμενο του αρνητικού πληθωρισμού, το οποίο ήταν πολύ σπάνιο μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Αυτό το είδος του φαινομένου ονομάζεται **αποπληθωρισμός**. Έτσι, αξίζει να σημειωθεί ότι ο

αποπληθωρισμός διαφέρει από τον αποπληθωρισμό στο ότι στην περίπτωση του πρώτου είναι απαραίτητη η μείωση του γενικού επιπέδου τιμών, ενώ στην περίπτωση του δεύτερου αρκεί η μείωση του ρυθμού αύξησης του επιπέδου αυτού

Οι πληθωριστικές διαδικασίες παράγουν ποικίλες επιπτώσεις στην οικονομία, οι οποίες στη συνέχεια μεταφράζονται στο βιοτικό επίπεδο των πολιτών και, ως εκ τούτου, σε κοινωνικές επιπτώσεις. Στα σύγχρονα οικονομικά, κατά κανόνα, εκτίθενται οι αρνητικές επιπτώσεις του πληθωρισμού, αν και θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι δεν επηρεάζει όλα τα μέλη της κοινωνίας στον ίδιο βαθμό. Συνεπώς, μπορεί για ορισμένες ομάδες ο πληθωρισμός να είναι ένα ευεργετικό φαινόμενο.

Οι σημαντικότερες αρνητικές επιπτώσεις του πληθωρισμού είναι:

- στρέβλωση της πληροφοριακής λειτουργίας των τιμών,
- «φυγή» από το χρήμα,
- αύξηση της αβεβαιότητας και αποδυνάμωση της οικονομικής δραστηριότητας,
- δυσμενείς μεταβολές στο ισοζύγιο πληρωμών,
- αύξηση του κόστους εξυπηρέτησης της οικονομικής δραστηριότητας,
- αλλαγή στο πλαίσιο της αναδιανομής του εισοδήματος.

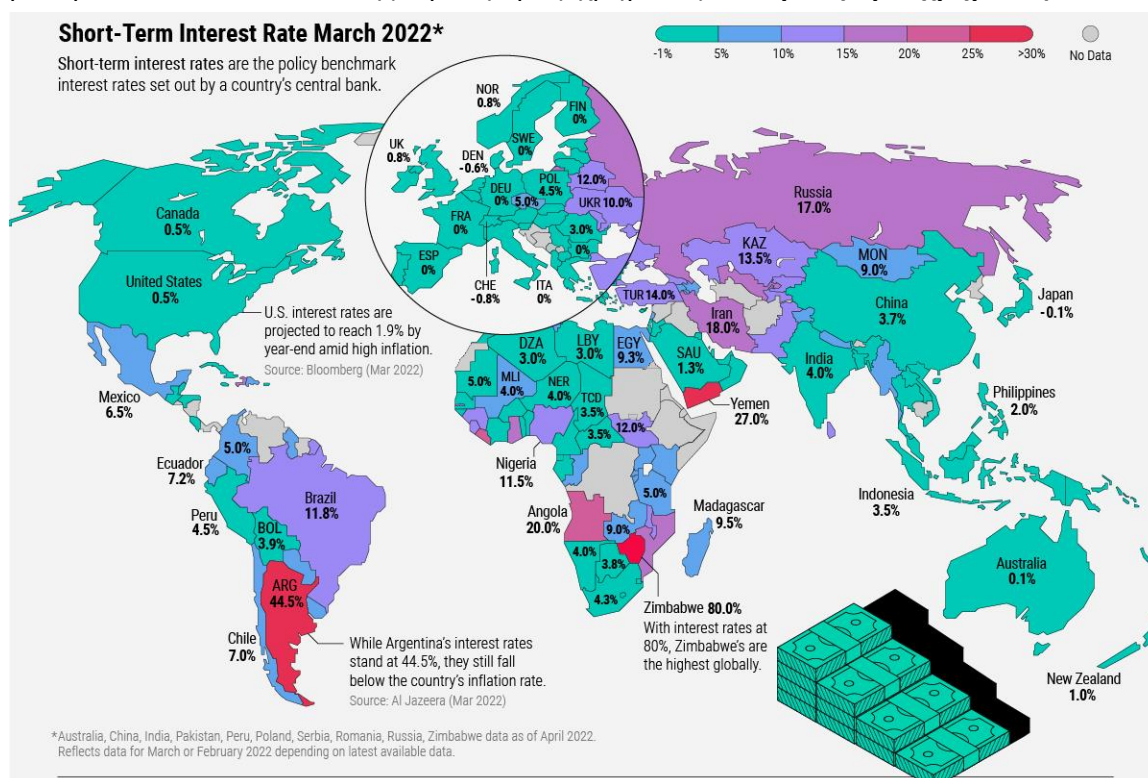
1.3 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η νομισματική πολιτική είναι το σύνολο των λύσεων και των ενεργειών που λαμβάνονται στην εθνική οικονομία για τον εφοδιασμό των οικονομικών μονάδων με χρήμα και πιστώσεις, καθώς και για τη ρύθμιση της ποσότητας του χρήματος που κυκλοφορεί.

Οι στόχοι της νομισματικής πολιτικής θα πρέπει να εξετάζονται στο πλαίσιο των στόχων που τίθενται για τη μακροοικονομική πολιτική, καθώς η νομισματική πολιτική αποτελεί μέρος αυτής της πολιτικής. Η επίτευξη των στόχων στον νομισματικό τομέα επηρεάζεται όχι μόνο από τη νομισματική πολιτική, αλλά και από τη δημοσιονομική πολιτική που εφαρμόζει η κυβέρνηση.

Ο πρωταρχικός στόχος της νομισματικής πολιτικής είναι η επίτευξη σταθεροποίησης του επιπέδου των τιμών. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να πραγματοποιηθούν και άλλοι στόχοι της οικονομικής πολιτικής, οι οποίοι περιλαμβάνουν υψηλό επίπεδο απασχόλησης, ισορροπία της εξωτερικής οικονομίας και οικονομική ανάπτυξη. Υπό αυτό το πρίσμα, η νομισματική πολιτική θα πρέπει να ευνοεί τις προαναφερθείσες παραδοχές, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τον βασικό στόχο της σταθεροποίησης των τιμών

Η νομισματική πολιτική είναι η ενεργός δράση του κράτους μέσω του επιτοκίου και των μεταβολών στο επίπεδο της προσφοράς χρήματος. Η **προσφορά χρήματος** είναι η

ποσότητα χρήματος που είναι διαθέσιμη στην οικονομία. Διαμορφώνεται από τα μετρητά σε κυκλοφορία και τις καταθέσεις σε τραπεζικούς λογαριασμούς. Το **επιτόκιο** είναι το κόστος του κεφαλαίου (τόκος) ή, με άλλα λόγια, η τιμή που λαμβάνει ο κάτοχος του κεφαλαίου από τους δανειολήπτες για τη διάθεσή του για μια καθορισμένη χρονική περίοδο.

Εικόνα 3: Βραχυπρόθεσμα επιτόκια

Πηγή: <https://advisor.visualcapitalist.com/mapped-interest-rates-by-country-in-2022/>

Η υλοποίηση των βασικών οικονομικών στόχων της νομισματικής πολιτικής πραγματοποιείται μέσω του νομισματικού και πιστωτικού συστήματος (τραπεζικό σύστημα), του οποίου η κεντρική τράπεζα αποτελεί τη σημαντικότερη συνιστώσα. Το χρήμα, τα δάνεια (και οι πιστώσεις) και οι τράπεζες είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους. Το χρήμα κατατίθεται σε τραπεζικούς λογαριασμούς και στη συνέχεια δανείζεται σε επιχειρήσεις, νοικοκυριά και άλλες τράπεζες. Εάν αυτό το αλληλένδετο σύστημα χρήματος δανείων και τραπεζών λειτουργεί αποτελεσματικά, οι οικονομικές συναλλαγές στις αγορές αγαθών, υπηρεσιών και συντελεστών παραγωγής πραγματοποιούνται ομαλά και οι αποταμιευτές αλληλεπιδρούν εύκολα με τους δανειολήπτες. Ωστόσο, αν το χρηματικό και τραπεζικό σύστημα δεν λειτουργεί αποτελεσματικά, η οικονομία μπορεί είτε να πέσει σε ύφεση είτε να υποφέρει από παρατεταμένο πληθωρισμό.

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, η οντότητα που είναι υπεύθυνη για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος μιας χώρας ονομάζεται κεντρική τράπεζα. **Η κεντρική τράπεζα έχει τρεις βασικές λειτουργίες** στην οικονομία:

- *Είναι η τράπεζα των τραπεζών.* δέχεται ταμειακά αποθέματα ιδιωτικών τραπεζών, τους δίνει δάνεια και εκδίδει μετρητά.
- *είναι η τράπεζα του κράτους.* διατηρεί τα κεφάλαια του κρατικού ταμείου και εκτελεί τις κρατικές δαπάνες, παρέχει δάνεια στο κράτος.
- *διατηρεί τα κεντρικά συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας και ρυθμίζει τη συναλλαγματική ισοτιμία του εθνικού νομίσματος στην αγορά συναλλάγματος*

Οι πιο γνωστές παγκόσμιες κεντρικές τράπεζες είναι: η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Τράπεζα της Ιαπωνίας, η Τράπεζα της Αγγλίας και, φυσικά, το Federal Reserve System των Ηνωμένων Πολιτειών, γνωστό απλώς ως FED. Στην Πολωνία, η λειτουργία της κεντρικής τράπεζας στον τομέα της νομισματικής πολιτικής ασκείται από την Εθνική Τράπεζα της Πολωνίας (NBP).

Η διατήρηση ενός ασφαλούς και σταθερού εθνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι ένα από τα δύο πιο σημαντικά καθήκοντα των περισσότερων κεντρικών τραπεζών. Στόχος δεν είναι μόνο η προστασία των αποταμιεύσεων των ατόμων, αλλά και η διατήρηση της ακεραιότητας του ίδιου του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Αλλά το πιο σημαντικό καθήκον κάθε κεντρικής τράπεζας είναι να **ασκεί τη νομισματική πολιτική της χώρας**. Η νομισματική πολιτική περιλαμβάνει τη διαχείριση των επιτοκίων και των συνθηκών πίστωσης, η οποία επηρεάζει το επίπεδο της οικονομικής δραστηριότητας. Η κεντρική τράπεζα διαθέτει τρία παραδοσιακά εργαλεία για την άσκηση νομισματικής πολιτικής στην οικονομία:

- πράξεις ανοικτής αγοράς
- αλλαγές στο επιτόκιο υποχρεωτικών αποθεματικών
- αλλαγές στα επιτόκια της κεντρικής τράπεζας

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς περιλαμβάνουν αγορές και πωλήσεις βραχυπρόθεσμων ομολόγων που πραγματοποιούνται μεταξύ της κεντρικής τράπεζας και των εμπορικών τραπεζών.

Το επιτόκιο υποχρεωτικών αποθεματικών μπορεί να οριστεί ως το ελάχιστο ποσοστό της αξίας των καταθέσεων που οι εμπορικές τράπεζες υποχρεούνται από το νόμο να διατηρούν με τη μορφή μετρητών στο θησαυροφυλάκιο ή σε κατάθεση στην κεντρική τράπεζα.

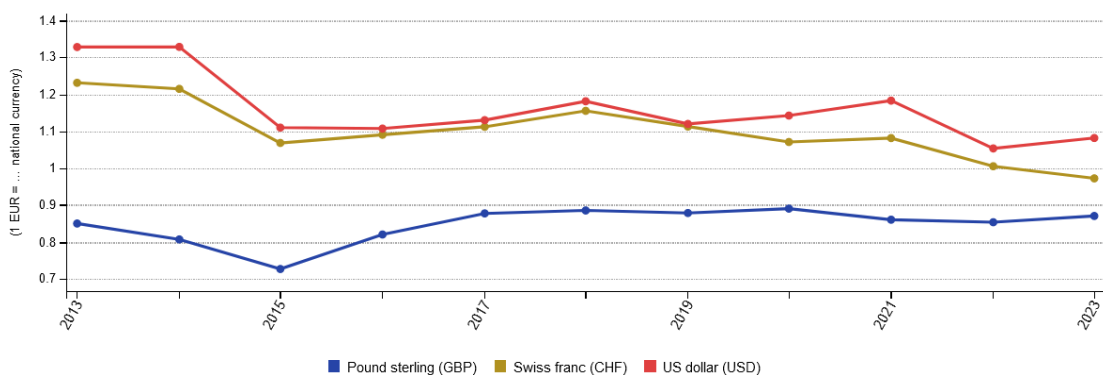
Τα επιτόκια ή το προεξοφλητικό επιτόκιο της κεντρικής τράπεζας είναι το επιτόκιο με το οποίο οι εμπορικές τράπεζες μπορούν να δανειστούν από την κεντρική τράπεζα για πιθανή αύξηση του ποσού της πίστωσης που χορηγούν οι ίδιες.

Η κυβερνητική νομισματική πολιτική επηρεάζει τα επιτόκια της αγοράς και το διαθέσιμο ποσό δανειακών κεφαλαίων που προσφέρει ο τραπεζικός τομέας, γεγονός που με τη σειρά του επηρεάζει τον όγκο της συνολικής ζήτησης. Η **περιοριστική νομισματική πολιτική**, η οποία οδηγεί σε υψηλότερα επιτόκια και μείωση των δανειακών κεφαλαίων, θα έχει αρνητικό αντίκτυπο σε δύο συνιστώσες της παγκόσμιας ζήτησης - τις επενδύσεις και την κατανάλωση. Οι επενδύσεις από τις επιχειρήσεις θα μειωθούν επειδή τα δάνεια προς τις εταιρείες θα γίνουν ακριβότερα. Η **επεκτατική νομισματική πολιτική** θα μειώσει τα επιτόκια και θα τονώσει έτσι τις επενδύσεις και τις καταναλωτικές δαπάνες, προκαλώντας αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης.

1.4 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΣΟΤΙΜΙΑ

Υπάρχουν περισσότερα από 150 νομίσματα στον κόσμο, πράγμα που σημαίνει ότι για διεθνείς συναλλαγές, τα νοικοκυριά ή οι επιχειρήσεις πρέπει να ανταλλάσσουν ένα νόμισμα με ένα άλλο. Αυτό γίνεται με τον καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών, οι οποίες καθορίζουν τον τρόπο μετατροπής ενός νομίσματος σε άλλο. **Συναλλαγματική ισοτιμία** είναι η τιμή ενός νομίσματος που εκφράζεται σε άλλο νόμισμα. Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες μερικές φορές αλλάζουν πολύ γρήγορα. Για όσους ασχολούνται με αγορές, πωλήσεις, δανεισμό και δανεισμό σε διεθνείς αγορές, οι **διακυμάνσεις** τους μπορεί να έχουν τεράστιο αντίκτυπο στα κέρδη. Η ανάλυση και η

πρόβλεψη των διακυμάνσεων στις οποίες υπόκεινται είναι επομένως ουσιαστική για τις δραστηριότητες όλων εκείνων που συμμετέχουν στις διεθνείς ανταλλαγές.

Εικόνα 4: Συναλλαγματικές ισοτιμίες έναντι του ευρώ

Πηγή: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Exchange_rates_and_interest_rates&oldid=434044

Η κατάσταση στις αγορές συναλλάγματος αναλύεται χρησιμοποιώντας εργαλεία προσφοράς και ζήτησης. Οι περισσότερες διεθνείς συναλλαγές αφορούν διαφορετικά νομίσματα, πράγμα που σημαίνει ότι η πώληση, η αγορά, η ενοικίαση, ο δανεισμός, τα ταξίδια και οι επενδύσεις στο εξωτερικό απαιτούν από ανθρώπους και επιχειρήσεις να ανταλλάξουν ένα νόμισμα με ένα άλλο. Η αγορά στην οποία τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις πραγματοποιούν τέτοιες εργασίες ονομάζεται **αγορά συναλλάγματος**.

Στις αγορές συναλλάγματος, η ζήτηση και η προσφορά είναι στενά αλληλένδετες, αφού μια οντότητα που ζητά ένα συγκεκριμένο νόμισμα πρέπει ταυτόχρονα να παρέχει ένα άλλο νόμισμα στην αγορά (δηλαδή να εξασφαλίσει την προσφορά του) - και το αντίστροφο. Στην αγορά συναλλάγματος εμπλέκονται:

- άτομα (π.χ. τουρίστες),
- εταιρείες που ασχολούνται με το διεθνές εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών·
- διεθνείς επενδυτές που αγοράζουν για ιδιοκτησία (ή κοινή ιδιοκτησία) ξένων εταιρειών
- διεθνείς επενδυτές που αγοράζουν τίτλους που πιστοποιούν την ύπαρξη απαιτήσεων (δηλαδή κυρίως ομόλογα και γραμμάτια του δημοσίου).

Κάθε μία από αυτές τις οντότητες εξαρτάται από την κατάσταση της αγοράς συναλλάγματος.

Όταν αλλάζουν οι τιμές των περισσότερων αγαθών και υπηρεσιών, λέμε ότι η τιμή «αυξάνεται» ή «μειώνεται». Στην περίπτωση των συναλλαγματικών ισοτιμιών, η ορολογία είναι διαφορετική. Όταν η συναλλαγματική ισοτιμία αυξάνεται, έτσι ώστε ένα νόμισμα να ανταλλάσσεται με περισσότερες μονάδες άλλου νομίσματος, υπάρχει **ανατίμηση ή ενίσχυση του νομίσματος**. Εάν, από την άλλη πλευρά, η συναλλαγματική ισοτιμία μειωθεί, έτσι ώστε ένα νόμισμα να ανταλλάσσεται με λιγότερες μονάδες άλλου νομίσματος, αυτό είναι **υποτίμηση ή αποδυνάμωση του νομίσματος**. Η σύγκριση των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ δύο νομισμάτων δείχνει ότι η ανατίμηση ή η ενίσχυση του ενός πρέπει να σημαίνει υποτίμηση ή αποδυνάμωση του άλλου νομίσματος.

Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες συνδέονται με την αγοραστική δύναμη του νομίσματος για διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά. Εάν, σε ένα δεδομένο επίπεδο συναλλαγματικής ισοτιμίας, για παράδειγμα, τα διεθνώς εμπορεύσιμα εμπορεύματα (π.χ. το πετρέλαιο) ήταν σημαντικά φθηνότερα σε μια χώρα από ό,τι σε άλλες, οι εταιρείες θα άρχιζαν να τα αγοράζουν φθηνότερα στη συγκεκριμένη χώρα και να τα πωλούν σε όλες τις άλλες τοπικές αγορές, απόκτηση κέρδους χωρίς ουσιαστικά κανένα ρίσκο. Μια τέτοια συμπεριφορά αναφέρεται ως **αρμπιτράζ**, ή εκμετάλλευση των διαφορών στις τιμές των αγαθών σε διαφορετικές χώρες. Μέσω του arbitrage, οι τιμές των πρώτων υλών και άλλων εμπορευμάτων που υπόκεινται σε τυποποίηση εξισώνονται με την πάροδο του χρόνου και είναι ίδιες σε όλες τις χώρες. Αυτός ο μηχανισμός ονομάζεται επίσης **νόμος μιας τιμής**. Η συναλλαγματική ισοτιμία που εξισώνει τις τιμές των διεθνώς διαπραγματεύσιμων αγαθών σε διαφορετικές χώρες ονομάζεται **ισοτιμία αγοραστικής δύναμης (PPP)**.

Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες μπορεί να έχουν μεγάλες διακυμάνσεις βραχυπρόθεσμα. Η κυβέρνηση μπορεί να προσπαθήσει να εξαλείψει τον αντίκτυπο αυτών των διακυμάνσεων στην κατάσταση των οικονομικών οντοτήτων που συμμετέχουν στις διεθνείς συναλλαγές επηρεάζοντας την κατάσταση της αγοράς συναλλάγματος μέσω της κεντρικής τράπεζας και της νομισματικής πολιτικής. Ο βαθμός ελέγχου στην αγορά συναλλάγματος ποικίλλει και εξαρτάται από το **σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών** που υιοθετείται. Υπάρχουν τρία τέτοια συστήματα:

- Η **κυμαινόμενη συναλλαγματική ισοτιμία** είναι ένα σύστημα στο οποίο η συναλλαγματική ισοτιμία καθορίζεται αποκλειστικά από την αγορά συναλλάγματος
- **soft peg, 'βρώμικη' κυμαινόμενη συναλλαγματική ισοτιμία** είναι ένα σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών στο οποίο το κράτος συνήθως επιτρέπει στην αγορά να καθορίσει το επίπεδο της συναλλαγματικής ισοτιμίας, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις,

ειδικά εάν αυτή κυμαίνεται πολύ γρήγορα προς μία κατεύθυνση, επιτρέπει στην κεντρική τράπεζα να παρέμβαση στην αγορά συναλλάγματος.

- **hard peg, σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία**, στην οποία η κεντρική τράπεζα ορίζει μια σταθερή τιμή για τη συναλλαγματική ισοτιμία, την οποία θα υπερασπίζεται με συνέπεια μέσω των συναλλαγών που πραγματοποιούνται στην αγορά συναλλάγματος.

Ένα άλλο νομισματικό σύστημα περιλαμβάνει μια χώρα που επιλέγει ένα νόμισμα που υπάρχει σε άλλη χώρα ή ομάδα χωρών. Μια τέτοια κατάσταση ονομάζεται υιοθέτηση ενός **συγχωνευμένου νομίσματος**. Τα παραπάνω τέσσερα καθεστώτα συναλλαγματικών ισοτιμιών μπορεί μερικές φορές να έχουν πολύ παρόμοια αποτελέσματα. Για παράδειγμα, ένα διαχειριζόμενο σύστημα κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας, βάσει του οποίου η κεντρική τράπεζα παρεμβαίνει εξαιρετικά σπάνια στην αγορά συναλλάγματος, θα είναι στην πραγματικότητα πολύ παρόμοιο με μια πλήρως κυμαινόμενη συναλλαγματική ισοτιμία. Αντίθετα, ένα διαχειριζόμενο σύστημα κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας, στο οποίο η κεντρική τράπεζα παρεμβαίνει συχνά για να διατηρήσει τη συναλλαγματική ισοτιμία σε ένα ορισμένο επίπεδο, θα μοιάζει με σύστημα σταθερής συναλλαγματικής ισοτιμίας. Η απόφαση για υιοθέτηση κοινού νομίσματος με άλλες χώρες είναι ουσιαστικά μια απόφαση υιοθέτησης μιας μόνιμα σταθερής ισοτιμίας με αυτές.

1.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η οικονομική ανάπτυξη θεωρείται ως η διαδικασία αύξησης με την πάροδο του χρόνου (από περίοδο σε περίοδο) των αποτελεσμάτων της οικονομικής δραστηριότητας που εκφράζονται στον όγκο (αξία) των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών. Με απλούστερους όρους, είναι μια αύξηση της ετήσιας παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών σε μια χώρα.

Από κοινωνική άποψη, η οικονομική ανάπτυξη είναι μια προσπάθεια βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών, με την οποία εννοείται η αύξηση της οικονομικής κατάστασης. Η οικονομική ανάπτυξη θα πρέπει επομένως να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων.

Η οικονομική ανάπτυξη εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως η εισροή εργασίας, η παραγωγικότητα της εργασίας, το κεφάλαιο (φυσικό, οικονομικό, ανθρώπινο), καθώς και από το επίπεδο τεχνικής και τεχνολογικής πολυπλοκότητας της οικονομίας. Είναι μια διαδικασία δημιουργίας και επέκτασης του πραγματικού μεγέθους του **κοινωνικού προϊόντος**. Η διαδικασία αυτή συνοδεύεται από αλλαγές στη δομή του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος και της οικονομίας συνολικά. Η οικονομική ανάπτυξη και οι συνοδευτικές διαρθρωτικές αλλαγές αναφέρονται συλλογικά ως **οικονομική ανάπτυξη**.

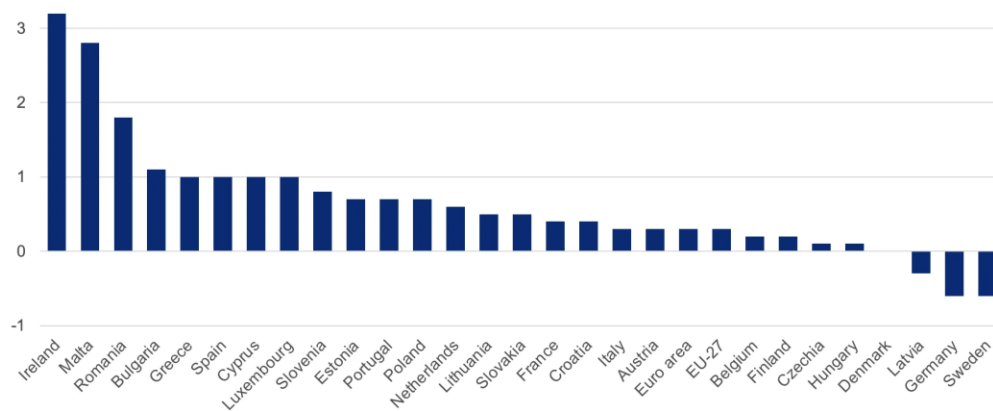

Ο όρος οικονομική ανάπτυξη αναφέρεται συνήθως σε μια θετική αλλαγή στο πραγματικό ΑΕΠ, δηλαδή στην ποσότητα των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών, η οποία αντανάκλα την ικανότητα της οικονομίας να ικανοποιεί τις ανάγκες και τις επιθυμίες των ανθρώπων.

Οι παράγοντες που καθορίζουν την ποσότητα της παραγωγής που παράγεται από μια οικονομία ποικίλλουν ανάλογα με τη χρονική προοπτική που εξετάζεται. Σε γενικές γραμμές, σε σύντομες χρονικές περιόδους, ο σχηματισμός συνιστωσών της παγκόσμιας ζήτησης - κυρίως της ιδιωτικής ζήτησης - έχει σημαντικό αντίκτυπο στο επίπεδο του ΑΕΠ. Μακροπρόθεσμα, η παρατήρηση των αναπτυξιακών διαδικασιών της οικονομίας υποδηλώνει τη μεγάλη σημασία για το ρυθμό ανάπτυξης των παραγόντων ανάπτυξης από την πλευρά της προσφοράς, και συγκεκριμένα: εργασία, κεφάλαιο και τεχνική και οργανωτική πρόοδος.

Η δυναμική της οικονομικής ανάπτυξης περιγράφεται από τους οικονομολόγους χρησιμοποιώντας τον **ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης**. Ο ρυθμός ανάπτυξης αναφέρει τον λόγο της μεταβολής του όγκου του πραγματικού ΑΕΠ σε ένα δεδομένο έτος προς το επίπεδο του πραγματικού ΑΕΠ που παρήγαγε η οικονομία το προηγούμενο έτος. Συνήθως είναι ένας θετικός αριθμός εκφρασμένος ως ποσοστό. Ωστόσο, υπάρχουν και χρόνια κατά τα οποία η παραγωγή μειώνεται αντί να αυξάνεται. Ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης είναι τότε αρνητικός.

Annual change of real GDP in 2023, compared to 2022, in percent

Source: European Commission, European Economic Forecast – Autumn 2022, Institutional Paper 187, November 2022, page 1.

Εικόνα 5: Ετήσια μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ το 2023 σε σύγκριση με το 2022

Πηγή: <https://globaleurope.eu/globalization/european-economic-outlook-2023-the-global-economy-in-the-grip-of-inflation/>

Οι διακυμάνσεις του πραγματικού όγκου παραγωγής γύρω από τη μακροπρόθεσμη τάση, η οποία δείχνει αλλαγές στον όγκο της δυνητικής παραγωγής (δηλαδή, είναι δυνατή η παραγωγή με πλήρη χρήση των συντελεστών παραγωγής), οι οικονομολόγοι ονομάζουν **επιχειρηματικό κύκλο**. Ο σύγχρονος επιχειρηματικός κύκλος διαρκεί 5-8 χρόνια και αποτελείται από δύο φάσεις, δηλαδή την ύφεση και την επέκταση που χαρακτηρίζονται από σημεία καμπής (κάτω και αιχμή). Μια μακρά και βαθιά ύφεση ονομάζεται κατάθλιψη.

Μελετώντας τους κύκλους, οι οικονομολόγοι ανακάλυψαν **δείκτες πρώιμου οικονομικού κύκλου**. Πρόκειται για οικονομικά φαινόμενα, η εμφάνιση των οποίων προμηνύει ότι μέσα σε λίγους (μερικούς) μήνες θα υπάρξει αλλαγή στον ρυθμό και την κατεύθυνση της αύξησης της παραγωγής (π.χ. μετά από μια περίοδο επέκτασης έρχεται ύφεση). Σημαντικός δείκτης πρώιμου οικονομικού κύκλου είναι, για παράδειγμα, οι αλλαγές στον όγκο των παραγγελιών για βιομηχανικά αγαθά και οι αλλαγές στον αριθμό των οικοδομικών αδειών που εκδόθηκαν. Οι αλλαγές τιμών, από την άλλη πλευρά, είναι καθυστερημένοι δείκτες του οικονομικού κύκλου. Στη φάση της επέκτασης, οι τιμές αλλάζουν μόνο όταν η οικονομία πλησιάζει σε κατάσταση πλήρους αξιοποίησης των συντελεστών της. Αντίθετα, στη φάση της ύφεσης, η παραγωγή μειώνεται πρώτα και μόνο τότε τα αποθέματα ξεπουλούν σε χαμηλότερες τιμές.

Τον 20ο αιώνα, η ραγδαία **ανάπτυξη της διεθνούς οικονομικής συνεργασίας** οδήγησε στη διεθνοποίηση του επιχειρηματικού κύκλου. Η κατάσταση ευημερίας σε μια χώρα επηρεάζει την κατάσταση ευημερίας σε άλλες χώρες. Ο μηχανισμός αυτής της επιρροής μπορεί να ποικίλλει. Συνήθως συμβαίνει μέσω του εξωτερικού εμπορίου. Η ταχεία ανάπτυξη της παραγωγής στη φάση της επέκτασης συνήθως προκαλεί αυξημένη ζήτηση για εισαγόμενα αγαθά. Αυτό σημαίνει αύξηση της συνολικής ζήτησης στις οικονομίες των χωρών από τις οποίες προέρχονται αυτά τα εισαγόμενα αγαθά. Μπορεί να γίνει η αρχή μιας ανεξάρτητης οικονομικής επέκτασης εκεί. Η ισχύς τέτοιων φαινομένων ενισχύεται από την ύπαρξη πολυεθνικών εταιρειών των οποίων οι θυγατρικές δραστηριοποιούνται σε διάφορες χώρες.

Η κυβέρνηση, σε μια προσπάθεια **επιτάχυνσης της οικονομικής ανάπτυξης**, δημιουργεί ένα κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο για την οικονομική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης της αγοράς (και του εξωτερικού εμπορίου), έχοντας ένα ισχυρό δικό του νόμισμα, και κανονισμούς που προστατεύουν αποτελεσματικά την ιδιωτική ιδιοκτησία. Η κυβέρνηση λαμβάνει επίσης άλλα μέτρα προώθησης της ανάπτυξης. Πρώτον, «διαχειρίζεται τη ζήτηση» προκειμένου να αξιοποιήσει πλήρως τους πόρους που διαθέτει η οικονομία. Είναι επίσης σημαντικό να σταθεροποιηθούν τα επιτόκια σε χαμηλά επίπεδα. Η πιο σημαντική από τις απειλές για μια τέτοια πολιτική είναι ο πληθωρισμός. Δεύτερον, η κυβέρνηση ελέγχει την ποσότητα της συνολικής προσφοράς με διάφορες μεθόδους, π.χ. αυξάνοντας τη χρήση εκπτώσεων φόρου επενδύσεων,

κινήτρων για αποταμίευση· υποστήριξη της βασικής έρευνας και της υλοποίησης ανακαλύψεων και εφευρέσεων.

1.6 ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΧΡΕΟΣ

Η δημοσιονομική πολιτική είναι το δεύτερο εργαλείο οικονομικής πολιτικής εκτός από τη νομισματική πολιτική για τη βελτίωση της οικονομίας. Η νομισματική πολιτική ασκείται μέσω της κεντρικής τράπεζας, ενώ η δημοσιονομική πολιτική είναι ευθύνη της κυβέρνησης. Η κρατική οικονομική πολιτική εφαρμόζεται μέσω του κρατικού προϋπολογισμού. Τα κύρια εργαλεία της δημοσιονομικής πολιτικής είναι το φορολογικό σύστημα και οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού. Η επεκτατική δημοσιονομική πολιτική αυξάνει την παγκόσμια ζήτηση ως αποτέλεσμα των αυξημένων κρατικών

δαπανών ή των φορολογικών περικοπών. Ως συνέπεια της εφαρμογής αυτού του τύπου πολιτικής, μπορεί να προκύψει αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης λόγω:

- αύξηση της κατανάλωσης ως αποτέλεσμα της αύξησης του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών που προκαλείται από χαμηλότερο φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων
- αύξηση των επενδυτικών δαπανών των επιχειρήσεων ως αποτέλεσμα της αύξησης των κερδών μετά από φόρους που προκαλείται από χαμηλότερο φόρο εισοδήματος εταιρειών
- αύξηση των αγορών αγαθών και υπηρεσιών από την κεντρική κυβέρνηση και τις τοπικές αρχές (ιδιαίτερα στις μεγαλύτερες μητροπολιτικές περιοχές).

Η περιοριστική δημοσιονομική πολιτική έχει το αντίθετο αποτέλεσμα: μειώνει το επίπεδο της παγκόσμιας ζήτησης μειώνοντας την κατανάλωση και τις επενδύσεις (μέσω αυξήσεων φόρων) ή μειώνοντας τις κρατικές δαπάνες.

Ο κρατικός προϋπολογισμός είναι ένα σχέδιο εσόδων και δαπανών για μια δεδομένη ετήσια χρονική περίοδο. Όταν σε ένα δεδομένο έτος η κυβέρνηση ξοδεύει περισσότερα χρήματα από όσα εισπράττει από φόρους, υπάρχει δημοσιονομικό έλλειμμα και αντίστροφα, όταν τα φορολογικά έσοδα σε ένα δεδομένο έτος είναι μεγαλύτερα από τις κρατικές δαπάνες, μιλάμε για δημοσιονομικό πλεόνασμα.

Οι δαπάνες του προϋπολογισμού μπορούν να χωριστούν σε τέσσερις τύπους δαπανών:

- δαπάνες προσωπικού, στις οποίες περιλαμβάνονται οι μισθοί των προσώπων που απασχολούνται στον δημοσιονομικό τομέα (π.χ. δημόσιοι υπάλληλοι, στρατιωτικοί, αστυνομικοί)
- δαπάνες για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων
- μεταβιβάσεις σε νοικοκυριά (επιδόματα ανεργίας, κοινωνική πρόνοια
- επιδοτήσεις σε επιχειρήσεις και τοπικούς προϋπολογισμούς.

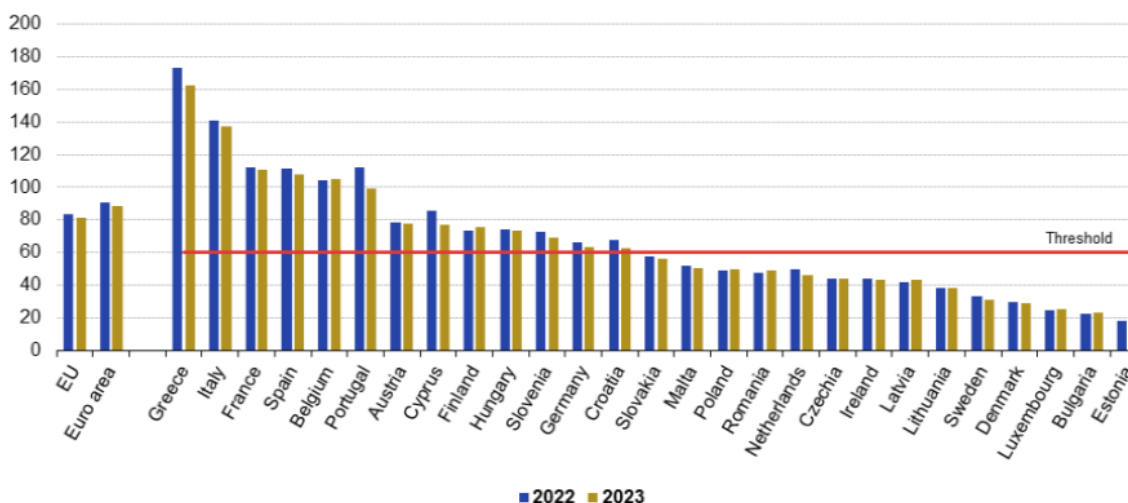
Η κύρια πηγή κρατικών εσόδων είναι οι φόροι, δηλαδή οι υποχρεωτικές, δωρεάν και μη επιστρεφόμενες χρηματικές παροχές των οικονομικών φορέων προς το κράτος ή τις μονάδες τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι φόροι μπορούν να επιβληθούν τόσο σε ρεύματα όσο και σε πόρους. Στην πρώτη περίπτωση, τόσο τα έσοδα όσο και τα έσοδα μπορούν να φορολογηθούν, καθώς και τα έξοδα. Η φορολόγηση των πόρων, από την άλλη πλευρά,

θα ισχύει για διάφορα περιουσιακά στοιχεία. Οι φόροι μπορούν να επιβάλλονται στο εισόδημα φυσικών και νομικών προσώπων και να επιβαρύνουν το εισόδημα που δημιουργείται από όλους τους συντελεστές παραγωγής (εργασία, κεφάλαιο και γη).

Για πολύ καιρό υπήρχε η άποψη ότι ο κρατικός προϋπολογισμός πρέπει να είναι ισοσκελισμένος, τώρα γίνεται αποδεκτό ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα δεν είναι

General government debt, 2022 and 2023 ⁽¹⁾

(General government gross debt, % of GDP)

(1) Data extracted on 22.04.2024

εξαιρετικό φαινόμενο και το πρόβλημα δεν είναι η ύπαρξή του, αλλά η δυνατότητα εξεύρεσης κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση του ελλείμματος. Όταν υπάρχει δημοσιονομικό έλλειμμα, μπορεί να χρηματοδοτηθεί από εσωτερικές πηγές (έκδοση κρατικών ομολόγων και εκτύπωση χρήματος) ή εξωτερικές πηγές (εξωτερικά δάνεια). Όπως φαίνεται από τα παραπάνω, το έλλειμμα του προϋπολογισμού μπορεί να οδηγήσει σε εθνικό χρέος.

Εικόνα 6: Χρέος γενικής κυβέρνησης, 2022 και 2023 ΕΕ

Πηγή: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_finance_statistics

Η διαφορά μεταξύ ελλείμματος και εθνικού χρέους αναφέρεται στον χρονικό ορίζοντα. Το δημοσιονομικό έλλειμμα (ή δημοσιονομικό πλεόνασμα) αναφέρεται στην κατάσταση του κρατικού προϋπολογισμού σε ένα δεδομένο έτος. Το εθνικό χρέος, από την άλλη πλευρά, συσσωρεύεται με την πάροδο του χρόνου. Αυτό οφείλεται στο ότι το εθνικό χρέος αντιπροσωπεύει την αξία των κρατικών ομολόγων που κατέχονται από ημεδαπά

ή/και ξένα φυσικά και νομικά πρόσωπα. Είναι το συνολικό ποσό που έχει δανειστεί η κυβέρνηση και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει.

Τα δημοσιονομικά ελλείμματα και το εθνικό χρέος οδηγούν σε διάφορα προβλήματα. Το πρώτο είναι το θέμα των επιπτώσεων στην οικονομία. Ο αντίκτυπος αυτός είναι θετικός εάν το έλλειμμα χρηματοδοτήσει έργα που αυξάνουν την παραγωγική ικανότητα της οικονομίας και την ποιότητα ζωής των πολιτών. Όταν το δημοσιονομικό έλλειμμα χρηματοδοτεί την τρέχουσα κατανάλωση και χάνει επενδύσεις, το χρέος και το κόστος εξυπηρέτησής του επιβαρύνουν τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές. Επιπλέον, το εθνικό δημόσιο χρέος πυροδοτεί αλλαγές στην αναδιανομή του εισοδήματος. Τα οφέλη, με τη μορφή σχετικά υψηλών επιτοκίων, απορρέουν από τα άτομα ή τις οντότητες που αγόρασαν κρατικά ομόλογα, ενώ το κόστος εξυπηρέτησης βαρύνει όλους τους πολίτες. Στην περίπτωση του εξωτερικού χρέους, υπάρχει εκροή κάποιων πόρων από την οικονομία λόγω αποπληρωμών κεφαλαίου και τόκων του χρέους.

1.7 ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Το εμπόριο αποτελεί μέρος της οικονομίας από τους προϊστορικούς χρόνους. Η ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών άρχισε σύντομα να γίνεται από επαγγελματίες

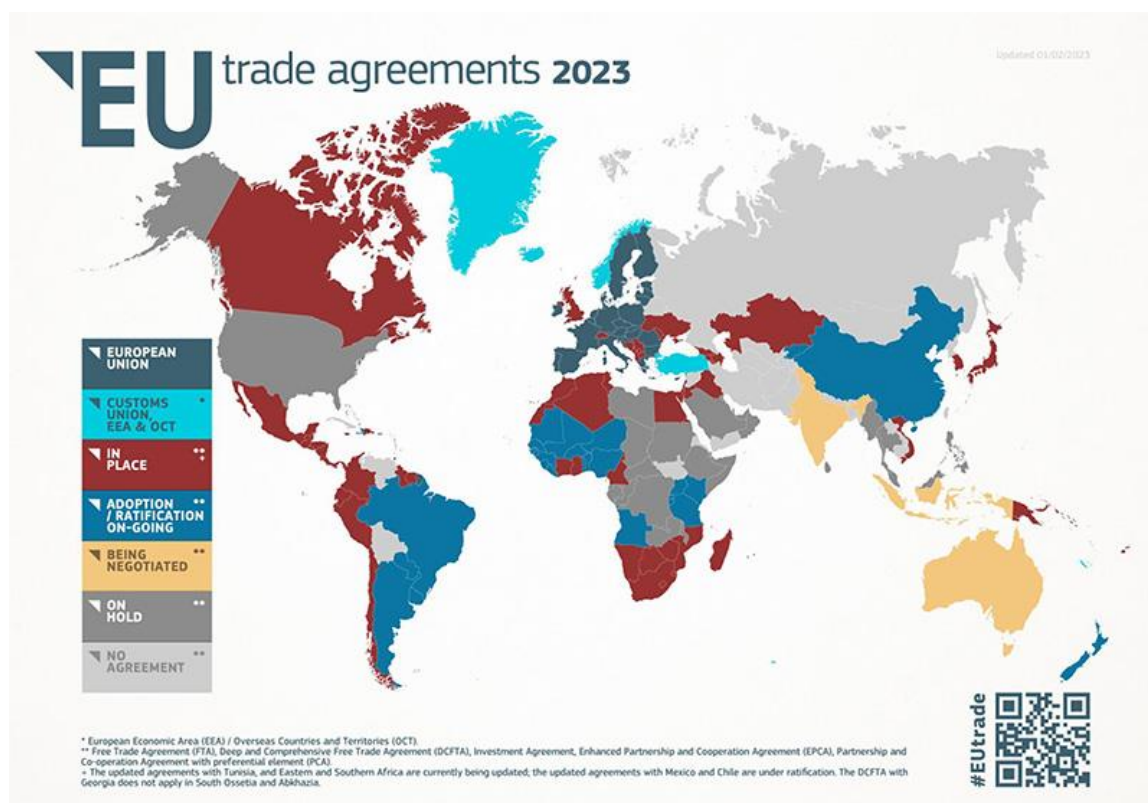

μεσάζοντες και συνεχίζει να γίνεται μέχρι σήμερα. Ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης των θαλάσσιων, σιδηροδρομικών, αυτοκινητιστικών και αεροπορικών μεταφορών, γινόμαστε μάρτυρες της ακμάζουσας ανάπτυξης του διεθνούς εμπορίου, ο σημαντικός ρόλος του οποίου για την οικονομία έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση διεθνών οργανισμών και νομικών διευκολύνσεων με τη μορφή συμβάσεων και συμφωνιών συνεργασίας μεταξύ ομάδων χωρών με κοινά συμφέροντα.

Η εμπορική πολιτική είναι ο τομέας των παγκόσμιων δραστηριοτήτων που αναλαμβάνει μια χώρα, οι οποίες αποσκοπούν κυρίως στην εξαγωγή και την προώθηση των δικών της προϊόντων στις αγορές όλου του κόσμου. Με τους πιο γενικούς όρους, η εμπορική πολιτική είναι το πεδίο αντιπαράθεσης της οικονομίας μιας χώρας με τις παγκόσμιες αγορές. Πρόκειται για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα μιας χώρας που αναλαμβάνεται στο εξωτερικό εμπόριο. Πρωταρχικός σκοπός της είναι πρωτίστως η επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων όσον αφορά το διεθνές εμπόριο, όπως η βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου, καθώς και η επιρροή της συνολικής οικονομικής κατάστασης της χώρας, δηλαδή, για παράδειγμα, η αύξηση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας ή η τόνωση της οικονομικής

δραστηριότητας, μέσω διαφόρων τύπων αλλαγών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του εξωτερικού εμπορίου

Εικόνα 7: Εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ 2023

Πηγή: <https://enterprise.gov.ie/en/what-we-do/trade-investment/free-trade-agreements/>

Η εξωτερική εμπορική πολιτική βρίσκεται πάντα σε εξαιρετικά στενή σχέση με τη συνολική οικονομική πολιτική μιας συγκεκριμένης χώρας. Οι μέθοδοι που τείνει να χρησιμοποιεί η οικονομική πολιτική για την επίτευξη των σχετικών εξωτερικών αποτελεσμάτων παράγουν συνήθως και ορισμένες εσωτερικές συνέπειες. Αυτό ισχύει και αντίστροφα- τα μέτρα που χρησιμοποιούνται στην εσωτερική οικονομική πολιτική παράγουν πάντα ορισμένες εξωτερικές συνέπειες. Για παράδειγμα: μια πολιτική που επιδιώκει την αύξηση της οικονομικής ανάπτυξης μιας χώρας μπορεί να συμβάλει έμμεσα σε ορισμένες δυσκολίες στη διατήρηση του ισοζυγίου πληρωμών και του

εμπορικού ισοζυγίου. Ο λόγος για αυτό εντοπίζεται τότε στη σημαντική ζήτηση για εισαγωγές (αγορά - για χρήση της εγχώριας οικονομίας αγαθών που παράγονται στο εξωτερικό.) και στα προβλήματα οργάνωσης επαρκούς προσφοράς για εξαγωγές (πώληση στο εξωτερικό αγαθών που παράγονται στο εσωτερικό, ενώ οι εισαγωγές).

Σήμερα, παρατηρούμε στην παγκόσμια οικονομία τη σύγκρουση δύο αντίθετων κατευθύνσεων της εμπορικής πολιτικής: του **φιλελευθερισμού** και του **προστατευτισμού**. Και οι δύο κατευθύνσεις της εμπορικής πολιτικής έχουν εμφανιστεί με διαφορετική ένταση σε διάφορες χώρες αυτή τη στιγμή. Η εντατικοποίηση των διαδικασιών παγκοσμιοποίησης, ωστόσο, συνοδεύεται από μια βαθύτερη απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου.

Οι πολιτικές απελευθέρωσης του εμπορίου περιλαμβάνουν μέτρα για την άρση των εμποδίων στην πρόσβαση των ξένων αγαθών, υπηρεσιών και επιχειρήσεων στην εγχώρια αγορά, καθώς και μέτρα που περιορίζουν την παροχή βοήθειας στα εγχώρια αγαθά, υπηρεσίες και επιχειρήσεις στον ανταγωνιστικό τους αγώνα στις ξένες αγορές. Στον πυρήνα των πολιτικών απελευθέρωσης του εμπορίου βρίσκεται η κλασική θεωρία της ελεύθερης αγοράς και του εμπορίου, σύμφωνα με την οποία οι δυνάμεις της αγοράς εξασφαλίζουν αυτόματα την πλήρη αξιοποίηση των συντελεστών παραγωγής και την οικονομική ισορροπία. Η διαδικασία αυτή ισχύει τόσο για τις εθνικές όσο και για τις παγκόσμιες οικονομίες.

Η πολιτική του προστατευτισμού αποτελεί εκδήλωση της υπεροχής του εθνικού συμφέροντος στις εξωτερικές δράσεις των κρατών, ή, με άλλα λόγια, της υπεροχής της εθνικής οικονομίας σε σχέση με την παγκόσμια οικονομία. Η έννοια αυτή μπορεί να οριστεί ως η επιδίωξη της ανάπτυξης της εγχώριας παραγωγής, η προστασία της εγχώριας αγοράς από τον ξένο ανταγωνισμό και η προώθηση της δικής της επέκτασης σε ξένες αγορές. Οι στόχοι αυτοί επιδιώκονται από το κράτος μέσω των μέσων και των εργαλείων της εξωτερικής οικονομικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης, ιδίως, της εμπορικής πολιτικής.

Τα βασικά μέσα της εμπορικής πολιτικής περιλαμβάνουν:

- Είναι το απλούστερο μέσο της εμπορικής πολιτικής. Σημαίνει τη φορολογική επιβάρυνση της εισαγωγής προϊόντων. Ο δασμός επί της ποσότητας είναι μια σταθερή επιβάρυνση που επιβάλλεται σε κάθε μονάδα του εισαγόμενου προϊόντος, ο δασμός επί της αξίας είναι μια επιβάρυνση που αντιπροσωπεύει ένα κλάσμα της αξίας του εισαγόμενου προϊόντος.

- Ποσοτικοί περιορισμοί - ή αλλιώς ποσοστώσεις ή εισαγωγικές ποσοστώσεις, σημαίνει την επιβολή ανώτατου ορίου στην εισαγωγή ορισμένων αγαθών σε μια χώρα.
- Μη δασμολογικοί φραγμοί - είναι διοικητικές ρυθμίσεις που εισάγουν διακρίσεις εις βάρος των ξένων αγαθών σε σχέση με τα εγχώρια αγαθά.
- Εξαγωγικές επιδοτήσεις - είναι διάφορες μορφές οικονομικής βοήθειας που παρέχονται από το κράτος στους εγχώριους εξαγωγείς για την ενίσχυση της ανταγωνιστικής τους θέσης έναντι των ξένων παραγωγών.

1.8 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Καθημερινά δημοσιεύονται μακροοικονομικοί δείκτες σε όλο τον κόσμο. Ορισμένοι είναι πιο σημαντικοί, άλλοι λιγότερο, αλλά τελικά σημασία έχει η οικονομική ανάπτυξη. **Οι οικονομικοί δείκτες** χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν την κατάσταση της οικονομίας με βάση μακροοικονομικά δεδομένα. Χωρίς τους δείκτες, οι οικονομολόγοι και οι υπεύθυνοι για τη νομισματική πολιτική δεν θα μπορούσαν να λάβουν σωστές αποφάσεις. **Πολλοί άνθρωποι περιμένουν τις δημοσιεύσεις οικονομικών στοιχείων και δεικτών. Με βάση τους οικονομικούς δείκτες, οι επενδυτές αναζητούν τις κατάλληλες οικονομίες που μπορούν να αναπτυχθούν ταχύτερα από άλλες και είναι έτσι σε θέση να κερδίσουν υψηλότερο ποσοστό απόδοσης από άλλες. Χωρίς δείκτες, οι περισσότεροι από όσους συναλλάσσονται στην αγορά θα ήταν ανενημέρωτοι. Χάρη στους δείκτες, μπορούμε επίσης να παρατηρήσουμε την επιδείνωση των μακροοικονομικών δεδομένων, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε ύφεση. Στο παρόν άρθρο θα εξετάσουμε μόνο τους δείκτες που επηρεάζουν την αγορά.**

Είναι δύσκολο να απαριθμήσει κανείς όλους τους τύπους οικονομικών δεικτών, διότι υπάρχουν σχεδόν άπειροι. Υπάρχουν για να μετρούν διάφορες μεταβλητές που επηρεάζουν την οικονομία στο σύνολό της.

Σύμφωνα με μια τυπολογία που λαμβάνει υπόψη τους δείκτες που συμβάλλουν στη μέτρηση της οικονομίας σε γενικό επίπεδο, διακρίνουμε:

- **Μακροοικονομικοί δείκτες** - αναφέρονται στην οικονομία στο σύνολό της. Πρόκειται για συνολικά μεγέθη, τα οποία περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν .

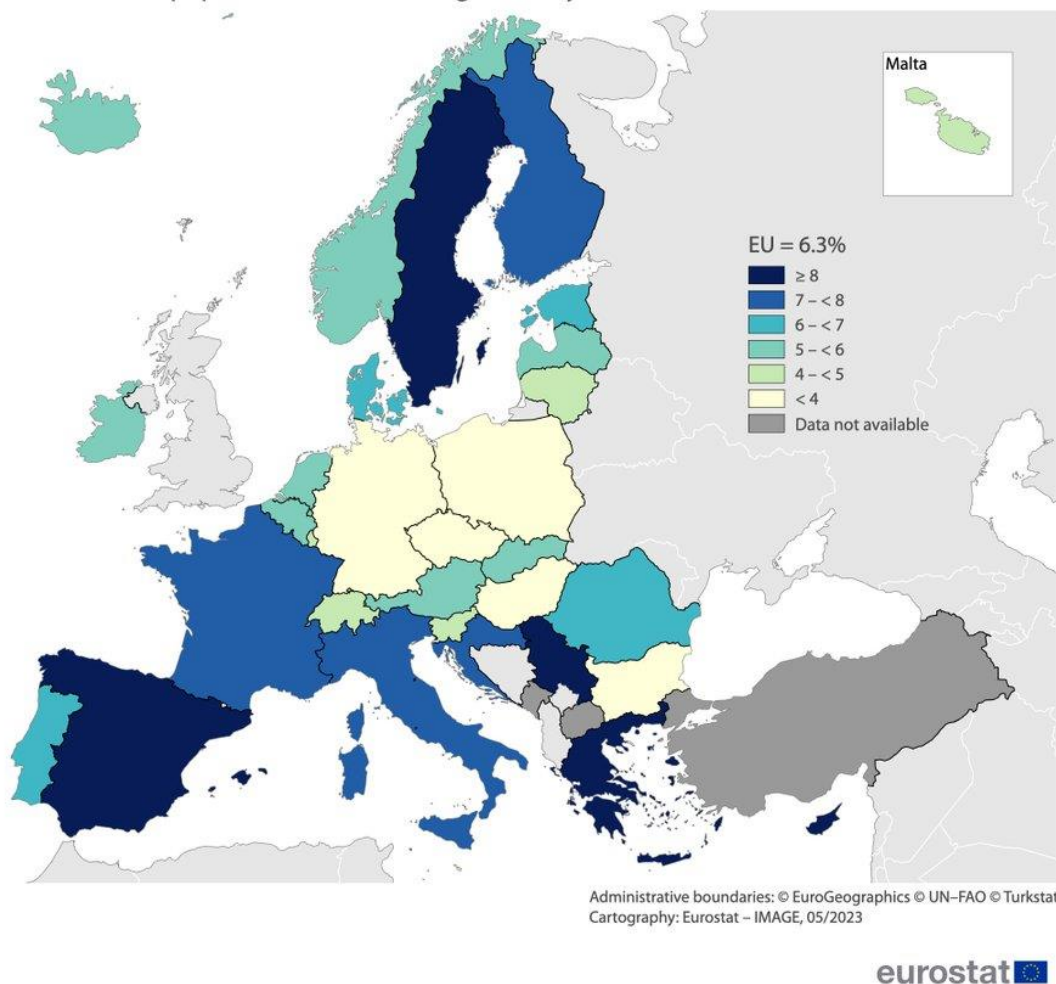
- **Μικροοικονομικοί δείκτες** - αναφέρονται στην κατάσταση των επιμέρους οικονομικών οντοτήτων. Αυτοί μπορεί να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, χρηματοοικονομικούς δείκτες.

Οι διάφοροι τομείς της οικονομίας μπορούν επίσης να αποτελέσουν το σημείο εκκίνησης για την παρουσίαση τυπολογιών οικονομικών δεικτών. Με τον τρόπο αυτό, γίνεται διάκριση μεταξύ:

- δείκτες της αγοράς εργασίας - π.χ. το ποσοστό ανεργίας,
- χρηματοοικονομικοί δείκτες-π.χ. ROE, ROI,
- δείκτες οικονομικής κατάστασης και ανάπτυξης - όπως το ΑΕΠ, ο ΔΤΚ, οι καθαρές επενδύσεις,
- δείκτες εξωτερικών εμπορικών συναλλαγών - εμπορικό ισοζύγιο και ισοζύγιο πληρωμών.

Youth unemployment

(as % of the total population of the same age; 15-29 years old)

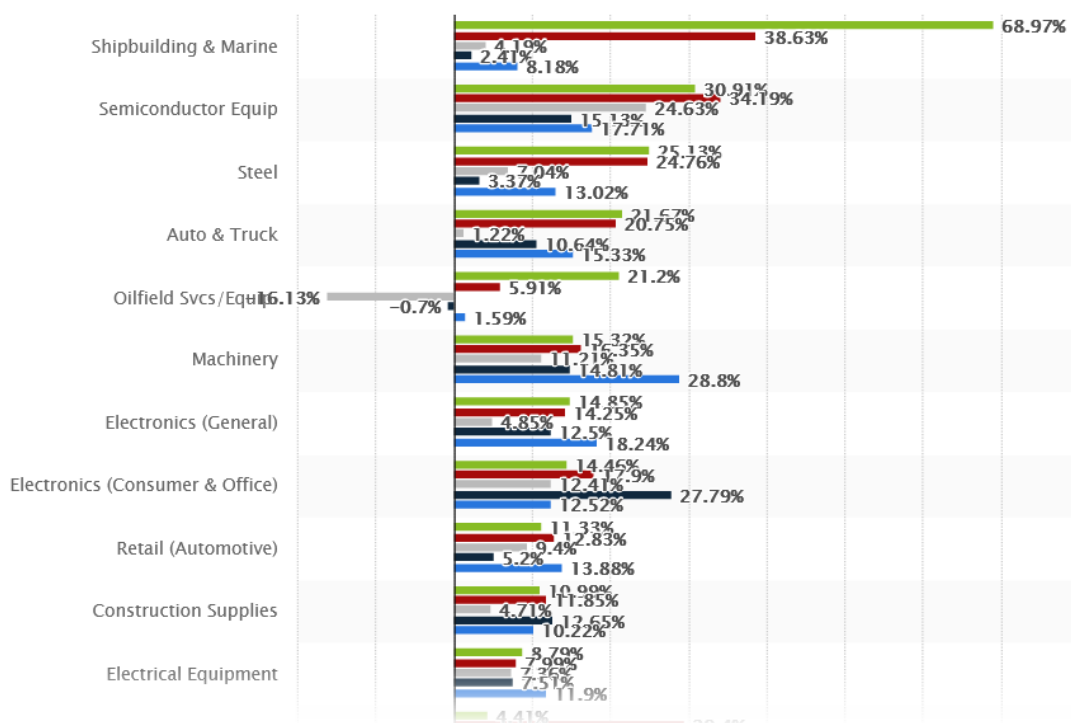
Εικόνα 8: Ανεργία των νέων στην ΕΕ

Πηγή: <https://centraleuropeantimes.com/2023/05/eu-youth-unemployment-lowest-since-2009/>

Οι δείκτες χρησιμοποιούνται από τις κυβερνήσεις, τις κεντρικές τράπεζες, τους διεθνείς οργανισμούς και τους επενδυτές για την ανάλυση και την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης, καθώς και για τη λήψη πολιτικών και επιχειρηματικών αποφάσεων με σκοπό την αποφυγή οικονομικών υφέσεων ή υφέσεων.

Ανάλογα με τον σκοπό της ανάλυσης, μπορούν να επιλεγούν διάφοροι μακροοικονομικοί δείκτες και να συγκριθούν μεταξύ τους ή με άλλες χώρες. Ωστόσο, είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη οι περιορισμοί και οι ατέλειες των

μακροοικονομικών δεδομένων. Δεν έχουν μεγάλη αξία οι δείκτες που υστερούν, μεταβάλλονται ή είναι ανακριβείς. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να ερμηνεύονται οι σημαντικότεροι μακροοικονομικοί δείκτες λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό, γεωγραφικό και κοινωνικό πλαίσιο και με κριτική προσέγγιση. Κάθε χώρα έχει επίσης τους δικούς της δείκτες, που αντανakλούν μακροοικονομικά γεγονότα, όπως στις ΗΠΑ: Δείκτης ISM, έκθεση του Conference Board, PMI του Σικάγο, αριθμός κατοικιών που ολοκληρώθηκαν, παραγγελίες διαρκών αγαθών και μισθοδοσία μη αγροτών.

Εικόνα 9: Μέση απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE) στον τομέα των μετάλλων και των ηλεκτρονικών στη Δυτική Ευρώπη - Δυτική Ευρώπη από το 2019 έως το 2023, ανά κλάδο

Πηγή: <https://www.statista.com/statistics/1044021/return-on-equity-in-the-metals-and-electronics-in-europe/>

1.9 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

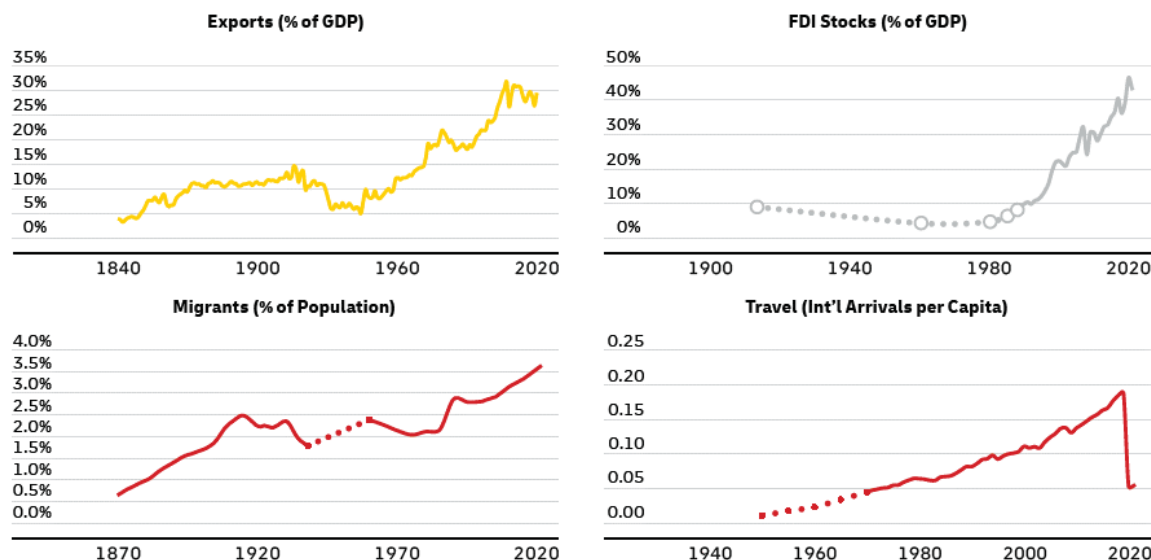
Η παγκοσμιοποίηση μπορεί να θεωρηθεί ως μία από τις μεγάλες δυνάμεις που διαμορφώνουν πιο έντονα την τρέχουσα κοινωνικοοικονομική κατάσταση στον κόσμο. Η ουσία της παγκοσμιοποίησης είναι η συμπίεση (συρρίκνωση) του κόσμου στον απόηχο της ανάπτυξης των μέσων επικοινωνίας με μια δυναμική αύξηση της αλληλεξάρτησης μεταξύ χωρών, μεγάλων περιοχών, μητροπόλεων, πολυεθνικών επιχειρήσεων και μικρότερων, εθνικών επιχειρήσεων, και κατά συνέπεια μεταξύ των ανθρώπων που ζουν σε απομακρυσμένα μέρη της Γης.

Ο ορισμός της **παγκοσμιοποίησης**, λόγω της πολυπλοκότητάς της, είναι ένα πολύ δύσκολο εγχείρημα, με οικονομικούς όρους. Η παγκοσμιοποίηση είναι η διαδικασία ολοκλήρωσης των εθνικών οικονομιών που λαμβάνει χώρα μέσω της επέκτασης και της εντατικοποίησης των διασυνδέσεων παραγωγής, εμπορίου και κεφαλαίου, με αποτέλεσμα ένα παγκόσμιο οικονομικό σύστημα με υψηλή αλληλεξάρτηση. Σε αυτό το σύστημα, βαθιάει η τάση ολοένα και περισσότερων οντοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων, να αντιμετωπίζουν ολόκληρο τον κόσμο ως αγορά.

Η δυσκολία σαφούς ορισμού του φαινομένου δεν αλλάζει το γεγονός ότι, εκτός από την ανάλυση των διαδικασιών παγκοσμιοποίησης σε επίπεδο μεμονωμένων χωρών, είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη οι δραστηριότητες «από κάτω προς τα πάνω», δηλαδή σε επίπεδο επιχειρήσεων. Η παγκοσμιοποίηση των δραστηριοτήτων τους συνίσταται στην ενοποίηση της υλοποίησης των γεωγραφικά διασκορπισμένων διεθνών δραστηριοτήτων και των μονάδων που τις υλοποιούν.

Στη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης εμπλέκονται διάφορες ομάδες φορέων: επιχειρήσεις και πολυεθνικές εταιρείες, διεθνή ιδρύματα και οργανισμοί, μη κυβερνητικές οργανώσεις και κράτη. Τα τελευταία, εκτός από τις παραδοσιακές νομοθετικές δραστηριότητες ή δραστηριότητες ασφαλείας, εμπλέκονται στην εφαρμογή προγραμμάτων που αποσκοπούν στην αύξηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των εθνικών οικονομιών, στην άμβλυνση της πορείας και του κόστους προσαρμογής στον παγκόσμιο ανταγωνισμό, στην εισαγωγή νέων θεσμικών ρυθμίσεων, στην προώθηση της ανάπτυξης μιας οικονομίας βασισμένης στην πληροφορία και τη γνώση.

Επίσης, οι διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί που προωθούν το διεθνές εμπόριο και την οικονομική ανάπτυξη **προωθούν τις διαδικασίες παγκοσμιοποίησης**. Οι κυριότεροι από αυτούς είναι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ), το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και η Παγκόσμια Τράπεζα (ΠΤ).

Εικόνα 10: Μακροχρόνιες τάσεις στο εμπόριο, τις ΑΞΕ, τη μετανάστευση και τα ταξίδια

Πηγή: <https://conversableeconomist.com/2023/05/26/globalization-evolves-not-reverses/>

Η παγκοσμιοποίηση έχει υποστηρικτές και αντιπάλους. Οι υποστηρικτές της παγκοσμιοποίησης επισημαίνουν μια σειρά από **οφέλη** που συνδέονται με το φαινόμενο. Στο επίπεδο της εθνικής οικονομίας, για τις χώρες από τις οποίες προέρχονται οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό, το μεγαλύτερο όφελος είναι η δυνατότητα των εταιρειών αυτών να λειτουργούν κερδοφόρα, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας χρήσης του κεφαλαίου που έχουν συσσωρεύσει. Η ανάμειξη σε δραστηριότητες στο εξωτερικό μπορεί, τουλάχιστον εν μέρει, να εξουδετερώνει τις δυσμενείς επιπτώσεις των επιχειρηματικών κύκλων (να αποτρέψει ή να μετριάσει τις επιπτώσεις μιας επιδείνωσης της οικονομίας, ή ακόμη και τοπικών κρίσεων), στο εσωτερικό. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι συχνά οι δραστηριότητες των επιχειρήσεων στο εξωτερικό συνεπάγονται ζήτηση για προϊόντα από τη χώρα προέλευσης ή/και για συμπληρωματικές δραστηριότητες στη χώρα προέλευσης. Έτσι, μπορεί να αποτελέσει, όπως ήδη αναφέρθηκε, παράγοντα σταθεροποίησης ή βελτίωσης της οικονομικής ευημερίας. Επιπλέον, υπάρχει μεταφορά κερδών (τουλάχιστον εν μέρει), η οποία αυξάνει την αγοραστική δύναμη στην πατρίδα και βοηθά την αποδυναμωμένη εγχώρια ζήτηση, ιδίως σε περιόδους οικονομικής ύφεσης. Έμμεσα, μέσω των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων, οι επιμέρους χώρες έχουν την ευκαιρία να αποκτήσουν, να ενισχύσουν και να επεκτείνουν την οικονομική και πολιτική, καθώς και την πολιτιστική τους επιρροή στο εξωτερικό.

Οι διεθνείς οργανισμοί επωφελούνται επίσης από την παγκοσμιοποίηση, καθώς διαθέτουν αυξημένη ικανότητα εμπειρογνωμοσύνης (συμπεριλαμβανομένης της συμβιβαστικής) και συντονισμού της δράσης. Το μέγεθος της επίδρασής τους είναι τόσο μεγαλύτερο όσο μεγαλύτερο ρόλο διαδραματίζουν οι οργανισμοί αυτοί, ανάλογα με τη βούληση και την οικονομική και πολιτική ισχύ των κρατών μελών. Έτσι, για παράδειγμα, ο ΠΟΕ ασκεί πίεση για την άρση όλων των εμποδίων στο εμπόριο και το ΔΝΤ καθιστά δυνατή την αύξηση της προσφοράς κεφαλαίων για αναπτυξιακούς (επενδυτικούς) σκοπούς.

Τα βασικά οφέλη των επιχειρήσεων από τη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης, κατά την άποψή τους, έγκεινται στις άμεσα απεριόριστες δυνατότητες αύξησης της κλίμακας παραγωγής (και άλλων δραστηριοτήτων) και συνεπώς στη μείωση του μοναδιαίου κόστους και στην αύξηση όχι μόνο της μάζας του κέρδους, αλλά και, σε πολλές περιπτώσεις, του ποσοστού κέρδους.

Η παγκοσμιοποίηση δημιουργεί ευκαιρίες για αποφασιστικά υψηλότερους μισθούς για τους εργαζόμενους, ιδίως τους εργαζόμενους υψηλής ειδίκευσης. Αυτό σχετίζεται όχι μόνο με τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, αλλά και με τη δυνατότητα αναζήτησης θέσεων εργασίας που ανταποκρίνονται στις προσδοκίες τους στην κλίμακα της παγκόσμιας αγοράς εργασίας. Οι αγοραστές και οι καταναλωτές αισθάνονται τις θετικές επιπτώσεις των διαδικασιών παγκοσμιοποίησης με τη μορφή μιας ευρύτερης γκάμας προϊόντων και, επιπλέον, σε πολλές περιπτώσεις φθηνότερα από ό,τι θα μπορούσαν να είναι σε έναν λιγότερο απελευθερωμένο κόσμο. Αυτό ευνοείται από τις ευνοϊκές επιχειρηματικές συνθήκες, συμπεριλαμβανομένης της άρσης των δασμολογικών και μη δασμολογικών φραγμών, και η ταχύτερη ροή πληροφοριών υπάρχουν συνθήκες για τη διάδοση των τελευταίων εξελίξεων της επιστημονικής και τεχνολογικής σκέψης σε όλο τον κόσμο. Μεταξύ των αρνητικών συνεπειών της παγκοσμιοποίησης, οι πιο συχνά αναφερόμενες είναι:

- η υποκατάσταση των τοπικών εμπορικών σημάτων και προϊόντων από παγκόσμια αγαθά και εμπορικά σήματα,
- ο κίνδυνος μονοπώλησης των αναπτυσσόμενων αγορών από τις πολυεθνικές,
- η χαμηλή ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων έναντι των μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών,
- η εύκολη εξάπλωση πιθανών οικονομικών κρίσεων σε πρόσθετες χώρες και εδάφη ,

- κίνδυνος μεταφοράς τεχνολογιών που δεν ανταποκρίνονται στις τεχνικές απαιτήσεις συγκεκριμένων χωρών,
- αυξανόμενο χάσμα στην οικονομική ανάπτυξη μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών,
- υψηλά επίπεδα τιμών για προϊόντα και υπηρεσίες λόγω μονοπώλησης των αγορών,
- την πτώχευση μικρότερων εταιρειών που δεν μπορούν να ανταγωνιστούν τους μεγαλύτερους παίκτες,
- την υποταγή της οικονομικής και πολιτικής σφαίρας στο ξένο κεφάλαιο.

1.10 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ

Η έννοια της **βιώσιμης ανάπτυξης** κερδίζει δημοτικότητα πρόσφατα ένα σημαντικό μέρος της είναι τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Ο πιο κλασικός ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης είναι αυτός που περιέχεται στην Έκθεση Brundtland, σύμφωνα με την οποία μια τέτοια ανάπτυξη πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των σημερινών γενεών χωρίς να μειώνει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις ανάγκες τους. Θα πρέπει να υλοποιηθεί με την ενσωμάτωση δραστηριοτήτων στους τρεις βασικούς τομείς της οικονομικής ανάπτυξης σε συνδυασμό με τη δίκαιη κατανομή των παροχών, την κοινωνική ανάπτυξη που βασίζεται στην κοινωνική δικαιοσύνη και την προστασία των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος. Η ιδέα της αειφόρου ανάπτυξης έχει καταλήξει να θεωρείται ως ένας συμβιβασμός μεταξύ των στόχων που τίθενται σε **τρεις διαστάσεις**: περιβαλλοντική (οικολογική), οικονομική και κοινωνική, που αντιπροσωπεύει την ευημερία των σημερινών και των μελλοντικών γενεών. Η οικονομική διάσταση εκφράζεται στην επιθυμία κάλυψης των τρεχουσών αναγκών με παράλληλη εξασφάλιση των απαραίτητων πόρων για την κάλυψη των αναγκών των μελλοντικών γενεών (φυσικό, υλικό, ανθρωπογενές, πνευματικό και κοινωνικό κεφάλαιο). Η κοινωνική διάσταση ταυτίζεται με την απόκτηση της ικανότητας επίλυσης μεγάλων κοινωνικών προβλημάτων. Η οικολογική διάσταση επιδιώκει να καθορίσει τα όρια του φυσικού συστήματος για τις ανθρώπινες δραστηριότητες και να μην τα υπερβεί.

Η χρήση διαφόρων τύπων «πράσινων τεχνολογιών», δηλαδή τεχνολογιών που μειώνουν σημαντικά τις εκπομπές ρύπων, έχει αρχίσει να έχει ευρύ νόημα όχι μόνο σε εθνική κλίμακα, αλλά έχει αποκτήσει και παγκόσμια σημασία, καθώς η ρύπανση δεν γνωρίζει γεωγραφικά σύνορα. Για τη βελτίωση του περιβάλλοντος και τη μείωση της ρύπανσης,

άρχισαν να χρησιμοποιούνται διάφορα είδη οικονομικών μέσων για την ενθάρρυνση της χρήσης «πράσινων τεχνολογιών». Οι εκπτώσεις φόρου, οι επιδοτήσεις, οι χαμηλοί τόκοι για δάνεια ή τα εγγυημένα δάνεια, οι φόροι εκπομπών ρύπων, τα τέλη διάθεσης απορριμμάτων, τα τέλη αποχέτευσης είναι χρήσιμες προσθήκες για την ενίσχυση των κανονισμών για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Ευρωπαϊκή Ένωση, ΟΟΣΑ, ΠΟΕ) απολαμβάνουν τα οφέλη της ιδιότητας του μέλους αυτών των οργανισμών, αλλά δεσμεύονται έτσι να εφαρμόζουν τους κανόνες του παιχνιδιού αυτών των οργανισμών. Αυτοί αφορούν, μεταξύ άλλων, τους κανόνες περιβαλλοντικής διαχείρισης, οι οποίοι προωθούν τα παγκόσμια αποτελέσματα στην προστασία του περιβάλλοντος.

Ένα σημαντικό πρόβλημα στην παγκόσμια βιώσιμη ανάπτυξη είναι η προοδευτική αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού. Ενόψει της συρρίκνωσης των πόρων, πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα, καθώς εδώ και πολλά χρόνια παρατηρούνται διατροφικά προβλήματα στις υπανάπτυκτες χώρες, όπου συνήθως παρατηρείται ραγδαία αύξηση του πληθυσμού. Η ανάπτυξη μεγάλων αστικών συγκροτημάτων στις υπανάπτυκτες χώρες αποτελεί σημαντικό κίνδυνο λόγω του χαμηλού βαθμού αστικοποίησης των πόλεων αυτών. Τα μέρη αυτά είναι εντελώς απροετοίμαστα για μια τόσο ταχεία αύξηση του πληθυσμού. Δεν διαθέτουν βασικές υποδομές (δρόμους, νοσοκομεία, δίκτυα ύδρευσης, εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων). Ακόμη και οι πόλεις με υψηλή αστικοποίηση στις ανεπτυγμένες χώρες αντιμετωπίζουν προβλήματα υπερβολικής κυκλοφοριακής συμφόρησης, έλλειψης ελεύθερου ζωτικού χώρου και εισροής συνεχώς νέων κατοίκων.

Η Διακήρυξη για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη συνεπάγεται:

- Οι χώρες θα πρέπει να θεσπίσουν αποτελεσματικούς περιβαλλοντικούς νόμους. Τα περιβαλλοντικά πρότυπα που υιοθετούνται σε μεμονωμένες χώρες δεν πρέπει να δημιουργούν άδικο, οικονομικό και κοινωνικό κόστος σε άλλες χώρες
- οι χώρες θα πρέπει να συνεργάζονται για την προώθηση ενός υποστηρικτικού και ανοικτού διεθνούς οικονομικού συστήματος που θα ευνοεί την οικονομική ανάπτυξη και την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης σε όλες τις χώρες, καθώς και για την καλύτερη αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Η περιβαλλοντική δράση για τα διασυνοριακά και παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα θα πρέπει να βασίζεται στην αρχή της διεθνούς συναίνεσης».

Εικόνα 11: Βιώσιμη ανάπτυξη

Πηγή: <https://www.freepik.com>

Οι πολιτικές περιβαλλοντικής ανάπτυξης θα πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται για την προώθηση μιας ισχυρής, πιο βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης, η οποία μπορεί να δρομολογηθεί μέσω των ακόλουθων δράσεων:

- αύξηση της παραγωγικότητας με τη δημιουργία κινήτρων για μεγαλύτερη αποδοτικότητα στη χρήση των φυσικών πόρων, μείωση των αποβλήτων και της κατανάλωσης ενέργειας, απελευθέρωση ευκαιριών για καινοτομία και δημιουργία αξίας, και κατανομή των πόρων στην υψηλότερης αξίας χρήση,
- αύξηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών μέσω μεγαλύτερης προβλεψιμότητας ως προς τον τρόπο με τον οποίο οι κυβερνήσεις θα αντιμετωπίσουν τα μείζονα περιβαλλοντικά ζητήματα,
- το άνοιγμα νέων αγορών μέσω της τόνωσης της ζήτησης για «πράσινα αγαθά, υπηρεσίες και τεχνολογίες».
- δημοσιονομική εξυγίανση με την κινητοποίηση εσόδων από πράσινους φόρους και με την εξάλειψη των επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων- τα μέτρα

αυτά μπορούν επίσης να στηρίξουν νέα προγράμματα καταπολέμησης της φτώχειας σε τομείς όπως η ύδρευση και η διάθεση λυμάτων, για παράδειγμα

1.11 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Στα οικονομικά, ο όρος **οικονομικοί θεσμοί** έχει διττή σημασία:

- Οι θεσμοί ως δομή συμπεριφοράς, ένα πλέγμα περιορισμών ή/και ευκαιριών, τυπικών και άτυπων, που καθορίζουν την αμοιβαία συμπεριφορά των ανθρώπων Διαμορφώθηκαν από τους ανθρώπους και αποσκοπούν στη μείωση του βαθμού αβεβαιότητας της επιβίωσής τους,
- επίσημες και ανεπίσημες οργανώσεις που έχουν σχηματιστεί στο πλαίσιο αυτών των θεσμών αφιερωμένες: στην υποστήριξη οικονομικών οντοτήτων, στη συλλογή ή μελέτη οικονομικών δεδομένων, ή επιφορτισμένες με το έργο της προμήθειας ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας που είναι σημαντική για την οικονομία μιας χώρας.

Οι θεσμοί με την πρώτη έννοια περιλαμβάνουν:

- τα δικαιώματα ιδιοκτησίας,
- την έντιμη κυβέρνηση,
- πολιτική σταθερότητα,
- αξιόπιστο νομικό σύστημα,
- ανταγωνιστικές και ανοικτές αγορές.

Από αυτή την άποψη, οι θεσμοί γίνονται ανθρωπίνου περιορισμοί που διαμορφώνουν τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Περιλαμβάνουν επίσης **άτυπους περιορισμούς** (όπως κυρώσεις, ταμπού, έθιμα, παραδόσεις ή κανόνες συμπεριφοράς) και **τυπικούς κανόνες** (όπως συντάγματα, νόμους, δικαιώματα ιδιοκτησίας) ως τρόπους επιβολής τους. Θα πρέπει να τονιστεί ότι πρέπει να υπάρχει επάρκεια μεταξύ τυπικών και άτυπων θεσμών σε μια οικονομία, καθώς η έλλειψή της οδηγεί σε διαφθορά, αβεβαιότητα και σοβαρές διαταραχές στη βιωσιμότητα της ανάπτυξης

Εικόνα 12: Οικονομικά

Πηγή: <https://www.freepik.com/>

Οι επίσημοι και οι ανεπίσημοι θεσμοί καθορίζουν από κοινού τη δομή των κινήτρων των κοινωνιών και των οικονομιών ειδικότερα. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι θεσμοί αποτελούνται από ένα σύνολο περιορισμών συμπεριφοράς με τη μορφή κανόνων και κανονισμών (π.χ. νομικών), καθώς και από ένα σύνολο ηθικών, δεοντολογικών και συμπεριφορικών κανόνων που καθορίζουν το πλαίσιο της συμπεριφοράς και περιορίζουν τον τρόπο με τον οποίο εξειδικεύονται οι κανόνες και οι κανονισμοί και πραγματοποιείται η επιβολή τους. Οι θεσμοί, έτσι κατανοητοί, μειώνουν την αβεβαιότητα εισάγοντας πρότυπα στην καθημερινή ζωή. Τέτοιοι θεσμοί όπως οι κανόνες της αγοράς, οι μηχανισμοί επιβολής των συμβάσεων και των νόμων και οι μηχανισμοί που σχετίζονται με τις συναλλαγές της αγοράς υποστηρίζουν την οικονομική δραστηριότητα. Γίνονται ένα πρότυπο ανθρώπινων αλληλεπιδράσεων οικονομικής φύσης.

Οι οικονομικοί θεσμοί, όπως ορίζονται από τον οργανισμό, περιλαμβάνουν ομάδες οντοτήτων όπως

- κυβερνητικές υπηρεσίες όλων των τύπων και επιπέδων,
- τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα διαμεσολάβησης ή οι ρυθμιστικές αρχές της χρηματοπιστωτικής αγοράς,
- τα ασφαλιστικά ιδρύματα,
- οργανισμοί κατάρτισης και παροχής συμβουλών
- γραφεία εργασίας και γραφεία απασχόλησης στην αγορά εργασίας,
- χρηματιστήρια εμπορευμάτων και οργανισμοί διαμεσολάβησης στην αγορά εμπορευμάτων,
- πολιτικά κόμματα και άλλοι,

Η **διάκριση της έννοιας των θεσμών** στα οικονομικά αντανακλάται στο επίπεδο εφαρμογής της κρατικής μακροοικονομικής πολιτικής. Οι οικονομικοί θεσμοί με την έννοια των περιορισμών που επιβάλλονται στη συμπεριφορά των οικονομικών παραγόντων αποτελούν τη βάση της θεσμικής πολιτικής. Η θεσμική πολιτική δημιουργείται από τα νομοθετικά όργανα και οι αποδέκτες της είναι όλες οι άλλες οντότητες της οικονομίας, οι οποίες υποτίθεται ότι ενεργούν σύμφωνα με ορισμένους κανόνες. Οι οικονομικοί θεσμοί με την έννοια των οργανισμών συμμετέχουν στη διαμόρφωση και την εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής ενός κράτους σε εκτελεστικό επίπεδο στις διάφορες διαστάσεις της.

ΕΝΟΤΗΤΑ II – ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η μικροοικονομική είναι ένας κλάδος της οικονομικής επιστήμης που επικεντρώνεται στη συμπεριφορά και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων μεμονωμένων παραγόντων, όπως οι καταναλωτές, τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις, καθώς και στον τρόπο με τον οποίο αυτές οι οντότητες αλληλεπιδρούν στο πλαίσιο των αγορών. Ο όρος «μικροοικονομική» προέρχεται από την ελληνική λέξη «μίκρος», που σημαίνει μικρό, αντανακλώντας τη μελέτη των μικρότερων μονάδων μέσα στην οικονομία. Ο τομέας αυτός έρχεται σε αντίθεση με τη μακροοικονομία, η οποία εξετάζει την οικονομία στο σύνολό της, συμπεριλαμβανομένων ζητημάτων όπως ο πληθωρισμός, η ανεργία και η εθνική οικονομική ανάπτυξη.

Στη μικροοικονομική, αναλύουμε πώς αυτοί οι παράγοντες κάνουν επιλογές με βάση τους περιορισμένους πόρους και πώς αυτές οι επιλογές επηρεάζουν την προσφορά και τη ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών. Αυτό περιλαμβάνει την κατανόηση των μηχανισμών διαμόρφωσης των τιμών, του ρόλου των κινήτρων και της κατανομής των πόρων. Στις βασικές έννοιες περιλαμβάνονται η χρησιμότητα, η οποία μετρά την ικανοποίηση των καταναλωτών, και η μεγιστοποίηση του κέρδους, η οποία αποτελεί τον στόχο των επιχειρήσεων. Οι δομές της αγοράς, όπως ο τέλει ανταγωνισμός, το μονοπώλιο και το ολιγοπώλιο, εξετάζονται επίσης για να κατανοηθεί ο αντίκτυπος που έχουν στα οικονομικά αποτελέσματα.

Στις επόμενες ενότητες, θα εμβαθύνουμε σε διάφορα βασικά θέματα. Θα ξεκινήσουμε με την Προσφορά και τη Ζήτηση, διερευνώντας πώς καθορίζονται οι τιμές στις αγορές. Στη συνέχεια, θα μελετήσουμε τη θεωρία του καταναλωτή, τη θεωρία του παραγωγού και τις δομές της αγοράς. Θα εξετάσουμε επίσης το κόστος παραγωγής, τη μεγιστοποίηση του κέρδους, τη θεωρία χρησιμότητας, τη διανομή εισοδήματος, τη θεωρία παιγνίων και τις αγορές εργασίας. Κάθε ενότητα θα παρέχει μια θεμελιώδη κατανόηση αυτών των βασικών μικροοικονομικών εννοιών.

Στο τέλος αυτής της ενότητας, θα έχετε κατανοήσει πλήρως τις βασικές έννοιες και θεωρίες της μικροοικονομικής και τις εφαρμογές τους σε πραγματικά οικονομικά σενάρια. Οι γνώσεις αυτές θα αποτελέσουν ένα στέρεο θεμέλιο για την ανάλυση και την αντιμετώπιση οικονομικών ζητημάτων τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο.

2.1 ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΗ

Η προσφορά και η ζήτηση είναι βασικές έννοιες της μικροοικονομικής που εξηγούν πώς καθορίζονται οι τιμές και οι ποσότητες αγαθών και υπηρεσιών σε μια αγορά.

Η προσφορά αναφέρεται στην ποσότητα ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας που οι παραγωγοί είναι πρόθυμοι και ικανοί να πουλήσουν σε διάφορες τιμές. Ο νόμος της προσφοράς δηλώνει ότι, καθώς η τιμή ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας αυξάνεται, οι παραγωγοί θα προσφέρουν περισσότερη ποσότητα προς πώληση. Αντίθετα, αν η τιμή μειωθεί, θα προσφέρουν λιγότερα. Οι βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν την προσφορά περιλαμβάνουν

- **Κόστος παραγωγής:** Το υψηλότερο κόστος (όπως οι μισθοί ή οι πρώτες ύλες) καθιστά την παραγωγή ακριβότερη, μειώνοντας την προσφορά. Το χαμηλότερο κόστος αυξάνει την προσφορά.
- **Τεχνολογία:** Οι βελτιώσεις στην τεχνολογία μπορούν να καταστήσουν την παραγωγή πιο αποτελεσματική, αυξάνοντας την προσφορά.
- **Αριθμός πωλητών:** Περισσότεροι πωλητές στην αγορά αυξάνουν τη συνολική προσφορά- λιγότεροι πωλητές τη μειώνουν.
- **Προσδοκίες:** Εάν οι παραγωγοί αναμένουν υψηλότερες μελλοντικές τιμές, μπορεί να μειώσουν την τρέχουσα προσφορά για να πουλήσουν αργότερα περισσότερα σε υψηλότερες τιμές.
- **Κυβερνητικές πολιτικές:** Οι φόροι μπορούν να μειώσουν την προσφορά καθιστώντας την παραγωγή ακριβότερη, ενώ οι επιδοτήσεις μπορούν να αυξήσουν την προσφορά μειώνοντας το κόστος.

Η ζήτηση αναφέρεται στην ποσότητα ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας που οι καταναλωτές είναι πρόθυμοι και ικανοί να αγοράσουν σε διάφορες τιμές. Ο νόμος της ζήτησης δηλώνει ότι, όταν η τιμή ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας μειώνεται, οι καταναλωτές θα αγοράζουν περισσότερο από αυτό. Εάν η τιμή αυξηθεί, θα αγοράσουν λιγότερα. Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη ζήτηση περιλαμβάνουν

- **Το εισόδημα των καταναλωτών:** Το υψηλότερο εισόδημα αυξάνει γενικά τη ζήτηση για τα περισσότερα αγαθά. Το χαμηλότερο εισόδημα μειώνει τη ζήτηση.
- **Προτιμήσεις:** Οι αλλαγές στις προτιμήσεις μπορούν να αυξήσουν ή να μειώσουν τη ζήτηση για ορισμένα αγαθά.
- **Τιμές συναφών αγαθών:** Η ζήτηση για ένα αγαθό μπορεί να επηρεαστεί από τις τιμές των υποκατάστατων (άλλα αγαθά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη θέση του) και των συμπληρωματικών (αγαθά που χρησιμοποιούνται μαζί με αυτό).

- **Προσδοκίες:** Εάν οι καταναλωτές αναμένουν ότι οι τιμές θα αυξηθούν στο μέλλον, μπορεί να αγοράσουν περισσότερα τώρα.
- **Πληθυσμός:** Περισσότεροι άνθρωποι γενικά σημαίνουν μεγαλύτερη ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες.

Εικόνα 2.1: Προσφορά και ζήτηση

Πηγή: Pexels.com

Η **τιμή ισορροπίας** είναι η τιμή στην οποία η ποσότητα ενός αγαθού που οι καταναλωτές θέλουν να αγοράσουν ισούται με την ποσότητα που οι παραγωγοί θέλουν να πουλήσουν. Η ισορροπία αυτή βρίσκεται στο σημείο τομής των καμπυλών προσφοράς και ζήτησης σε ένα γράφημα¹. Σε αυτή την τιμή, δεν υπάρχει πλεόνασμα (υπερβολική προσφορά) ή έλλειψη (πολύ μικρή προσφορά).

Όταν οι παράγοντες που επηρεάζουν την προσφορά ή τη ζήτηση αλλάζουν, οι καμπύλες προσφοράς ή ζήτησης μετατοπίζονται, οδηγώντας σε μια νέα τιμή και ποσότητα

---

¹ <https://inomics.com/terms/market-equilibrium-1431109>

ισορροπίας. Για παράδειγμα, εάν μια νέα τεχνολογία κάνει την παραγωγή φθηνότερη, η καμπύλη προσφοράς μετατοπίζεται προς τα δεξιά, μειώνοντας τις τιμές και αυξάνοντας την ποσότητα. Ομοίως, εάν τα εισοδήματα των καταναλωτών αυξηθούν, η καμπύλη ζήτησης μετατοπίζεται προς τα δεξιά, αυξάνοντας τις τιμές και αυξάνοντας την ποσότητα.

Οι κυβερνήσεις μερικές φορές παρεμβαίνουν στις αγορές με **ελέγχους τιμών**. Ένα ανώτατο όριο τιμής (μια μέγιστη τιμή) που ορίζεται κάτω από την τιμή ισορροπίας μπορεί να οδηγήσει σε ελλείψεις επειδή η ζήτηση υπερβαίνει την προσφορά. Ένα κατώτατο όριο τιμών (μια ελάχιστη τιμή) που ορίζεται πάνω από την τιμή ισορροπίας μπορεί να οδηγήσει σε πλεονάσματα επειδή η προσφορά υπερβαίνει τη ζήτηση.

Η κατανόηση της προσφοράς και της ζήτησης μας βοηθά να αναλύσουμε τον τρόπο λειτουργίας των αγορών, να προβλέψουμε τις αλλαγές στις τιμές και τις ποσότητες και να λάβουμε τεκμηριωμένες αποφάσεις. Αυτές οι έννοιες αποτελούν τη βάση για την κατανόηση πιο περίπλοκων οικονομικών θεμάτων και της συμπεριφοράς της αγοράς στον πραγματικό κόσμο.

2.2 ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Η θεωρία του καταναλωτή είναι η μελέτη του τρόπου με τον οποίο οι άνθρωποι αποφασίζουν να ξοδέψουν τα χρήματά τους με βάση τις ατομικές προτιμήσεις και τους περιορισμούς του προϋπολογισμού τους². Ένας κλάδος της μικροοικονομίας, η θεωρία των καταναλωτών δείχνει πώς τα άτομα κάνουν επιλογές ανάλογα με το πόσο εισόδημα έχουν διαθέσιμο να ξοδέψουν και τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών³.

Στον πυρήνα της θεωρίας του καταναλωτή βρίσκεται η έννοια της **χρησιμότητας**, η οποία αντιπροσωπεύει την ικανοποίηση ή την ευτυχία που αποκομίζει ένας καταναλωτής από την κατανάλωση ενός προϊόντος. Κάθε άτομο έχει ένα μοναδικό σύνολο προτιμήσεων που καθορίζουν πόση χρησιμότητα έχει από διαφορετικά αγαθά και υπηρεσίες. Για παράδειγμα, μερικοί άνθρωποι μπορεί να αντλούν περισσότερη ευτυχία τρώγοντας παγωτό, ενώ άλλοι μπορεί να προτιμούν τη σοκολάτα.

---

² <https://www.investopedia.com/terms/c/consumer-theory.asp>

³ <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803095634402>

Εικόνα 2.2: Θεωρία καταναλωτή

Πηγή: Pexels.com

Η χρησιμότητα μπορεί να θεωρηθεί με δύο μορφές: **συνολική χρησιμότητα** και **οριακή χρησιμότητα**. Η συνολική χρησιμότητα είναι η συνολική ικανοποίηση που προκύπτει από την κατανάλωση μιας ορισμένης ποσότητας αγαθών, ενώ η οριακή χρησιμότητα είναι η πρόσθετη ικανοποίηση που αποκτάται από την κατανάλωση μιας ακόμη μονάδας ενός αγαθού. Ο νόμος της φθίνουσας οριακής χρησιμότητας δηλώνει ότι καθώς ένα άτομο καταναλώνει περισσότερες μονάδες ενός αγαθού, η πρόσθετη ικανοποίηση από κάθε επιπλέον μονάδα μειώνεται.

Οι καταναλωτές στοχεύουν να μεγιστοποιήσουν τη χρησιμότητά τους εντός των ορίων του προϋπολογισμού τους. Ο **περιορισμός του προϋπολογισμού** είναι το όριο στην ποσότητα αγαθών και υπηρεσιών που μπορεί να αντέξει οικονομικά ένας καταναλωτής με βάση το εισόδημά του και τις τιμές αυτών των αγαθών και υπηρεσιών. Δείχνει τους συνδυασμούς αγαθών και υπηρεσιών που μπορεί να αγοράσει ένας καταναλωτής με το διαθέσιμο εισόδημά του. Αυτός ο περιορισμός μπορεί να αναπαρασταθεί γραφικά με μια γραμμή προϋπολογισμού, όπου η κλίση της γραμμής καθορίζεται από τις σχετικές τιμές των αγαθών.

Για να κατανοήσουν τις επιλογές των καταναλωτών, οι οικονομολόγοι χρησιμοποιούν την έννοια των καμπυλών αδιαφορίας. Η **καμπύλη αδιαφορίας** είναι ένα γράφημα που δείχνει διάφορους συνδυασμούς δύο αγαθών ή εμπορευμάτων που μπορούν να επιλέξουν οι καταναλωτές. Τα σημεία κατά μήκος της καμπύλης αντιπροσωπεύουν

συνδυασμούς που θα αφήσουν τον καταναλωτή εξίσου καλά. Έτσι, ένας καταναλωτής αδιαφορεί για τις αλλαγές σε έναν συνδυασμό, εφόσον πέφτει κάπου κατά μήκος της καμπύλης⁴.

Όταν συνδυάζονται με τον περιορισμό του προϋπολογισμού, οι καμπύλες αδιαφορίας μας βοηθούν να προσδιορίσουμε τη βέλτιστη δέσμη κατανάλωσης — τον συνδυασμό αγαθών που μεγιστοποιεί τη χρησιμότητα ενός καταναλωτή δεδομένου του προϋπολογισμού του. Το βέλτιστο σημείο είναι όπου η γραμμή προϋπολογισμού (που αντιπροσωπεύει τον περιορισμό του προϋπολογισμού) αγγίζει την υψηλότερη δυνατή καμπύλη αδιαφορίας. Αυτό το σημείο είναι γνωστό ως η ισορροπία του καταναλωτή, όπου το οριακό ποσοστό υποκατάστασης (ο ρυθμός με τον οποίο ένας καταναλωτής είναι διατεθειμένος να ανταλλάξει ένα αγαθό με ένα άλλο διατηρώντας το ίδιο επίπεδο χρησιμότητας) ισούται με την αναλογία των τιμών των δύο αγαθών.

Καθώς οι τιμές και τα εισοδήματα αλλάζουν, ο περιορισμός του προϋπολογισμού μετατοπίζεται, οδηγώντας σε διαφορετικές επιλογές κατανάλωσης. Για παράδειγμα, εάν η τιμή ενός αγαθού μειωθεί, ο περιορισμός του προϋπολογισμού επιτρέπει την αγορά περισσότερων από αυτό το αγαθό, αυξάνοντας ενδεχομένως τη συνολική χρησιμότητα. Ομοίως, η αύξηση του εισοδήματος μετατοπίζει το κονδύλιο του προϋπολογισμού προς τα έξω, επιτρέποντας στον καταναλωτή να φτάσει σε υψηλότερες καμπύλες αδιαφορίας και έτσι να επιτύχει υψηλότερα επίπεδα χρησιμότητας.

Η θεωρία των καταναλωτών εξετάζει επίσης τον αντίκτυπο των κυβερνητικών πολιτικών στις επιλογές των καταναλωτών. Για παράδειγμα, οι φόροι στα αγαθά αυξάνουν αποτελεσματικά τις τιμές τους, με αποτέλεσμα η γραμμή του προϋπολογισμού να περιστρέφεται προς τα μέσα και μειώνοντας την ποσότητα του φορολογούμενου αγαθού που μπορούν να αντέξουν οικονομικά οι καταναλωτές. Οι επιδοτήσεις έχουν το αντίθετο αποτέλεσμα, μειώνοντας την τιμή των αγαθών και διευρύνοντας τον δημοσιονομικό περιορισμό.

Μια πρακτική εφαρμογή της θεωρίας του καταναλωτή είναι η κατανόηση του πλεονάσματος των καταναλωτών, που είναι η διαφορά μεταξύ του τι είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν οι καταναλωτές για ένα αγαθό και του τι πληρώνουν πραγματικά. Αυτή η έννοια βοηθά στη μέτρηση των οφελών ευημερίας που λαμβάνουν οι καταναλωτές από τις συναλλαγές της αγοράς. Το πλεόνασμα καταναλωτή αναπαρίσταται γραφικά από το εμβαδόν μεταξύ της καμπύλης ζήτησης και του επιπέδου τιμής, μέχρι την ποσότητα που αγοράστηκε.

---

⁴ <https://www.investopedia.com/terms/i/indifferencecurve.asp>

Μια άλλη σημαντική έννοια στη Θεωρία του Καταναλωτή είναι οι **επιπτώσεις της υποκατάστασης και του εισοδήματος**. Όταν η τιμή ενός αγαθού αλλάζει, επηρεάζει τις αγοραστικές αποφάσεις του καταναλωτή με δύο τρόπους: το φαινόμενο υποκατάστασης και το αποτέλεσμα του εισοδήματος. Το φαινόμενο υποκατάστασης εμφανίζεται όταν μια αλλαγή στην τιμή ενός αγαθού το καθιστά σχετικά περισσότερο ή λιγότερο ακριβό σε σύγκριση με άλλα αγαθά, οδηγώντας τους καταναλωτές να υποκαταστήσουν από το ακριβότερο αγαθό προς το φθηνότερο. Η επίδραση του εισοδήματος προκύπτει επειδή μια αλλαγή στην τιμή ενός αγαθού επηρεάζει το πραγματικό εισόδημα ή την αγοραστική δύναμη του καταναλωτή. Για τα κανονικά αγαθά, μια μείωση της τιμής αυξάνει την αγοραστική δύναμη, οδηγώντας σε υψηλότερη κατανάλωση του αγαθού, ενώ για τα κατώτερα αγαθά, μια μείωση της τιμής μπορεί να οδηγήσει σε χαμηλότερη κατανάλωση.

Συμπερασματικά, η θεωρία των καταναλωτών παρέχει τη βάση για πιο προχωρημένα θέματα στα οικονομικά και βοηθά στην εξήγηση φαινομένων του πραγματικού κόσμου, όπως οι επιπτώσεις της φορολογίας, οι επιδοτήσεις και οι αλλαγές της αγοράς στις επιλογές των καταναλωτών.

2.3 ΘΕΩΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ

Η Θεωρία Παραγωγού διερευνά πώς οι επιχειρήσεις λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με την παραγωγή και την τιμολόγηση για να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους. Αυτό περιλαμβάνει την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι επιχειρήσεις επιλέγουν την ποσότητα των αγαθών που θα παράγουν, ποιες εισροές θα χρησιμοποιήσουν και σε ποια τιμή να πουλήσουν τα προϊόντα τους.

Στην καρδιά της Θεωρίας του Παραγωγού βρίσκεται η **συνάρτηση παραγωγής**, η οποία δείχνει τη σχέση μεταξύ των εισροών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή (όπως εργασία, κεφάλαιο και πρώτες ύλες) και της παραγωγής αγαθών ή υπηρεσιών. Η συνάρτηση παραγωγής βοηθά τις επιχειρήσεις να προσδιορίσουν τον πιο αποτελεσματικό τρόπο χρήσης των πόρων τους για την παραγωγή της μέγιστης δυνατής παραγωγής.

Εικόνα 2.3: Θεωρία Παραγωγού

Πηγή: Pexels.com

Το κόστος παραγωγής παίζει καθοριστικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων μιας επιχείρησης. Αυτά τα κόστη περιλαμβάνουν σταθερά κόστη, τα οποία δεν αλλάζουν με το επίπεδο παραγωγής (όπως ενοίκιο και μισθοί) και μεταβλητά κόστη, τα οποία αλλάζουν ανάλογα με το επίπεδο παραγωγής (όπως υλικά και εργασία). Η κατανόηση αυτών των δαπανών βοηθά τις επιχειρήσεις να αποφασίσουν πόσο θα παράγουν. Το συνολικό κόστος παραγωγής είναι το άθροισμα του σταθερού και του μεταβλητού κόστους. Οι επιχειρήσεις λαμβάνουν επίσης υπόψη το οριακό κόστος, το οποίο είναι το πρόσθετο κόστος παραγωγής μιας ακόμη μονάδας παραγωγής. Αυτό είναι σημαντικό γιατί βοηθά τις επιχειρήσεις να αποφασίσουν το βέλτιστο επίπεδο παραγωγής.

Οι επιχειρήσεις στοχεύουν στη μεγιστοποίηση των κερδών τους, που είναι η διαφορά μεταξύ των συνολικών εσόδων (τα χρήματα που λαμβάνονται από την πώληση αγαθών) και του συνολικού κόστους. Για να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη, οι επιχειρήσεις παράγουν μέχρι το σημείο όπου το οριακό κόστος ισούται με τα οριακά έσοδα, που είναι τα

πρόσθετα έσοδα από την πώληση μιας ακόμη μονάδας παραγωγής. Αυτό είναι γνωστό ως κανόνας μεγιστοποίησης του κέρδους⁵.

Οι δομές της αγοράς επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις λαμβάνουν αποφάσεις για την παραγωγή και την τιμολόγηση. Σε μια απόλυτα ανταγωνιστική αγορά, πολλές εταιρείες πωλούν πανομοιότυπα προϊόντα και καμία μεμονωμένη εταιρεία δεν μπορεί να επηρεάσει την τιμή της αγοράς. Οι επιχειρήσεις σε αυτήν την αγορά είναι λήπτες τιμών και πρέπει να αποδεχτούν την αγοραία τιμή που καθορίζεται από την προσφορά και τη ζήτηση. Αντίθετα, μονοπώλιο υπάρχει όταν μια μεμονωμένη επιχείρηση ελέγχει ολόκληρη την αγορά ενός προϊόντος, επιτρέποντάς της να καθορίσει την τιμή. Τα олиγοπώλια είναι αγορές με λίγες μεγάλες επιχειρήσεις, όπου κάθε επιχείρηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις πιθανές αντιδράσεις των αντιπάλων της όταν παίρνει αποφάσεις⁶. Ο μονοπωλιακός ανταγωνισμός βρίσκεται μεταξύ του τέλει ανταγωνισμού και του μονοπωλίου, με πολλές εταιρείες να πωλούν παρόμοια αλλά όχι πανομοιότυπα προϊόντα, δίνοντάς τους κάποια εξουσία να ορίζουν τις τιμές.

Οι επιχειρήσεις αποφασίζουν επίσης για τα επίπεδα παραγωγής τους με βάση τις **οικονομίες κλίμακας**, οι οποίες συμβαίνουν όταν η αύξηση της παραγωγής μειώνει το μέσο κόστος ανά μονάδα λόγω του σταθερού κόστους που κατανέμεται σε περισσότερες μονάδες. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι προσεκτικές όσον αφορά την έλλειψη οικονομικών κλίμακας, όπου η αύξηση της παραγωγής οδηγεί σε υψηλότερο μέσο κόστος λόγω ανεπάρκειας.

Η θεωρία του παραγωγού μας επιτρέπει να αποκτήσουμε μια εικόνα για το πώς λειτουργούν οι επιχειρήσεις, πώς ανταποκρίνονται στις αλλαγές στο κόστος και τις συνθήκες της αγοράς και πώς λαμβάνουν στρατηγικές αποφάσεις για την επίτευξη των στόχων τους. Αυτή η γνώση είναι απαραίτητη για την ανάλυση της επιχειρηματικής συμπεριφοράς και των αποτελεσμάτων της αγοράς.

---

⁵ <https://web.stanford.edu/~jdlevin/Econ%20202/Producer%20Theory.pdf>

⁶ https://personalpages.manchester.ac.uk/staff/Alejandro.Saporiti/notes/Producer_Theory.pdf

2.4 ΔΟΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

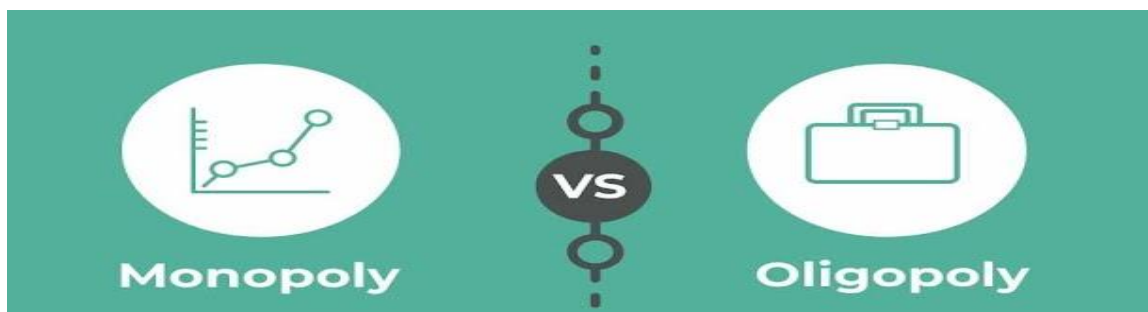
Οι δομές της αγοράς περιγράφουν το ανταγωνιστικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις. Υπάρχουν τέσσερις κύριοι τύποι δομών αγοράς: τέλειος ανταγωνισμός, μονοπώλιο, ολιγοπώλιο και μονοπωλιακός ανταγωνισμός. Κάθε δομή διαφέρει ως προς τον αριθμό των επιχειρήσεων στην αγορά, τον τύπο των προϊόντων που πωλούν και τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζουν τις τιμές και την παραγωγή.

Ο τέλειος ανταγωνισμός είναι μια δομή αγοράς που χαρακτηρίζεται από πολλές εταιρείες που πωλούν πανομοιότυπα προϊόντα. Σε αυτό το εξαιρετικά ανταγωνιστικό περιβάλλον, καμία μεμονωμένη εταιρεία δεν μπορεί να επηρεάσει την τιμή της αγοράς. είναι τιμολογητές. Οι εταιρείες μπορούν ελεύθερα να εισέλθουν και να εξέλθουν από την αγορά και όλοι οι συμμετέχοντες έχουν άριστες πληροφορίες σχετικά με τις τιμές και τα προϊόντα. Επειδή τα προϊόντα είναι πανομοιότυπα, οι καταναλωτές δεν έχουν καμία προτίμηση για το προϊόν μιας εταιρείας έναντι μιας άλλης. Αυτή η δομή οδηγεί σε αποτελεσματική κατανομή των πόρων, καθώς οι επιχειρήσεις παράγουν με το χαμηλότερο δυνατό κόστος και οι τιμές αντικατοπτρίζουν το πραγματικό κόστος παραγωγής.

Το μονοπώλιο βρίσκεται στο αντίθετο άκρο του φάσματος, όπου μια μεμονωμένη επιχείρηση κυριαρχεί σε ολόκληρη την αγορά. Αυτή η εταιρεία είναι ο μοναδικός πάροχος ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας χωρίς στενά υποκατάστατα, δίνοντάς της σημαντικό έλεγχο των τιμών. Τα μονοπώλια μπορεί να προκύψουν για διάφορους λόγους, όπως ο έλεγχος ενός μοναδικού πόρου, η κυβερνητική ρύθμιση ή οι οικονομίες κλίμακας που εμποδίζουν άλλες εταιρείες να εισέλθουν στην αγορά. Ενώ τα μονοπώλια μπορούν να επωφεληθούν από τα υψηλά κέρδη, μπορούν επίσης να οδηγήσουν σε υψηλότερες τιμές και μειωμένη παραγωγή σε σύγκριση με πιο ανταγωνιστικές αγορές, με αποτέλεσμα ενδεχομένως αναποτελεσματικότητα και δυσανεμία των καταναλωτών.

Το ολιγοπώλιο είναι μια δομή αγοράς με λίγες μεγάλες εταιρείες που κυριαρχούν στην αγορά. Αυτές οι εταιρείες πωλούν παρόμοια ή διαφοροποιημένα προϊόντα και είναι σε μεγάλο βαθμό αλληλεξαρτώμενα. Οι ενέργειες κάθε επιχείρησης μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τις άλλες. Τα ολιγοπώλια μπορεί να προκύψουν από υψηλούς φραγμούς εισόδου, όπως σημαντικές κεφαλαιακές απαιτήσεις ή ισχυρή πίστη στο εμπορικό σήμα. Οι εταιρείες σε ένα ολιγοπώλιο μπορούν να επιδείξουν στρατηγική συμπεριφορά, όπως ο καθορισμός τιμών ή η δημιουργία καρτέλ, για να μεγιστοποιήσουν τα συλλογικά κέρδη. Ωστόσο, ο ανταγωνισμός μεταξύ των

ολιγοπωλίων μπορεί να οδηγήσει σε καινοτομία και καλύτερα προϊόντα για τους

καταναλωτές.

Η δομή της αγοράς κυριαρχείται από έναν μόνο πωλητή των αγαθών και των υπηρεσιών	Μια δομή αγοράς όπου πολλοί πωλητές πωλούν στενά υποκατάστατα των αγαθών. Οι μεγάλες βιομηχανίες γενικά κυριαρχούν στην αγορά
Ο πωλητής ελέγχει την τιμή καθώς δεν υπάρχει ανταγωνισμός στην αγορά	Ο ανταγωνισμός στην αγορά καθορίζει την τιμή και έχει κατά νου τις ενέργειες των ανταγωνιστών
Αυτή η δομή της αγοράς αποτελεί υψηλό εμπόδιο για την είσοδο και την έξοδο, καθώς ο κλάδος είναι <u>γενικά έντασης κεφαλαίου</u> . Υπάρχουν επίσης οικονομικοί, θεσμικοί ή νομικοί περιορισμοί αυτού του είδους της βιομηχανίας.	Σε αυτή τη δομή της αγοράς το <u>εμπόδιο εισόδου</u> είναι γενικά υψηλό λόγω των οικονομιών κλίμακας στον κλάδο.
Μια εταιρεία είναι ένας κύριος κατασκευαστής	Μια επιχείρηση είναι ο <u>πρώτος αποδέκτης</u>

Η <u>καμπύλη ζήτησης</u> της αγοράς είναι καμπυλωτή	Η <u>καμπύλη ζήτησης</u> της αγοράς είναι καμπυλωτή
Η ηλεκτρική ενέργεια, οι σιδηρόδρομοι, το νερό είναι παραδείγματα της μονοπωλιακής αγοράς	Η <u>FMCC</u> και τα αυτοκίνητα είναι παραδείγματα ολιγοπωλιακού κλάδου
Δεν υπάρχει ολοκλήρωση καθώς υπάρχει ένας μόνο πωλητής των αγαθών	Έντονος ή υψηλός ανταγωνισμός μεταξύ των πωλητών

Πίνακας 1. Μονοπώλιο και ολιγοπώλιο

Πηγή: Wall Street Mojo (<https://www.wallstreetmojo.com/monopoly-vs-oligopoly/>)

Ο **μονοπωλιακός ανταγωνισμός** είναι μια δομή αγοράς που βρίσκεται μεταξύ τέλειου ανταγωνισμού και μονοπωλίου. Διαθέτει πολλές εταιρείες που πωλούν προϊόντα που είναι παρόμοια αλλά όχι πανομοιότυπα. Κάθε εταιρεία έχει κάποιο έλεγχο στις τιμές της λόγω της διαφοροποίησης των προϊόντων, η οποία μπορεί να βασίζεται στην ποιότητα, την επωνυμία ή άλλα χαρακτηριστικά. Αυτή η δομή επιτρέπει στις επιχειρήσεις να ανταγωνίζονται σε άλλους παράγοντες εκτός από την τιμή, όπως η διαφήμιση και η καινοτομία προϊόντων. Ενώ ο μονοπωλιακός ανταγωνισμός μπορεί να οδηγήσει σε ποικιλία προϊόντων και επιλογών των καταναλωτών, μπορεί επίσης να οδηγήσει σε αναποτελεσματικότητα, καθώς οι επιχειρήσεις δεν παράγουν με το χαμηλότερο δυνατό κόστος⁷.

2.5 ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Η κατανόηση του κόστους παραγωγής είναι ζωτικής σημασίας για τις επιχειρήσεις καθώς λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με το πόσο θα παράγουν και σε ποια τιμή θα πουλήσουν

---

⁷ https://siecon3-607788.cdn77.org/sites/siecon.org/files/media_wysiwyg/298-vitaletti.pdf

τα προϊόντα τους. Το κόστος παραγωγής μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε σταθερό κόστος, μεταβλητό κόστος και οριακό κόστος⁸.

Τα πάγια κόστη είναι έξοδα που δεν μεταβάλλονται ανάλογα με το επίπεδο παραγωγής. Αυτά τα κόστη πραγματοποιούνται ακόμη και αν η επιχείρηση δεν παράγει τίποτα. Παραδείγματα πάγιων εξόδων περιλαμβάνουν ενοίκιο, μισθούς μόνιμου προσωπικού, ασφάλιση και απόσβεση μηχανημάτων. Τα σταθερά κόστη είναι σταθερά ανεξάρτητα από το επίπεδο παραγωγής, που σημαίνει ότι πρέπει να πληρώνονται ανεξάρτητα από το πόσο ή πόσο λίγο παράγει η επιχείρηση.

Το μεταβλητό κόστος, από την άλλη πλευρά, αλλάζει άμεσα με το επίπεδο παραγωγής. Αυτά τα κόστη αυξάνονται όσο αυξάνεται η παραγωγή και μειώνονται καθώς μειώνεται η παραγωγή. Παραδείγματα μεταβλητού κόστους περιλαμβάνουν τις πρώτες ύλες, την άμεση εργασία (εργάτες που πληρώνονται με βάση την ώρα ή τη μονάδα παραγωγής) και το κόστος κοινής ωφέλειας που ποικίλλει ανάλογα με τα επίπεδα παραγωγής. Το συνολικό μεταβλητό κόστος είναι ευθέως ανάλογο με την ποσότητα των παραγόμενων αγαθών.

Το συνολικό κόστος είναι το άθροισμα του σταθερού και του μεταβλητού κόστους. Αντιπροσωπεύει το συνολικό κόστος που προέκυψε για την παραγωγή μιας συγκεκριμένης ποσότητας αγαθών ή υπηρεσιών. Για να κατανοήσουμε πώς συμπεριφέρεται το κόστος με τις αλλαγές στην παραγωγή, εξετάζουμε επίσης το μέσο κόστος. Το μέσο συνολικό κόστος (ATC) υπολογίζεται διαιρώντας το συνολικό κόστος με την ποσότητα της παραγόμενης παραγωγής. Ομοίως, το μέσο σταθερό κόστος (AFC) είναι το σταθερό κόστος ανά μονάδα παραγωγής και το μέσο μεταβλητό κόστος (AVC) είναι το μεταβλητό κόστος ανά μονάδα προϊόντος.

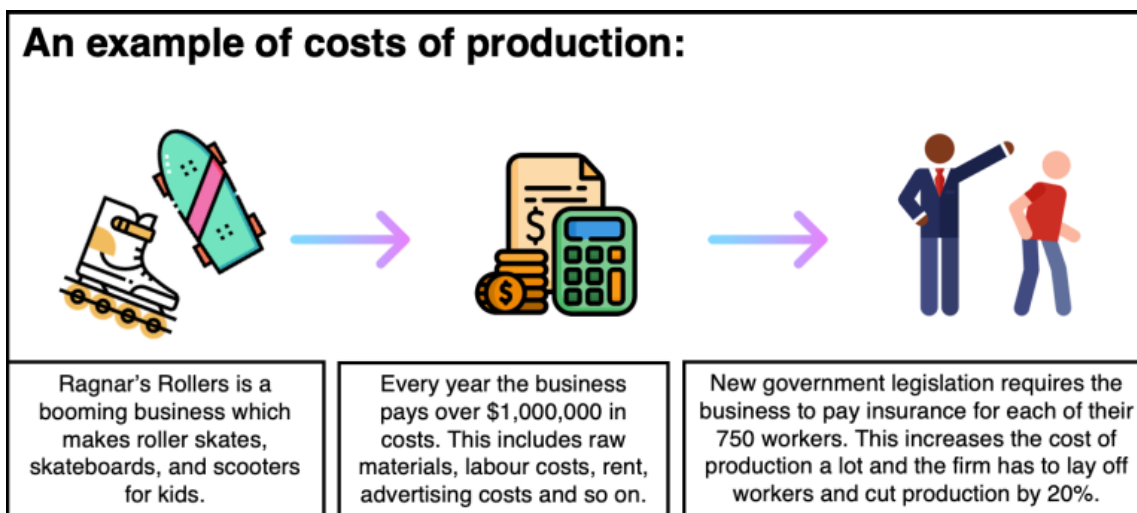
Το οριακό κόστος είναι το πρόσθετο κόστος παραγωγής μιας ακόμη μονάδας παραγωγής. Είναι μια κρίσιμη έννοια για τη λήψη αποφάσεων, επειδή βοηθά τις επιχειρήσεις να καθορίσουν το βέλτιστο επίπεδο παραγωγής⁹. Το οριακό κόστος υπολογίζεται λαμβάνοντας τη μεταβολή στο συνολικό κόστος που προκύπτει από την παραγωγή μιας επιπλέον μονάδας. Εάν το οριακό κόστος είναι χαμηλότερο από την τιμή στην οποία πωλείται το προϊόν, η παραγωγή μιας επιπλέον μονάδας θα αυξήσει το

---

⁸ <https://techmass.io/production-costs-what-are-they-and-why-is-it-important-to-calculate-them/>

⁹ <https://www.palomar.edu/pages/jesteban/lesson-3/>

κέρδος. Αντίθετα, εάν το οριακό κόστος είναι υψηλότερο από την τιμή πώλησης, η παραγωγή μιας επιπλέον μονάδας θα μειώσει το κέρδος.

Infographic 1. Κόστος Παραγωγής

Πηγή: The Curious Economist

(<https://thecuriouseconomist.com/microeconomics-what-is/what-is-costs-of-production/>)

Οι επιχειρήσεις στοχεύουν να παράγουν σε ένα επίπεδο όπου το οριακό κόστος ισούται με τα οριακά έσοδα, που είναι τα πρόσθετα έσοδα από την πώληση μιας ακόμη μονάδας. Αυτό εξασφαλίζει ότι μεγιστοποιούν τα κέρδη τους.

Συμπερασματικά, το κόστος παραγωγής βοηθά τις επιχειρήσεις στον προγραμματισμό και τον έλεγχο των εργασιών τους. Τους επιτρέπει να ορίζουν τις τιμές κατάλληλα, να καθορίζουν την πιο αποτελεσματική κλίμακα παραγωγής και να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την επένδυση σε νέα έργα ή την επέκταση της παραγωγικής ικανότητας. Αναλύοντας προσεκτικά το κόστος τους, οι επιχειρήσεις μπορούν να βελτιώσουν την κερδοφορία και την ανταγωνιστικότητά τους στην αγορά.

2.6 ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΡΔΟΥΣ

Η μεγιστοποίηση του κέρδους είναι ένας βασικός στόχος για τις επιχειρήσεις, που περιλαμβάνει τον προσδιορισμό του επιπέδου παραγωγής που αποφέρει το υψηλότερο

δυνατό κέρδος. Για να επιτευχθεί αυτό, οι επιχειρήσεις πρέπει να κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ των εσόδων και του κόστους τους.

Τα **συνολικά έσοδα** είναι το συνολικό εισόδημα που λαμβάνει μια επιχείρηση από την πώληση των προϊόντων της. Υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας την τιμή ανά μονάδα με τον αριθμό των μονάδων που πωλήθηκαν. Το συνολικό κόστος είναι το συνολικό κόστος που πραγματοποιήθηκε για την παραγωγή αυτών των μονάδων, το οποίο περιλαμβάνει τόσο σταθερό όσο και **μεταβλητό κόστος**.

Ο στόχος της μεγιστοποίησης του κέρδους είναι να βρεθεί το επίπεδο παραγωγής όπου η διαφορά μεταξύ των συνολικών εσόδων και του συνολικού κόστους είναι η μεγαλύτερη. Αυτή η διαφορά είναι το κέρδος της επιχείρησης. Για να καθορίσουν αυτό το βέλτιστο επίπεδο παραγωγής, οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν την έννοια της οριακής ανάλυσης.

Τα **οριακά έσοδα (MR)** είναι τα πρόσθετα έσοδα που αποκτώνται από την πώληση μιας ακόμη μονάδας παραγωγής¹⁰, ενώ το **οριακό κόστος (MC)** είναι το πρόσθετο κόστος που προκύπτει από την παραγωγή μιας ακόμη μονάδας. Ο κανόνας μεγιστοποίησης του κέρδους δηλώνει ότι μια επιχείρηση πρέπει να παράγει μέχρι το σημείο όπου τα οριακά έσοδα ισούνται με το οριακό κόστος ($MR = MC$). Σε αυτό το σημείο, το κόστος παραγωγής μιας ακόμη μονάδας καλύπτεται ακριβώς από τα έσοδα που παράγει, διασφαλίζοντας τη μεγιστοποίηση του κέρδους.

Εάν τα οριακά έσοδα είναι μεγαλύτερα από το οριακό κόστος ($MR > MC$), η επιχείρηση μπορεί να αυξήσει το κέρδος παράγοντας περισσότερες μονάδες. Αντίθετα, εάν τα οριακά έσοδα είναι μικρότερα από το οριακό κόστος ($MR < MC$), η παραγωγή πρόσθετων μονάδων θα μείωνε το κέρδος, επομένως η επιχείρηση θα πρέπει να μειώσει την παραγωγή της¹¹.

Γραφικά, αυτό το σημείο μεγιστοποίησης του κέρδους είναι όπου η καμπύλη οριακού κόστους τέμνει την καμπύλη οριακών εσόδων. Πέρα από αυτό το σημείο, οποιαδήποτε αύξηση της παραγωγής θα είχε ως αποτέλεσμα υψηλότερο κόστος από τα έσοδα, μειώνοντας το συνολικό κέρδος.

---

¹⁰ <https://baremetrics.com/blog/what-is-marginal-revenue>

¹¹ <https://www.toppr.com/guides/business-mathematics-and-statistics/calculus/application-marginal-cost-marginal-revenue/>

Εκτός από τη χρήση της οριακής ανάλυσης, οι επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις συνθήκες της αγοράς και τον τύπο της δομής της αγοράς στην οποία δραστηριοποιούνται. Για παράδειγμα, σε μια απόλυτα ανταγωνιστική αγορά, οι επιχειρήσεις είναι αυτές που λαμβάνουν τιμές και πρέπει να αποδεχτούν την τιμή της αγοράς. Μεγιστοποιούν το κέρδος παράγοντας την ποσότητα όπου το MR (που ισούται με την τιμή αγοράς) ισούται με MC. Αντίθετα, ένας μονοπώλιος, ως διαμορφωτής τιμών, πρέπει επίσης να εξετάσει πώς οι αλλαγές στην παραγωγή επηρεάζουν την τιμή και τη ζήτηση της αγοράς.

Infographic 2. Οριακά έσοδα και οριακά κόστη

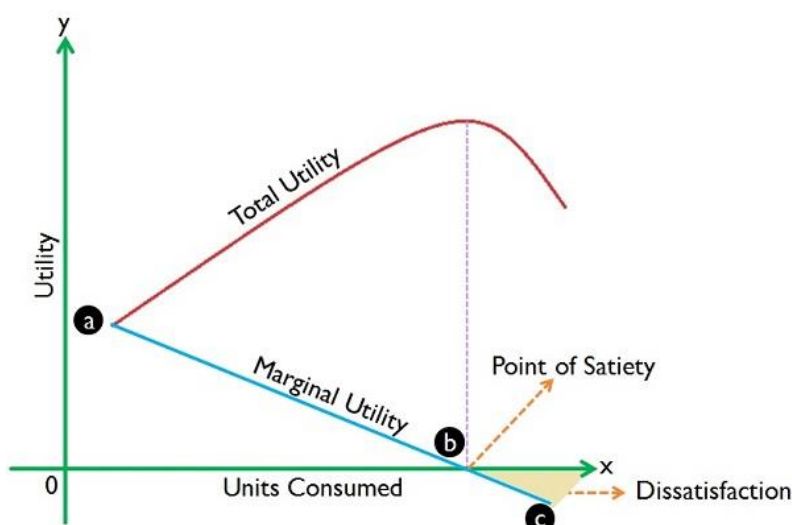
Πηγή: Pareto Labs (<https://www.paretolabs.com/how-to-calculate-marginal-revenue/>)

2.7 ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Η θεωρία της χρησιμότητας είναι μια θεμελιώδης έννοια στη μικροοικονομία που μας βοηθά να κατανοήσουμε πώς οι καταναλωτές κάνουν επιλογές σχετικά με το τι θα αγοράσουν και τι θα καταναλώσουν. Η χρησιμότητα αναφέρεται στην ικανοποίηση ή την ευτυχία που αποκομίζει ένας καταναλωτής από την κατανάλωση ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας. Αναλύοντας τη χρησιμότητα, μπορούμε να αποκτήσουμε γνώσεις σχετικά με

τη συμπεριφορά των καταναλωτών και τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα λαμβάνουν αποφάσεις για να μεγιστοποιήσουν την ευημερία τους.

Υπάρχουν δύο βασικές έννοιες στη θεωρία της χρησιμότητας: η **συνολική χρησιμότητα** και η **οριακή χρησιμότητα**. Η συνολική χρησιμότητα είναι η συνολική ικανοποίηση που λαμβάνει ένας καταναλωτής από την κατανάλωση μιας ορισμένης ποσότητας αγαθών ή υπηρεσιών. Η οριακή χρησιμότητα, από την άλλη πλευρά, είναι η πρόσθετη ικανοποίηση που αποκτάται από την κατανάλωση μιας ακόμη μονάδας ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας. Ο νόμος της φθίνουσας οριακής χρησιμότητας δηλώνει ότι καθώς ένα άτομο καταναλώνει περισσότερες μονάδες ενός αγαθού, η πρόσθετη ικανοποίηση από κάθε επιπλέον μονάδα τείνει να μειώνεται. Για παράδειγμα, η πρώτη φέτα πίτσα μπορεί να φέρει πολλή χαρά, αλλά από την τέταρτη ή την πέμπτη φέτα, η πρόσθετη απόλαυση είναι πολύ μικρότερη¹².

Infographic 3. Συνολική και οριακή χρησιμότητα

Πηγή: Forestry.pedia (<https://forestrypedia.com/total-utility-and-marginal-utility/>)

Οι καταναλωτές στοχεύουν να μεγιστοποιήσουν τη συνολική τους χρησιμότητα δεδομένων των περιορισμών του προϋπολογισμού τους. Αυτό σημαίνει ότι κατανέμουν το εισόδημά τους με τρόπο που να παρέχει τη μεγαλύτερη δυνατή ικανοποίηση. Για να κατανοήσουν πώς οι καταναλωτές κάνουν αυτές τις επιλογές, οι οικονομολόγοι

¹² <https://byjus.com/commerce/difference-between-total-utility-and-marginal-utility/>

χρησιμοποιούν καμπύλες αδιαφορίας. Σε αυτή την περίπτωση, μια καμπύλη αδιαφορίας δείχνει διαφορετικούς συνδυασμούς δύο αγαθών που παρέχουν το ίδιο επίπεδο ικανοποίησης στον καταναλωτή. Οι καμπύλες υψηλότερης αδιαφορίας αντιπροσωπεύουν υψηλότερα επίπεδα χρησιμότητας.

Για να προσδιορίσουμε τη βέλτιστη δέσμη κατανάλωσης, λαμβάνουμε επίσης υπόψη τον **περιορισμό του προϋπολογισμού**, ο οποίος αντιπροσωπεύει τους συνδυασμούς αγαθών που μπορεί να αντέξει οικονομικά ένας καταναλωτής δεδομένου του εισοδήματός του και των τιμών αυτών των αγαθών. Το βέλτιστο σημείο κατανάλωσης εμφανίζεται όταν η υψηλότερη δυνατή καμπύλη αδιαφορίας εφάπτεται στη γραμμή του προϋπολογισμού. Σε αυτό το σημείο, ο καταναλωτής έχει μεγιστοποιήσει τη χρησιμότητά του δεδομένου του προϋπολογισμού του.

Η θεωρία της χρησιμότητας εξηγεί επίσης την επίδραση των αλλαγών στις τιμές και το εισόδημα στις επιλογές των καταναλωτών. Όταν η τιμή ενός αγαθού μειώνεται, οι καταναλωτές μπορούν να αντέξουν οικονομικά να αγοράσουν περισσότερο από αυτό, γεγονός που γενικά αυξάνει τη συνολική τους χρησιμότητα. Αυτό είναι γνωστό ως **το φαινόμενο υποκατάστασης**. Επιπλέον, η μείωση της τιμής αυξάνει αποτελεσματικά το πραγματικό εισόδημα του καταναλωτή, επιτρέποντάς του να αγοράσει περισσότερα από όλα τα αγαθά, γνωστό ως **το φαινόμενο του εισοδήματος**.

Η κατανόηση της χρησιμότητας και των επιπτώσεών της στη συμπεριφορά των καταναλωτών βοηθά να εξηγηθεί γιατί οι άνθρωποι κάνουν τις επιλογές που κάνουν. Για παράδειγμα, γιατί κάποιος μπορεί να επιλέξει να αγοράσει περισσότερα από ένα φθηνότερο αγαθό ή γιατί προϊόντα πολυτελείας αγοράζονται από καταναλωτές υψηλού εισοδήματος. Βοηθά επίσης τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να προβλέψουν πώς οι αλλαγές στις οικονομικές συνθήκες, όπως οι φόροι ή οι επιδοτήσεις, θα επηρεάσουν τα πρότυπα καταναλωτικών δαπανών¹³.

Αναλύοντας τη χρησιμότητα, οι οικονομολόγοι μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τη ζήτηση της αγοράς, να σχεδιάσουν αποτελεσματικές πολιτικές και να παρέχουν πληροφορίες για την ευημερία των καταναλωτών και την οικονομική ευημερία. Η θεωρία της χρησιμότητας παρέχει ένα θεμελιώδες πλαίσιο για τη μελέτη του τρόπου με τον οποίο τα άτομα επιδιώκουν να μεγιστοποιήσουν την ευτυχία τους και να λαμβάνουν ορθολογικές αποφάσεις σε έναν κόσμο περιορισμένων πόρων.

---

¹³ <https://www.khanacademy.org/economics-finance-domain/microeconomics/choices-opp-cost-tutorial/marginal-utility-tutorial/a/lesson-overview-total-utility-marginal-utility-and-utility-maximization>

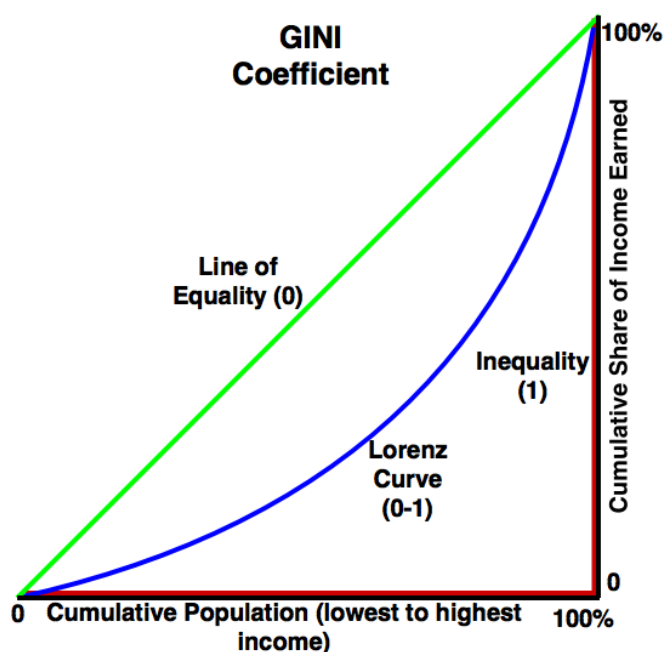
2.8 ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Η κατανομή του εισοδήματος αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο το συνολικό εισόδημα που δημιουργείται σε μια οικονομία μοιράζεται μεταξύ των ατόμων και των νοικοκυριών της. Αυτή η έννοια είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση της οικονομικής ανισότητας, της κοινωνικής ευημερίας και της συνολικής υγείας μιας οικονομίας. Εξετάζει τις διαφορές στα επίπεδα εισοδήματος μεταξύ ενός πληθυσμού και τους παράγοντες που συμβάλλουν σε αυτές τις ανισότητες.

Στις περισσότερες οικονομίες, η κατανομή του εισοδήματος είναι άνιση, πράγμα που σημαίνει ότι ορισμένα άτομα ή νοικοκυριά κερδίζουν πολύ περισσότερα από άλλα. Αυτή η ανισότητα μπορεί να μετρηθεί χρησιμοποιώντας διάφορα εργαλεία και μετρήσεις. Ένα κοινό μέτρο είναι ο **συντελεστής Gini**, ο οποίος κυμαίνεται από 0 έως 1. Ένας συντελεστής Gini 0 αντιπροσωπεύει την τέλεια ισότητα, όπου όλοι έχουν το ίδιο εισόδημα, ενώ ο συντελεστής 1 δείχνει τέλεια ανισότητα, όπου ένα άτομο έχει όλο το εισόδημα¹⁴.

---

¹⁴ <https://www.studysmarter.co.uk/explanations/microeconomics/poverty-and-inequality/gini-coefficient/>

Infographic 4. Συντελεστής Gini

Πηγή: Energy Education (https://energyeducation.ca/encyclopedia/Gini_coefficient)

Διάφοροι παράγοντες συμβάλλουν στην εισοδηματική ανισότητα, συμπεριλαμβανομένων των διαφορών στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την εμπειρία και τους τύπους εργασίας. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση και οι εξειδικευμένες δεξιότητες συχνά οδηγούν σε υψηλότερα αμειβόμενες θέσεις εργασίας, ενώ όσοι έχουν λιγότερη εκπαίδευση ή λιγότερες δεξιότητες μπορεί να κερδίζουν χαμηλότερους μισθούς. Επιπλέον, παράγοντες όπως το φύλο, η φυλή και η γεωγραφική θέση μπορούν επίσης να επηρεάσουν τα επίπεδα εισοδήματος.

Οι οικονομικές πολιτικές και συστήματα διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στην κατανομή του εισοδήματος. Για παράδειγμα, τα προοδευτικά φορολογικά συστήματα, όπου τα άτομα με υψηλότερο εισόδημα πληρώνουν μεγαλύτερο ποσοστό του εισοδήματός τους σε φόρους, μπορούν να συμβάλουν στη μείωση της εισοδηματικής ανισότητας. Αντίθετα, τα οπισθοδρομικά φορολογικά συστήματα μπορούν να

επιδεινώσουν την ανισότητα¹⁵. Κυβερνητικά προγράμματα όπως η κοινωνική ασφάλιση, τα επιδόματα ανεργίας και η δημόσια εκπαίδευση μπορούν επίσης να επηρεάσουν τον τρόπο κατανομής του εισοδήματος παρέχοντας υποστήριξη σε άτομα και οικογένειες με χαμηλότερο εισόδημα.

Η κατανομή του εισοδήματος έχει σημαντικές επιπτώσεις για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική σταθερότητα. Τα υψηλά επίπεδα ανισότητας μπορούν να οδηγήσουν σε κοινωνική αναταραχή, να μειώσουν την οικονομική κινητικότητα και να δημιουργήσουν εμπόδια στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη. Μπορεί επίσης να επηρεάσει τη συνολική οικονομική ζήτηση, καθώς τα νοικοκυριά με χαμηλότερο εισόδημα μπορεί να έχουν λιγότερα χρήματα να ξοδέψουν σε αγαθά και υπηρεσίες, επιβραδύνοντας ενδεχομένως την οικονομική ανάπτυξη.

Οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση της εισοδηματικής ανισότητας συχνά περιλαμβάνουν ένα μείγμα πολιτικών που στοχεύουν τόσο στην αύξηση των εισοδημάτων των φτωχών όσο και στη μείωση των πλεονεκτημάτων των πλουσίων. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, νόμους για τον κατώτατο μισθό, φορολογικές μεταρρυθμίσεις και προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας.

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής χρησιμοποιούν τη διανομή εισοδήματος ως εργαλείο προκειμένου να δημιουργήσουν στρατηγικές για την προώθηση της δίκαιης οικονομικής ανάπτυξης και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου για όλους τους πολίτες. Εξετάζοντας πώς κατανέμεται το εισόδημα, μπορούμε να εντοπίσουμε τομείς ανισότητας και να αναπτύξουμε λύσεις για τη δημιουργία μιας πιο δίκαιης οικονομίας.

2.9 ΘΕΩΡΙΑ ΠΑΙΓΝΙΩΝ

Η Θεωρία Παιγνίων είναι ένας κλάδος της οικονομίας που μελετά τις στρατηγικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ ατόμων ή επιχειρήσεων, όπου το αποτέλεσμα για κάθε συμμετέχοντα εξαρτάται από τις επιλογές που κάνουν όλοι οι εμπλεκόμενοι. Βοηθά να εξηγηθεί πώς οι άνθρωποι και οι επιχειρήσεις λαμβάνουν αποφάσεις σε καταστάσεις όπου οι ενέργειές τους επηρεάζουν τους άλλους και το αντίστροφο.

---

¹⁵

<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/birthsdeathsandmarriages/families/methodologies/theginicoefficient>

Στον πυρήνα της Θεωρίας Παιγνίων βρίσκεται η έννοια του παιχνιδιού, το οποίο περιλαμβάνει τους παίκτες (τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων), τις στρατηγικές (τις πιθανές ενέργειες που μπορεί να κάνει κάθε παίκτης) και τις αποδόσεις (τα αποτελέσματα που προκύπτουν από κάθε συνδυασμό στρατηγικών). Η κύρια ιδέα είναι να προβλέψουμε τη συμπεριφορά των παικτών και να προσδιορίσουμε τις βέλτιστες στρατηγικές υπό διαφορετικές συνθήκες.

Μία από τις θεμελιώδεις έννοιες στη Θεωρία Παιγνίων είναι η Ισορροπία Nash, που πήρε το όνομά της από τον μαθηματικό John Nash. Η **Ισορροπία Nash** συμβαίνει όταν κάθε παίκτης σε ένα παιχνίδι επιλέγει την καλύτερη στρατηγική δεδομένων των στρατηγικών που έχουν επιλέξει οι άλλοι παίκτες και κανένας παίκτης δεν μπορεί να επωφεληθεί αλλάζοντας τη στρατηγική του μονομερώς¹⁶. Αυτή η ισορροπία βοηθά στην πρόβλεψη του πιθανού αποτελέσματος των στρατηγικών αλληλεπιδράσεων.

COLUMN			
ROW		Confess	Do not
	Confess	$(-10, -10)$	$(0, -20)$
	Do not	$(-20, 0)$	$(-1, -1)$

Πίνακας 2. Ισορροπία Nash

Πηγή: Προσωπική Δημιουργία

Το **δίλημμα του φυλακισμένου** είναι ένα κλασικό παράδειγμα στη Θεωρία Παιγνίων. Δείχνει γιατί δύο λογικά άτομα μπορεί να μην συνεργάζονται, ακόμα κι αν φαίνεται ότι η συνεργασία θα ήταν προς το συμφέρον τους. Σε αυτό το σενάριο, δύο κρατούμενοι κατηγορούνται για έγκλημα και ανακρίνονται χωριστά. Αν και οι δύο παραμείνουν σιωπηλοί, παίρνουν μια ελαφριά ποινή¹⁷. Αν ο ένας ομολογεί ενώ ο άλλος μένει σιωπηλός, ο εξομολογητής ελευθερώνεται και ο σιωπηλός παίρνει μια βαριά ποινή. Αν και οι δύο ομολογήσουν, θα πάρουν και οι δύο μέτριες προτάσεις. Το δίλημμα δείχνει

¹⁶ <https://www.geeksforgeeks.org/nash-equilibrium/>

¹⁷ <https://www.adrtoolbox.com/2019/06/legal-theory-lexicon-the-prisoners-dilemma/>

ότι παρόλο που η αμοιβαία συνεργασία έχει καλύτερο αποτέλεσμα, το ορθολογικό συμφέρον οδηγεί και τους δύο στην εξομολόγηση, με αποτέλεσμα χειρότερο αποτέλεσμα και για τους δύο.

The Prisoners' Dilemma

		Prisoner A Choices	
		Stay Silent	Confess and Betray
Prisoner B Choices	Stay Silent	Each serves one month in jail	Prisoner A goes free Prisoner B serves full year in jail
	Confess and Betray	Prisoner A serves full year in jail Prisoner B goes free	Each serves three months in jail

Πίνακας 3. Το δίλημμα του φυλακισμένου

Πηγή: adr toolbox (<https://www.adrtoolbox.com/2019/06/legal-theory-lexicon-the-prisoners-dilemma/>)

Η Θεωρία Παιγνίων διερευνά επίσης παιχνίδια **με μηδενικό άθροισμα**, όπου το κέρδος ενός παίκτη είναι η απώλεια ενός άλλου παίκτη και τα παιχνίδια **μη μηδενικού αθροίσματος**¹⁸, όπου όλοι οι παίκτες μπορούν να επωφεληθούν. Στις επιχειρήσεις, οι εταιρείες συχνά συμμετέχουν σε στρατηγικά παιχνίδια κατά τον καθορισμό τιμών, την κυκλοφορία προϊόντων ή την είσοδο σε νέες αγορές. Για παράδειγμα, οι ανταγωνιστικές εταιρείες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις πιθανές αντιδράσεις των αντιπάλων τους όταν λαμβάνουν αποφάσεις για την τιμολόγηση. Μια επιχείρηση μπορεί να μειώσει τις τιμές για να προσελκύσει πελάτες, αλλά αν οι ανταγωνιστές κάνουν το ίδιο, όλες οι εταιρείες μπορεί να καταλήξουν με χαμηλότερα κέρδη.

Μια άλλη σημαντική έννοια είναι η **κυρίαρχη στρατηγική**, η οποία είναι η καλύτερη στρατηγική για έναν παίκτη ανεξάρτητα από το τι κάνουν οι άλλοι παίκτες. Ωστόσο, δεν

¹⁸ <https://hbr.org/1998/11/work-and-life-the-end-of-the-zero-sum-game>

έχουν όλα τα παιχνίδια μια κυρίαρχη στρατηγική και οι παίκτες χρειάζεται συχνά να προβλέπουν τις ενέργειες των άλλων.

Τα **επαναλαμβανόμενα παιχνίδια** είναι σενάρια όπου οι παίκτες αλληλεπιδρούν πολλές φορές, επιτρέποντας στρατηγικές όπως η συνεργασία και η τιμωρία. Οι επαναλαμβανόμενες αλληλεπιδράσεις μπορούν να οδηγήσουν σε διαφορετικά αποτελέσματα σε σύγκριση με τα παιχνίδια μιας βολής¹⁹, καθώς οι παίκτες μπορούν να επιλέξουν να συνεργαστούν στους πρώτους γύρους για να οικοδομήσουν εμπιστοσύνη και να αποφύγουν την τιμωρία σε μελλοντικούς γύρους.

Η θεωρία παιγνίων έχει ευρείες εφαρμογές πέρα από τα οικονομικά, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής, της στρατιωτικής στρατηγικής και της βιολογίας. Βοηθά στην εξήγηση και την πρόβλεψη της συμπεριφοράς σε ανταγωνιστικές καταστάσεις, βοηθώντας στο σχεδιασμό μηχανισμών και πολιτικών που προωθούν τα επιθυμητά αποτελέσματα.

2.10 ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι αγορές εργασίας είναι εκεί όπου οι εργαζόμενοι βρίσκουν αμειβόμενη εργασία, οι εργοδότες βρίσκουν πρόθυμους εργαζομένους και καθορίζονται οι μισθοί. Η κατανόηση των αγορών εργασίας περιλαμβάνει την ανάλυση της προσφοράς εργασίας, της ζήτησης εργασίας και του τρόπου με τον οποίο αυτά αλληλεπιδρούν για να επηρεάσουν τους μισθούς και τα επίπεδα απασχόλησης.

Η **προσφορά εργασίας** αναφέρεται στον αριθμό των εργαζομένων που είναι πρόθυμοι και ικανοί να εργαστούν σε διαφορετικά επίπεδα μισθού. Διάφοροι παράγοντες επηρεάζουν την προσφορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένου του μεγέθους του πληθυσμού, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, της πολιτισμικής στάσης απέναντι στην εργασία και των κυβερνητικών πολιτικών. Για παράδειγμα, οι υψηλότεροι μισθοί συνήθως ενθαρρύνουν περισσότερα άτομα να εισέλθουν στην αγορά εργασίας ή να εργάζονται περισσότερες ώρες, ενώ οι χαμηλότεροι μισθοί μπορεί να τους αποθαρρύνουν.

---

¹⁹ https://kstatelibraries.pressbooks.pub/economicsoffoodandag/chapter/__unknown__-7/

Η **ζήτηση για εργασία** είναι ο αριθμός των εργαζομένων που οι εργοδότες είναι πρόθυμοι και ικανοί να προσλάβουν σε διαφορετικά επίπεδα μισθών. Αυτή η ζήτηση εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγικότητας των εργαζομένων²⁰, το επίπεδο της τεχνολογίας και τη συνολική ζήτηση για τα αγαθά και τις υπηρεσίες που παράγουν οι εργαζόμενοι. Όταν η ζήτηση για ένα προϊόν αυξάνεται, οι εταιρείες μπορεί να χρειάζονται περισσότερους εργάτες για να αυξήσουν την παραγωγή, αυξάνοντας έτσι τη ζήτηση για εργασία.

Οι μισθοί, ή η τιμή της εργασίας, καθορίζονται από την αλληλεπίδραση προσφοράς και ζήτησης εργασίας. Ο μισθός ισορροπίας είναι ο ρυθμός με τον οποίο η ποσότητα της προσφερόμενης εργασίας ισούται με την ποσότητα της ζητούμενης εργασίας. Σε αυτό το σημείο, η αγορά εργασίας βρίσκεται σε ισορροπία και δεν υπάρχει ούτε πλεόνασμα (περισσότεροι εργαζόμενοι από θέσεις εργασίας) ούτε έλλειψη (περισσότερες θέσεις εργασίας από εργάτες).

Διάφοροι παράγοντες μπορούν να μετατοπίσουν τις καμπύλες προσφοράς και ζήτησης για εργασία. Για παράδειγμα, μια αύξηση του πληθυσμού ή η βελτιωμένη εκπαίδευση και κατάρτιση μπορεί να αυξήσει την προσφορά εργασίας, ενδεχομένως μειώνοντας τους μισθούς εάν η ζήτηση για εργασία δεν αλλάξει αντίστοιχα. Αντίθετα, οι τεχνολογικές εξελίξεις που κάνουν τους εργαζομένους πιο παραγωγικούς μπορούν να αυξήσουν τη ζήτηση για εργασία, αυξάνοντας ενδεχομένως τους μισθούς εάν η προσφορά εργασίας παραμείνει σταθερή.

Οι νόμοι για τον κατώτατο μισθό και άλλοι κυβερνητικοί κανονισμοί μπορούν επίσης να επηρεάσουν τις αγορές εργασίας. Ένας κατώτατος μισθός που ορίζεται πάνω από τον μισθό ισορροπίας μπορεί να οδηγήσει σε πλεόνασμα εργασίας, που σημαίνει ανεργία, καθώς η ποσότητα της προσφερόμενης εργασίας υπερβαίνει τη ζητούμενη ποσότητα. Από την άλλη πλευρά, τα εργατικά συνδικάτα μπορούν να επηρεάσουν τους μισθούς και τις συνθήκες εργασίας κάνοντας συλλογικές διαπραγματεύσεις για λογαριασμό των εργαζομένων.

Η δυναμική της αγοράς εργασίας είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση ευρύτερων οικονομικών ζητημάτων. Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας μπορεί να υποδηλώνουν οικονομική δυσπραγία και να οδηγήσουν σε χαμηλότερες καταναλωτικές δαπάνες, ενώ τα χαμηλά ποσοστά ανεργίας μπορούν να σηματοδοτήσουν μια υγιή οικονομία, αλλά

---

²⁰ <http://gesd.free.fr/hamermesh86.pdf>

μπορεί επίσης να οδηγήσουν σε πληθωρισμό εάν οι επιχειρήσεις πρέπει να αυξήσουν τους μισθούς για να προσελκύσουν λιγοστούς εργαζόμενους.

Εικόνα 2.4: Αγορά εργασίας

Πηγή: Bureau of Labor Statistics (<https://www.bls.gov/opub/btn/volume-10/comparing-labor-supply-and-demand.htm>)

Η **ανεργία** μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε διάφορους τύπους: τριβής, δομική και κυκλική. Η **ανεργία τριβής** εμφανίζεται όταν οι εργαζόμενοι βρίσκονται μεταξύ θέσεων εργασίας ή εισέρχονται στην αγορά εργασίας για πρώτη φορά. Η **διαρθρωτική ανεργία** συμβαίνει όταν υπάρχει αναντιστοιχία μεταξύ των δεξιοτήτων των εργαζομένων και των αναγκών των εργοδοτών, συχνά λόγω τεχνολογικών αλλαγών ή αλλαγών στην οικονομία. Η **κυκλική ανεργία** σχετίζεται με τα скаμπανεβάσματα του επιχειρηματικού κύκλου, με υψηλότερη ανεργία κατά τη διάρκεια της ύφεσης και χαμηλότερη ανεργία κατά τη διάρκεια οικονομικών επεκτάσεων²¹.

Αναλύοντας τις αγορές εργασίας, οι οικονομολόγοι και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να αναπτύξουν στρατηγικές για τη βελτίωση των ποσοστών απασχόλησης, τη

---

²¹ <https://study.com/learn/lesson/cyclical-unemployment-definition-examples.html>

διασφάλιση δίκαιων μισθών και την προώθηση μιας υγιούς οικονομίας. Η κατανόηση της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας βοηθά τις επιχειρήσεις να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις πρόσληψης και επιτρέπει στους εργαζόμενους να πλοηγούνται καλύτερα στις ευκαιρίες σταδιοδρομίας τους.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙΙ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Αυτή η ενότητα έχει σχεδιαστεί για να σας παρέχει τις θεμελιώδεις γνώσεις που θα σας επιτρέψουν να αναλάβετε τον έλεγχο των οικονομικών σας και να επιτύχετε τους οικονομικούς σας στόχους.

Τα χρηματοοικονομικά είναι ένα πεδίο των οικονομικών που αφιερώνεται στην ανάλυση του τρόπου με τον οποίο τα άτομα και οι οντότητες διαχειρίζονται τους πόρους τους. Επικεντρώνεται σε μεθοδολογίες για την αποτελεσματική διαχείριση των πόρων, τη λήψη σωστών αποφάσεων και την τήρηση ακριβών λογιστικών αρχείων των οικονομικών δραστηριοτήτων των χρηματοπιστωτικών παραγόντων.

Ο όρος «χρηματοδότηση» προέρχεται από τη λατινική λέξη «finis», που σημαίνει «τέλος». Αρχικά, αναφερόταν στο τέλος ενός χρέους όταν εξοφλήθηκε. Σήμερα, τα χρηματοοικονομικά συνεχίζουν να οδηγούνται από την ίδια αρχή και σχετίζονται με εμπορικές ανταλλαγές μεταξύ ανθρώπων και οργανισμών.

Στις σελίδες που ακολουθούν θα εξερευνήσουμε διάφορα θέματα που σχετίζονται με τα προσωπικά οικονομικά με προσιτό και πρακτικό τρόπο. Από την κατανόηση του πώς λειτουργούν οι επενδύσεις, μέχρι να μάθετε πώς να διαχειρίζεστε αποτελεσματικά το χρέος σας, μέχρι τη σημασία του σχεδιασμού ασφάλισης και συνταξιοδότησης, θα βρείτε τις πληροφορίες που χρειάζεστε για να λάβετε ενημερωμένες και υπεύθυνες οικονομικές αποφάσεις.

Θα μάθουμε για τους πιο σημαντικούς φόρους και τα στοιχεία τους, θα ανακαλύψουμε πώς να θέσετε και να επιτύχετε ρεαλιστικούς οικονομικούς στόχους και θα εξερευνήσουμε τη δύναμη του σύνθετου τόκου για να αυξήσετε τον πλούτο σας με την πάροδο του χρόνου.

Είτε κάνετε τα πρώτα σας βήματα στο δρόμο προς την οικονομική ελευθερία είτε θέλετε να εδραιώσετε τις υπάρχουσες γνώσεις σας, αυτό το μπλοκ έχει σχεδιαστεί για να είναι ένας πρακτικός οδηγός που θα σας συνοδεύει σε κάθε στάδιο της οικονομικής σας διαδρομής.

3.1 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Τα σχέδια και τα όνειρα οδηγούν άτομα, οικογένειες και επιχειρήσεις. Όλοι φαντάζονται τη ζωή τους σε λίγα χρόνια, με το ιδανικό σπίτι και αυτοκίνητο, να πετυχαίνουν έναν συγκεκριμένο επιχειρηματικό στόχο, αλλά η πραγματοποίηση αυτών των ιδεών απαιτεί επένδυση χρόνου και πόρων. Ο προϋπολογισμός, είτε προσωπικός, οικογενειακός ή

επαγγελματικός, στοχεύει ακριβώς στο να βοηθήσει στο σχεδιασμό αυτού του μέλλοντος και στη διαχείριση του παρόντος λαμβάνοντας υπόψη βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους και στόχους. Είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τη λήψη αποφάσεων που συμβάλλουν στην προστασία της οικονομικής υγείας σε όλη τη διάρκεια της ζωής²².

Σύμφωνα με το *Word reference dictionary*²³, ο προϋπολογισμός είναι "να καθοριστούν τα έσοδα και τα έξοδα μιας επιχείρησης". Επομένως, μπορούμε να περιγράψουμε έναν προϋπολογισμό ως ένα σχέδιο που οργανώνει τα έσοδα και τις δαπάνες, καταγράφοντας όλες τις συναλλαγές και τους διαθέσιμους πόρους σε μια δεδομένη περίοδο. Ο κύριος στόχος του είναι να μειώσει την αβεβαιότητα που σχετίζεται με την εισροή εσόδων και τη δημιουργία δαπανών, βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα.

Αν και συχνά συνδέονται κυρίως με τον επιχειρηματικό τομέα, οι προϋπολογισμοί είναι εξίσου κεντρικοί για την οικονομική διαχείριση των νοικοκυριών. Η κύρια διάκριση μεταξύ των δύο έγκειται στην έννοια της αποταμίευσης. Ενώ οι επιχειρήσεις δίνουν προτεραιότητα στις επενδύσεις έναντι της αποταμίευσης (καθώς είναι πάντα καλύτερο να επενδύεις χρήματα παρά να τα αφήνεις ανενεργά), τα νοικοκυριά τείνουν να εστιάζουν στην εξοικονόμηση πόρων. Ωστόσο, τόσο η επιχείρηση όσο και ο προϋπολογισμός του νοικοκυριού είναι προσανατολισμένοι στην επίτευξη ενός προκαθορισμένου στόχου ή στόχου.

Η προσέγγιση του προϋπολογισμού βάσει στόχων χαρακτηρίζεται από το χρόνο που απαιτείται για την επίτευξη αυτών των στόχων. Οι μακροπρόθεσμοι στόχοι αντιπροσωπεύουν ένα πιο περίπλοκο στρατηγικό σχέδιο, καθώς περιλαμβάνουν οικονομικά φιλόδοξους στόχους που απαιτούν συνεχή προσπάθεια αποταμίευσης για περισσότερο από ένα χρόνο. Ένα παράδειγμα αυτού θα μπορούσε να είναι η πληρωμή ενός δεύτερου ακινήτου.

Οι βραχυπρόθεσμοι στόχοι, από την άλλη πλευρά, είναι πιο μετριοπαθείς και γενικά περιλαμβάνουν μια προσπάθεια που περιορίζεται σε περίοδο ενός έτους ή λιγότερο, αν και μερικές φορές είναι απαραίτητοι για να προχωρήσουμε σε μακροπρόθεσμους

---

²² <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-es-un-presupuesto-y-como-elaborar-uno-en-base-a-objetivos-y-metas/>

²³ <https://www.wordreference.com/definicion/presupuestar>

στόχους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα βραχυπρόθεσμου στόχου θα ήταν η χρηματοδότηση ετήσιων διακοπών.

Μόλις τεθούν οι στόχοι, το εισόδημα είναι το επίκεντρο του προϋπολογισμού, καθώς καθορίζει τόσο τη δυνατότητα δαπανών όσο και τη δυνατότητα επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί. Το τμήμα εισοδήματος θα πρέπει να αναφέρει λεπτομερώς τους πόρους από όλες τις πηγές και τη σταθερότητά τους, είτε τακτικές είτε σποραδικές.

MONTHLY BUDGET			
Income		Costs	
Salary	900 €	Fixed costs	500,00 €
Bank interests	100 €	Renting the house	450,00 €
		Loan repayment	50,00 €
		Necessary variable expenses	250,00 €
		Food	185,00 €
		Electricity bill	40,00 €
		Mobile phone	25,00 €
		Discretionary spending	120,00 €
		Going out with friends	40,00 €
		Gym	20,00 €
		Gifts	50,00 €
		Other	10,00 €
		Planned savings	100,00 €
		Saving account	100,00 €
Total incomes	1.000 €	Total costs	970,00 €
Additional Savings			30,00 €

Πίνακας 4. Προϋπολογισμός του μήνα για οικογένειες

Πηγή: Προσωπική Δημιουργία

Η προβλεψιμότητα και η αναγκαιότητα είναι επίσης βασικές πτυχές κατά την ανάλυση των τύπων δαπανών, οι οποίες μπορούν να ταξινομηθούν ως εξής:

- **Βασικά πάγια έξοδα**, όπως πληρωμές στεγαστικών ή ενοικίων, καθώς και βασικές οικιακές υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, φυσικό αέριο κ.λπ.).

- **Απαραίτητα έξοδα**, τα οποία περιλαμβάνουν όλα τα βασικά στοιχεία του καλαθιού αγορών, αν και μπορεί να έχουμε κάποια ευελιξία να προσαρμόσουμε το ποσό.
- **Αναλώσιμα έξοδα**, τα οποία παρέχουν ικανοποίηση και ποιότητα ζωής αλλά που θα μπορούσαμε να τα κάνουμε αν χρειαστεί (δραστηριότητες αναψυχής, παρορμητικές αγορές, μεταξύ άλλων).

Επιπλέον, θα πρέπει να τα λάβουμε υπόψη στον προϋπολογισμό μας:

- **Απρόβλεπτα**, και είναι σκόπιμο για μια οικογένεια να έχει ένα οικονομικό μαξιλάρι μεταξύ τριών και έξι μηνών από τις μέσες μηνιαίες δαπάνες μας.
- **Εξοικονόμηση**, και από αυτό το τελευταίο στοιχείο αντλούμε τους πόρους για την επίτευξη των στόχων και στόχων που έχουν προϋπολογιστεί.

3.2 ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

Αποταμίευση, σύμφωνα με την Επιτροπή Χρηματοοικονομικής Αγοράς, νοείται ως το μέρος του εισοδήματος που δεν χρησιμοποιείται για δαπάνες²⁴. Ο σκοπός είναι να υπάρχουν διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι για μια πληρωμή που θα μπορούσε να γίνει σε μεταγενέστερη ημερομηνία, να επενδύσουμε σε έναν μελλοντικό στόχο ή απλώς να τον κρατήσουμε για μια απροσδόκητη περίπτωση. Αυτή είναι μια συμπεριφορά τόσο σημαντική για τα νοικοκυριά όσο και για τις επιχειρήσεις, αλλά μπορεί να επιτευχθεί μόνο με καλό οικονομικό σχεδιασμό²⁵.

Όπως μια βόλτα δεν μπορεί να γίνει χωρίς ένα πρώτο βήμα, έτσι και η εξοικονόμηση δεν μπορεί να επιτευχθεί με ένα μόνο χρηματικό ποσό. Το κλειδί για την εξοικονόμηση είναι η δυνατότητα συλλογής χρημάτων σε τακτική βάση για μια χρονική περίοδο. Και, όπως στην περίπτωση του περπατήματος, όσο μεγαλύτερη είναι η βόλτα, τόσο πιο μακριά θα πάει, τόσο περισσότερα βήματα κάνετε, και στην περίπτωση της εξοικονόμησης, τόσο

---

²⁴ <https://www.cmfchile.cl/educa/621/w3-article-27547.html>

²⁵ <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-es-el-ahorro-y-como-ahorrar-mejor-con-estos-consejos/>

περισσότερα θα έχετε, εάν κρατήσετε ένα συγκεκριμένο ποσό χρημάτων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα χρονική περίοδο.

Στην ιδανική περίπτωση, ένα άτομο ή μια οικογένεια θα πρέπει να αφιερώνει το **20% του εισοδήματός του για αποταμιεύσεις**, αρχικά για να δημιουργήσει το χρηματοοικονομικό του απόθεμα και, αφού το πετύχει αυτό, να σχεδιάσει το μέλλον και να πετύχει τους στόχους του, όπως η αγορά ενός σπιτιού ή η συμπλήρωση του σύνταξη όταν βγουν στη σύνταξη.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι αποταμίευσης, καθώς και μια ποικιλία χρηματοοικονομικών μέσων που έχουν σχεδιαστεί για να ενθαρρύνουν τις αποταμιεύσεις που επιδιώκετε να αυξήσετε.

Οι αποταμιεύσεις μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε:

- **Ιδιωτικές αποταμιεύσεις:** Αυτό το είδος αποταμίευσης πραγματοποιείται από ιδιωτικούς φορείς που δεν συνδέονται με το Δημόσιο. Αυτή η ομάδα περιλαμβάνει οικογένειες, μη κερδοσκοπικά ιδρύματα και εταιρείες. Οι αποταμιεύσεις μιας ιδιωτικής εταιρείας ισοδυναμούν με τα κέρδη της μείον το τμήμα που διανέμεται στους ιδιοκτήτες ή τους μετόχους της με τη μορφή μερισμάτων ή κατανομής κερδών.
- **Δημόσια αποταμίευση:** Αυτό το είδος αποταμίευσης γίνεται από το κράτος, το οποίο εισπράττει έσοδα μέσω φόρων και άλλων πηγών και στη συνέχεια τα ξοδεύει σε κοινωνικές επενδύσεις, υποδομές (όπως δρόμοι, γέφυρες, σχολεία και νοσοκομεία), εκπαίδευση, δικαιοσύνη, μεταξύ άλλων. . Εάν ένα κράτος καταφέρει να κάνει οικονομίες, σημαίνει ότι τα έσοδά του υπερβαίνουν τις

δαπάνες του, γνωστά ως δημοσιονομικό πλεόνασμα. Εάν όχι, υπάρχει δημοσιονομικό έλλειμμα.

Ακολουθούν ορισμένες συμβουλές ή συστάσεις σχετικά με τον τρόπο επίτευξης εξοικονόμησης πόρων:

1. Ανοίξτε τραπεζικό λογαριασμό αποκλειστικά για αποταμίευση
2. Καταγράψτε τα έξοδά σας
3. Ετοιμάστε εβδομαδιαίους, μηνιαίους ή ετήσιους προϋπολογισμούς
4. Συγκρίνετε τις τιμές όταν ψωνίζετε
5. Θέστε βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους αποταμίευσης.

	Saving	Accumulated		Saving	Accumulated
Week 1	1 €	1 €	Week 27	27 €	378 €
Week 2	2 €	3 €	Week 28	28 €	406 €
Week 3	3 €	6 €	Week 29	29 €	435 €
Week 4	4 €	10 €	Week 30	30 €	465 €
Week 5	5 €	15 €	Week 31	31 €	496 €
Week 6	6 €	21 €	Week 32	32 €	528 €
Week 7	7 €	28 €	Week 33	33 €	561 €
Week 8	8 €	36 €	Week 34	34 €	595 €
Week 9	9 €	45 €	Week 35	35 €	630 €
Week 10	10 €	55 €	Week 36	36 €	666 €
Week 11	11 €	66 €	Week 37	37 €	703 €
Week 12	12 €	78 €	Week 38	38 €	741 €
Week 13	13 €	91 €	Week 39	39 €	780 €
Week 14	14 €	105 €	Week 40	40 €	820 €
Week 15	15 €	120 €	Week 41	41 €	861 €
Week 16	16 €	136 €	Week 42	42 €	903 €
Week 17	17 €	153 €	Week 43	43 €	946 €
Week 18	18 €	171 €	Week 44	44 €	990 €
Week 19	19 €	190 €	Week 45	45 €	1.035 €
Week 20	20 €	210 €	Week 46	46 €	1.081 €
Week 21	21 €	231 €	Week 47	47 €	1.128 €
Week 22	22 €	253 €	Week 48	48 €	1.176 €
Week 23	23 €	276 €	Week 49	49 €	1.225 €
Week 24	24 €	300 €	Week 50	50 €	1.275 €
Week 25	25 €	325 €	Week 51	51 €	1.326 €
Week 26	26 €	351 €	Week 52	52 €	1.378 €

Πίνακας 5. Ο κανόνας αποταμίευσης των 52-εβδομάδων

Πηγή: Προσωπική Δημιουργία

Ο πίνακας δείχνει τέλεια την ικανότητα που πρέπει να εξοικονομήσουμε, αν εξοικονομήσουμε σιγά σιγά. Η πρόκληση είναι να εξοικονομείτε ένα ευρώ κάθε μέρα και

να αυξάνετε το ποσό που εξοικονομείτε κατά ένα ακόμη για κάθε μέρα που περνάει. Μετά από 52 εβδομάδες θα έχουμε εξοικονομήσει συνολικά 1378€.

3.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΕΟΥΣ

Όλοι έχουμε κάποιο είδος απλήρωτης οικονομικής υποχρέωσης: χρέος πιστωτικής κάρτας, προσωπικό δάνειο, υποθήκη... Στην πραγματικότητα, το χρέος δεν χρειάζεται να είναι κακό²⁶. Ένα διαχειρίσιμο ποσό χρέους μπορεί να σας βοηθήσει να ελέγξετε τα οικονομικά σας και να ελευθερώσετε μέρος του εισοδήματός σας για τα απαραίτητα έξοδα. Αλλά το χρέος μπορεί επίσης να ξεφύγει από τον έλεγχο και να οδηγήσει σε αρνητικές συνέπειες. Γι' αυτό πρέπει να μάθουμε πώς να διαχειριζόμαστε σωστά τα χρέη μας.

Πώς να πραγματοποιήσετε αποτελεσματικό οικονομικό σχεδιασμό;²⁷

Για αποτελεσματικό σχεδιασμό, είναι απαραίτητο να ακολουθείτε ένα σύνολο κατευθυντήριων γραμμών. Ακολουθούν ορισμένες βασικές συστάσεις:

- **Εκτίμηση εσόδων και εξόδων:** Υπολογίστε τόσο τα πάγια έξοδα (όπως στεγαστικά δάνεια ή δάνεια) όσο και τα μεταβλητά έξοδα (τρόφιμα, μηνιαίες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, φυσικό αέριο, κοινότητα) και λιγότερο συχνές πληρωμές (ασφάλιση αυτοκινήτου ή κατοικίας). Στη

---

²⁶ <https://n26.com/es-es/blog/plan-gestion-deuda>

²⁷ <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/como-gestionar-las-deudas-herramientas-y-metodos-para-hacerlo-correctamente/>

συνέχεια συγκρίνετε με το μηνιαίο εισόδημα για να διαπιστωθεί αν είναι δυνατή η κάλυψη οφειλών.

- **Μειώστε τα έξοδα:** Σε περίπτωση αρνητικού ισοζυγίου, είναι κρίσιμο να προσδιορίσετε τομείς στους οποίους μπορούν να μειωθούν οι δαπάνες.
- **Δημιουργήστε ένα ταμείο έκτακτης ανάγκης:** Διαθέστε ένα ποσό που ισοδυναμεί με μέσες δαπάνες έξι μηνών για την αντιμετώπιση οικονομικών έκτακτων περιστατικών.
- **Τροποποιήστε τις συνήθειες:** Είναι απαραίτητο να αναλογιστείτε τις ανθυγιεινές οικονομικές συμπεριφορές και να τις διορθώσετε για να αποφύγετε να ξαναχρεώσετε.
- **Αποκτήστε οικονομικές γνώσεις:** Μελετήστε τα διάφορα χρηματοοικονομικά προϊόντα που διατίθενται στην αγορά, κατανοήστε τη χρήση πιστωτικών καρτών, τα είδη δανείων που προσφέρουν οι τράπεζες και τα ισχύοντα επιτόκια.
- **Συμβουλευτείτε έναν οικονομικό σύμβουλο:** Είτε αντιμετωπίζετε οικονομικές δυσκολίες είτε όχι, η αναζήτηση επαγγελματικής οικονομικής καθοδήγησης μπορεί να είναι επωφελής για τη βελτίωση της χρηματοοικονομικής παιδείας και τη λήψη πιο τεκμηριωμένων αποφάσεων.
- **Εφαρμόστε τον κανόνα 50/30/20 στη χρηματοοικονομική διαχείριση:** Διαχωρίστε τα έσοδα σε τρεις κατηγορίες: 50% για βασικά έξοδα όπως ενοίκιο,

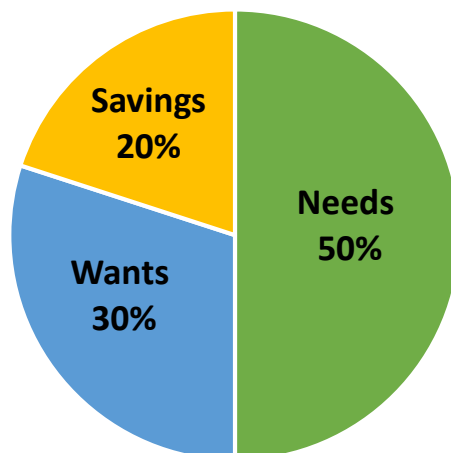

υποθήκη, μεταφορά. 30% για αναψυχή, ψώνια και έξοδο. και το υπόλοιπο 20% για αποταμιεύσεις ή αποπληρωμή χρεών.

Infographic 5. Ο κανόνας 50/30/20

Πηγή: Προσωπική Δημιουργία

BUDGETING - The 50/30/20 Rule

Αν και ο κανόνας προϋπολογισμού 50/30/20 μπορεί να είναι μια φανταστική μέθοδος για ορισμένους, μπορεί να μην λειτουργεί πάντα για όλους. Τα οικονομικά του καθενός είναι διαφορετικά. Ίσως χρειαστεί να προσαρμόσετε τα ποσοστά σας. Για παράδειγμα, εάν ζείτε σε μια πιο ακριβή περιοχή, μπορείτε να βάλετε περισσότερο από το 50% του εισοδήματός σας στο ενοίκιο. Συνιστούμε να το εφαρμόσετε στη ζωή σας για να ξεκινήσετε ένα καλύτερο οικονομικό ταξίδι²⁸.

²⁸ <https://intentionalaccounting.com/improve-your-personal-finances-the-50-30-20-rule/>

3.4 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η επένδυση χρημάτων μπορεί να θεωρηθεί ως εκροή κεφαλαίων που πραγματοποιείται στο παρόν για τη βελτίωση της προσωπικής και οικογενειακής οικονομικής υγείας στο μέλλον. Στοχεύει να αγοράσει ένα περιουσιακό στοιχείο σε χαμηλή τιμή και να το πουλήσει με υψηλότερο κόστος.

Μπορεί να επενδυθεί σε πολλούς τύπους δραστηριοτήτων (άμεσα ή έμμεσα), όπως η χρήση των χρημάτων για την έναρξη μιας επιχείρησης ή σε περιουσιακά στοιχεία όπως η αγορά ακινήτων με την ελπίδα δημιουργίας εισοδήματος από ενοίκια και/ή μεταπώλησής τους αργότερα σε υψηλότερη τιμή.

Η επένδυση διαφέρει από την αποταμίευση στο ότι τα χρήματα που χρησιμοποιούνται χρησιμοποιούνται, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχει κάποιος σιωπηρός κίνδυνος να αποτύχει το σχετικό έργο, με αποτέλεσμα την απώλεια χρημάτων²⁹.

Οι χρηματοοικονομικές επενδύσεις μπορούν να ταξινομηθούν ευρέως σε³⁰:

Επενδύσεις σταθερού εισοδήματος:

Αυτές είναι μια ελκυστική επιλογή για άτομα που δεν θέλουν ρίσκο στις επενδύσεις τους, αν και η πιθανή τους απόδοση είναι χαμηλότερη από άλλα χρηματοοικονομικά προϊόντα. Τα επιτόκια τους μπορούν να καθορίζονται από τη στιγμή της έκδοσης μέχρι τη λήξη τους ή να συνδέονται με έναν δείκτη όπως το Euribor³¹.

Όταν αγοράζετε ένα ομόλογο, ουσιαστικά δανείτε χρήματα σε μια οντότητα (εταιρεία ή δημόσιο φορέα), πράγμα που σημαίνει ότι κρατάτε μέρος του χρέους της. Ενώ τα χρήματα δανείζονται, ο επενδυτής λαμβάνει τακτικές πληρωμές τόκων. Μόλις το ομόλογο λήξει, δηλαδή το κρατήσετε για τον συμβατικά καθορισμένο χρόνο, λαμβάνετε πίσω το επενδυμένο κεφάλαιο.

Στην αγορά μπορείτε να επιλέξετε μεταξύ πολλών επιλογών που χωρίζονται, ανάλογα με τον τύπο του εκδότη, σε δημόσια μέσα (γραμμάτια δημοσίου, κρατικά ομόλογα και γραμμάτια και χρέη άλλων δημόσιων φορέων) ή ιδιωτικά μέσα (εμπορικά και

---

²⁹ <https://www.investopedia.com/terms/i/investing.asp>

³⁰ <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-son-las-inversiones-financieras-y-que-tipos-existen/>

³¹ Interest rate that applies to loans in euro between large banks, and is often used as a benchmark for variable rate mortgage loans.

ενυπόθηκα ομόλογα, ομόλογα και ομόλογα, κ.λπ.) Το ποσοστό απόδοσης των ομολόγων είναι συνήθως πολύ χαμηλότερο από ό,τι στις μετοχές, αλλά τα ομόλογα τείνουν επίσης να είναι λιγότερο επικίνδυνα. Φυσικά, υπάρχει ακόμη κάποιος κίνδυνος. Η εταιρεία από την οποία αγοράζετε ένα ομόλογο μπορεί να χρεοκοπήσει ή η κυβέρνηση να αθετήσει τις υποχρεώσεις της. Ωστόσο, τα ομόλογα, τα γραμμάτια και τα γραμμάτια του δημοσίου θεωρούνται πολύ ασφαλείς επενδύσεις³².

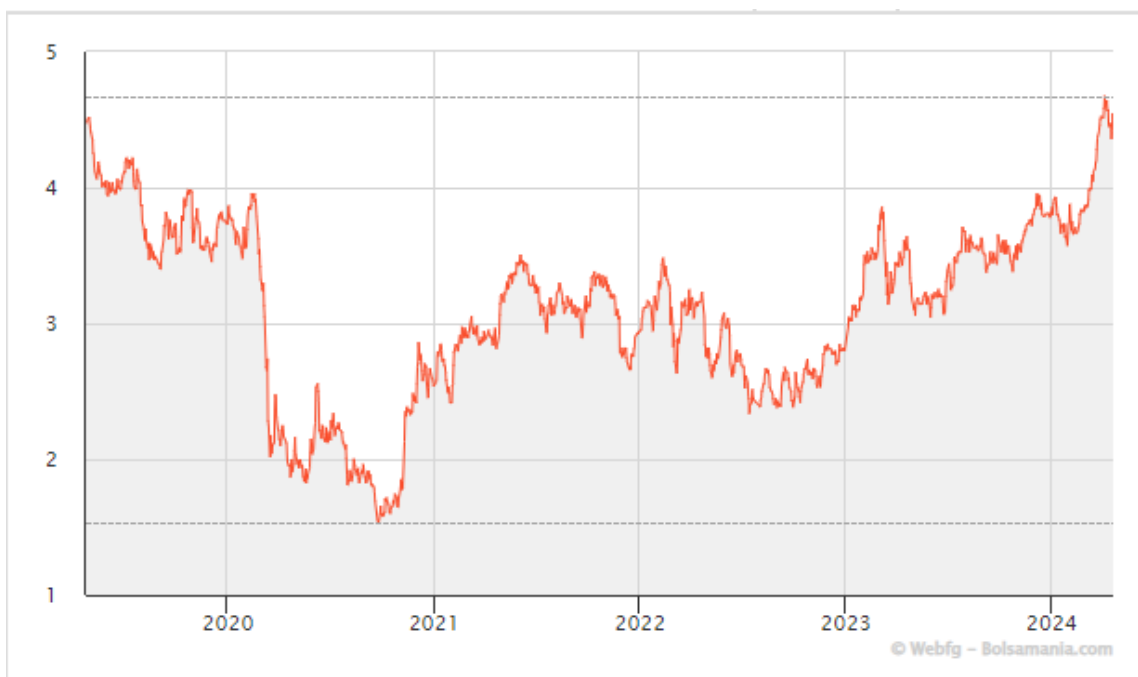
Επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου:

Κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η αβεβαιότητα, αφού κατά την αγορά δεν είναι γνωστή η πιθανή μελλοντική τους απόδοση. Ο λόγος για αυτό είναι ότι αυτές οι συναλλαγές εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες. Ωστόσο, επειδή είναι πιο επικίνδυνη λειτουργία, θα έχει και υψηλότερη απόδοση³³. Ένα καλό παράδειγμα επενδύσεων σε μετοχές είναι οι μετοχές της εταιρείας, όπου πρέπει να λάβετε υπόψη πτυχές όπως η εξέλιξη της εταιρείας ή η συμπεριφορά των αγορών, οι οποίες είναι πολύ ευαίσθητες σε οποιοδήποτε γεγονός που μπορεί να τις επηρεάσει.

---

³² <https://smartasset.com/investing/types-of-investment>

³³ See glossary

Infographic 6. Τιμές της μετοχής της Banco Santander τα τελευταία 5 χρόνια

Πηγή: Bolsamanía

Οι μετοχές είναι τα μέρη στα οποία διαιρείται το κεφάλαιο μιας εταιρείας. Η κατοχή μιας μετοχής σας καθιστά ιδιοκτήτη ενός ποσοστού της εταιρείας. Κάθε μεμονωμένος επενδυτής έχει έναν ορισμένο αριθμό από αυτές τις μετοχές (δηλαδή πανομοιότυπες μεταξύ τους), γεγονός που τον καθιστά κάτοχο του ποσοστού της εταιρείας που αντιπροσωπεύουν αυτές οι μετοχές³⁴. Για παράδειγμα, αν μια εταιρεία χωριστεί σε 100.000 μετοχές με 100 ευρώ η κάθε μία και κατέχω το 5% των μετοχών της, θα έχω 5.000 μετοχές αξίας 500.000 ευρώ.

Οι μετοχές είναι επομένως μονάδες ιδιοκτησίας από τις οποίες απορρέουν ορισμένα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα έγκαιρης ενημέρωσης για τις δραστηριότητες και τις οικονομικές επιδόσεις της εταιρείας, η συμμετοχή στις συνελεύσεις της εταιρείας, η άσκηση δικαιωμάτων ψήφου και η λήψη μερισμάτων (κέρδη).

---

³⁴ <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-son-las-acciones-como-funcionan-y-cual-es-su-origen-historico/>

Η μοναδιαία αξία μιας μετοχής θα είναι αρχικά ίση με το συνολικό κεφάλαιο της εταιρείας διαιρούμενο με τον αριθμό των μετοχών. Ωστόσο, εάν εισαχθεί στο χρηματιστήριο, η αξία του θα κυμανθεί στη συνέχεια ανάλογα με πολλούς παράγοντες, κυρίως το κύρος της εταιρείας και το νόμο της προσφοράς και της ζήτησης.

Πώς λειτουργεί το χρηματιστήριο;³⁵

Το χρηματιστήριο είναι μια αγορά που συγκεντρώνει εταιρείες που αναζητούν χρηματοδότηση, αφενός, και αποταμιευτές (ιδιώτες ή οργανισμούς) που θέλουν να επενδύσουν τα χρήματά τους σε αναζήτηση απόδοσης.

Οι επενδυτές πρέπει να απευθυνθούν σε μια εταιρεία επενδυτικών υπηρεσιών ή σε μια τράπεζα που ενεργεί ως μεσάζων για να αγοράσουν ή να πουλήσουν, μέσω της οποίας υποβάλλουν τις παραγγελίες τους.

Η τιμή των τίτλων που θέλετε να αγοράσετε θα εξαρτηθεί από την προσφορά και τη ζήτηση εκείνη τη στιγμή. Δηλαδή, εάν περισσότεροι επενδυτές θέλουν να αγοράσουν μετοχές σε μια συγκεκριμένη εταιρεία αντί να τις πουλήσουν, η τιμή των μετοχών θα αυξηθεί και το αντίστροφο. Συχνά υπάρχουν χρηματιστηριακοί δείκτες (όπως το DOW JONES ή το IBEX 35) που αντιστοιχούν σε μια στατιστική εγγραφή που συνήθως αποτελείται από έναν αριθμό, ο οποίος προσπαθεί να αντικατοπτρίσει τις αλλαγές στην αξία ή τις μέσες αποδόσεις των μετοχών που το αποτελούν.

Επενδύσεις σε ακίνητα:

Επένδυση σε ακίνητη περιουσία θεωρείται η απόκτηση ακινήτου που δεν προορίζεται για χρήση ως κύρια κατοικία, αλλά για την επίτευξη πρόσθετης κερδοφορίας μέσω ενοικίασης, πώλησης κ.λπ. Με άλλα λόγια, είναι η αγορά ακινήτου για την απόκτηση επιστροφής σε αυτήν την αγορά.

Μερικά από τα πράγματα που οδήγησαν πολλούς αποταμιευτές να επιλέξουν επενδύσεις σε ακίνητα είναι μια σειρά πλεονεκτημάτων που δεν έχουν πάντα άλλοι τύποι επενδύσεων. Αυτά είναι: ευκαιρία (καθώς είναι περιζήτητο περιουσιακό στοιχείο), ασφάλεια (καθώς προσφέρει σταθερό εισόδημα), ευελιξία (καθώς μια συναλλαγή όπως η ενοικίαση είναι σχετικά γρήγορη) και πρόσθετα οφέλη όπως η ιδιοκτησία ενός ακινήτου, τα οποία μπορούν να εκτιμηθούν σε αξία με την πάροδο του χρόνου.

---

³⁵ <https://www.estrategiasdeinversion.com/actualidad/noticias/bolsa-espana/que-es-y-como-functiona-la-bolsa-de-valores-n-578613>

3.5 ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα είναι ένα συστηματικό σχέδιο που αναπτύσσεται και διατηρείται από ένα άτομο για να αφήσει στην άκρη εισόδημα για μελλοντική συνταξιοδότηση. Μπορεί να θεωρηθεί ως ένας οδικός χάρτης για μια άνετη ζωή μετά το τέλος της επαγγελματικής του ζωής. Περιλαμβάνει τη συγκέντρωση αρκετών χρημάτων για να πληρώσει για τον τρόπο ζωής που επιθυμεί να απολαύσει κανείς στο μέλλον.

Η δημιουργία ενός συνταξιοδοτικού προγράμματος ξεκινά με τον καθορισμό των μακροπρόθεσμων οικονομικών στόχων και της ανοχής κινδύνου και, στη συνέχεια, αρχίζει να λαμβάνει μέτρα για την επίτευξη αυτών των στόχων. Η διαδικασία μπορεί να ξεκινήσει σε οποιοδήποτε σημείο της επαγγελματικής σας ζωής, αλλά όσο νωρίτερα τόσο το καλύτερο³⁶.

Η διαδικασία δημιουργίας ενός συνταξιοδοτικού προγράμματος περιλαμβάνει τον προσδιορισμό των πηγών εισοδήματός σας, την πρόσθεση των εξόδων σας, την εφαρμογή ενός προγράμματος αποταμίευσης και τη διαχείριση των περιουσιακών σας στοιχείων. Εκτιμώντας τις μελλοντικές ταμειακές ροές σας, μπορείτε να κρίνετε εάν ο στόχος του εισοδήματος συνταξιοδότησής σας είναι ρεαλιστικός. Τα συνταξιοδοτικά προγράμματα δεν είναι στατικά, αλλά πρέπει να ενημερώνονται από καιρό σε καιρό και να αναθεωρούνται για να παρακολουθείται η πρόοδος.

---

³⁶ <https://www.investopedia.com/terms/r/retirement-planning.asp>

Εικόνα 3.3: Όσο πιο γρήγορα ξεκινήσει, τόσο καλύτερο θα είναι το σχέδιο.

Πηγή: rixabay

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ VS. ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Με την πρώτη ματιά, ένα συνταξιοδοτικό σχήμα μπορεί να φαίνεται ότι είναι το ίδιο με ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα, επειδή και τα δύο είναι συμπλήρωμα σε μια σύνταξη και και τα δύο θα σας επιτρέψουν να ζήσετε τη συνταξιοδότησή σας πιο άνετα.

Στην πραγματικότητα όμως είναι δύο διαφορετικά προϊόντα, με διαφορετικά χαρακτηριστικά και τρόπους εργασίας.

- **Από τη φύση τους:** Ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα είναι στην πραγματικότητα ασφάλιση και στην πραγματικότητα το διαχειρίζονται ασφαλιστικές εταιρείες. Ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα, από την άλλη πλευρά, είναι ένα προϊόν χρηματοοικονομικής αποταμίευσης στο οποίο κάνουμε εισφορές που μπορούμε να αποσύρουμε όταν συνταξιοδοτηθούμε.
- **Η εξαργύρωση είναι διαφορετική:** σε περίπτωση συνταξιοδοτικού προγράμματος, μπορεί να αποσυρθεί ανά πάσα στιγμή, εφόσον πληρούμε τις προϋποθέσεις που έχουμε συμφωνήσει. Εάν δεν συμβεί αυτό, θα καταβληθεί

πρόστιμο. Το συνταξιοδοτικό πρόγραμμα, από την άλλη, μπορεί να αποσυρθεί μόνο κατά τη συνταξιοδότηση.

- **Λόγω της αναλογίας κινδύνου/απόδοσης:** Επειδή δεν είναι χρηματοοικονομικό προϊόν, η απόδοση του συνταξιοδοτικού προγράμματος δεν είναι τόσο υψηλή όσο αυτή του συνταξιοδοτικού προγράμματος.

3.6 ΦΟΡΟΙ

Οι φόροι είναι ένα είδος φορολογίας που θεσπίζεται με νόμο και επιβάλλεται στον φορολογούμενο υποχρεωτικά και χωρίς αντάλλαγμα, δηλαδή χωρίς να λαμβάνει κανένα όφελος σε αντάλλαγμα. Χωρίς αυτούς θα ήταν αδύνατον να λειτουργήσουν οι δημόσιες υπηρεσίες. Επομένως, είναι υποχρεωτικό και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τον σχεδιασμό της οικονομικής υγείας των οικογενειών και των επιχειρήσεων.

Η πληρωμή των φόρων είναι υποχρεωτική σε όλες τις χώρες του κόσμου, ανεξαρτήτως ποσού. Κάθε οργανωμένη κοινότητα, είτε δημόσια είτε ιδιωτική, χρειάζεται οικονομικούς πόρους για να εκπληρώσει τους σκοπούς της. Στην περίπτωση μιας κρατικής ή δημόσιας διοίκησης, οι οικονομικοί πόροι χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη δημόσιων δραστηριοτήτων και υπηρεσιών³⁷.

Σύμφωνα με την τελευταία έκδοση του ΟΟΣΑ³⁸ ετήσια έκθεση Revenue Statistics, η χώρα με το υψηλότερο ποσοστό φόρων που καταβλήθηκαν ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2021 ήταν η Γαλλία, με 46,2%, μπροστά από τη Δανία (46%), το Βέλγιο (44,6%), τη Σουηδία (44%), τη Φινλανδία (43,3%) και Ιταλία (42,4%). Η Ελλάδα είχε φορολογικό μερίδιο 39,4% του ΑΕΠ, η Πολωνία 36,7% και η Ισπανία βρέθηκε στη μέση του πίνακα με 33,7%, μισή μονάδα κάτω από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ (34,2%).

Τα πιο σημαντικά στοιχεία που συνθέτουν έναν φόρο είναι³⁹:

- **Υποκείμενος στον φόρο:** είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι υπόχρεο να πληρώσει τον φόρο, δηλαδή το πρόσωπο που πρέπει να πληρώσει τον φόρο.

---

³⁷ <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-son-los-impuestos-o-tributos-y-que-tipos-existen/>

³⁸ <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/revenue-statistics-2522770x.htm>

³⁹ <https://www.bancosantander.es/glosario/impuestos>

- **Φορολογητέα εκδήλωση:** είναι το γεγονός το οποίο, όταν συμβεί, γεννά την υποχρέωση καταβολής φόρου. Για παράδειγμα, η απόδειξη κληρονομιάς για την πληρωμή φόρου κληρονομιάς.
- **Δέσμευση:** αυτή είναι η στιγμή κατά την οποία ο φόρος καθίσταται πληρωτέος. Συνήθως συμπίπτει με την επέλευση του φορολογητέου γεγονότος.
- **Φορολογική βάση:** είναι η οικονομική ποσοτικοποίηση του φορολογητέου γεγονότος, συνήθως εκφρασμένη σε ευρώ. Το ποσό του πληρωτέου φόρου υπολογίζεται με βάση αυτή τη βάση.
- **Φορολογική βάση:** είναι το αποτέλεσμα της εφαρμογής μιας σειράς μειώσεων στη φορολογητέα βάση, όπως ορίζεται στον νόμο που ρυθμίζει το φόρο.
- **Συντελεστής φορολογίας ή φορολογικός συντελεστής:** είναι το ποσοστό που εφαρμόζεται στη φορολογητέα βάση για να ληφθεί η συνολική φορολογική υποχρέωση.
- **Συνολική φορολογική υποχρέωση:** αυτό είναι το αποτέλεσμα της εφαρμογής του φορολογικού συντελεστή στη φορολογητέα βάση. Σε ορισμένους φόρους είναι ένα σταθερό ποσό.
- **Εκπτώσεις:** πρόκειται για μειώσεις που καθορίζονται από το νόμο και εφαρμόζονται στο σύνολο της φορολογικής υποχρέωσης.
- **Καθαρός πληρωτέος φόρος:** είναι το ποσό που προκύπτει από την αφαίρεση των εκπτώσεων ή των επιδομάτων που δικαιούται ο φορολογούμενος από τον ακαθάριστο πληρωτέο φόρο. Η καθαρή φορολογική υποχρέωση είναι το πληρωτέο ποσό ως πληρωμή του φόρου.
- **Καταβλητέος φόρος:** ορισμένοι φόροι περιλαμβάνουν παρακρατήσεις και προκαταβολές που πραγματοποιούνται πριν από τη συγκέντρωση του φόρου. Στην περίπτωση αυτή, αυτές οι πληρωμές αφαιρούνται από την καθαρή φορολογική υποχρέωση για τον προσδιορισμό του πληρωτέου φόρου.
- **Φορολογική υποχρέωση:** αυτό είναι το ποσό που πρέπει τελικά να καταβληθεί στο Δημόσιο. μπορεί να συμπίπτει με το οφειλόμενο ποσό ή να περιλαμβάνει άλλα στοιχεία όπως τόκους καθυστερημένης πληρωμής, προσαυξήσεις ή ποινές.

Η φορολογική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) αποτελείται από δύο κλάδους: την άμεση φορολογία, που αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών και την έμμεση φορολογία, η οποία επηρεάζει την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών και την

ελευθερία παροχής υπηρεσιών στην ενιαία αγορά. . Ωστόσο, στον τομέα της άμεσης φορολογίας, η ΕΕ έχει θεσπίσει ορισμένους εναρμονισμένους κανόνες για τη φορολογία των επιχειρήσεων και τη φορολογία φυσικών προσώπων, και τα κράτη μέλη έχουν λάβει κοινά μέτρα για την πρόληψη της φοροδιαφυγής και της διπλής φορολογίας.

Όσον αφορά την έμμεση φορολογία, η ΕΕ συντονίζει και εναρμονίζει τους νόμους για τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης. Εξασφαλίζει ότι η ανταγωνιστικότητα της εσωτερικής αγοράς δεν στρεβλώνεται από διακυμάνσεις στους έμμεσους φορολογικούς συντελεστές και από συστήματα που παρέχουν στις εταιρείες μιας χώρας αθέμιτα πλεονεκτήματα έναντι άλλων.

Οι σημαντικότεροι φόροι στην Ευρώπη είναι:

- **Φόρος Προσωπικού Εισοδήματος:** Πρόκειται για έναν προσωπικό και άμεσο φόρο επί του εισοδήματος των φυσικών προσώπων ανάλογα με τις προσωπικές και οικογενειακές τους συνθήκες.
- **Φόρος εταιρικού εισοδήματος:** είναι ο φόρος που καταβάλλουν διάφοροι τύποι εταιρειών, συλλόγων, συνεταιρισμών και συνεταιρισμών επί των κερδών από τις δραστηριότητές τους. Οι κανόνες ορίζονται από τις εθνικές αρχές και μπορεί να διαφέρουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο⁴⁰.
- **Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ):** είναι ένας φόρος κατανάλωσης που επιβάλλεται σε όλα σχεδόν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που αγοράζονται και πωλούνται για χρήση ή κατανάλωση στην ΕΕ. Η ΕΕ έχει γενικούς κανόνες ΦΠΑ, αλλά η εφαρμογή τους μπορεί να διαφέρει από χώρα σε χώρα. Στις περισσότερες περιπτώσεις, καταβάλλεται ΦΠΑ για όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες σε όλα τα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένης της πώλησης στον τελικό καταναλωτή. Αυτό περιλαμβάνει από την αρχή έως το τέλος της παραγωγικής διαδικασίας, όπως η αγορά εξαρτημάτων, η μεταφορά, η συναρμολόγηση, η παράδοση, η συσκευασία, η ασφάλιση και η αποστολή στον τελικό καταναλωτή.

---

⁴⁰ https://europa.eu/youreurope/business/taxation/business-tax/company-tax-eu/index_es.htm

3.7 ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Η **ασφάλιση** είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για την προστασία των ανθρώπων από τις επιπτώσεις των κινδύνων και των κινδύνων. Συνίσταται στη μεταβίβαση της ευθύνης σε έναν ασφαλιστή που θα πληρώσει ή θα επιδιορθώσει τη ζημιά που προκλήθηκε από ορισμένα απρόβλεπτα γεγονότα. Περιλαμβάνει την πληρωμή μιας αμοιβής (ασφαλίστρο) σε αντάλλαγμα για ένα οικονομικό όφελος ή υπηρεσία όταν συμβαίνουν οι περιστάσεις που προβλέπονται στο συμβόλαιο. Η καταβολή του ασφαλίστρου θα καθοριστεί από τον κίνδυνο που θα καλυφθεί και την πιθανότητα εμφάνισής του σε βάθος χρόνου⁴¹.

Εικόνα 3.4: Υπάρχει μεγάλη ποικιλία στις ασφάλειες
Πηγή: rixabay

Γενικά, η ασφάλιση μπορεί να χωριστεί σε τρεις κατηγορίες ⁴²:

1. ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Η προσωπική ασφάλιση καλύπτει όλους τους κινδύνους που μπορεί να επηρεάσουν τη σωματική ακεραιότητα, την υγεία ή την ύπαρξη ενός ατόμου. Ταξινομούνται ως εξής:

- **Ασφάλιση ζωής:** χρησιμοποιείται για να έχουν οι δικαιούχοι οικονομική ασφάλεια σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου ή απόλυτης ή μόνιμης αναπηρίας.

⁴¹ <https://www.rankia.com/blog/mejores-seguros/2449635-que-seguro-tipos-seguros-existen>

⁴² <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/los-seguros-cuantos-tipos-existen-y-cuanto-cuestan/>

- **Ασφάλιση προσωπικού ατυχήματος:** πρόκειται για υπηρεσίες και παροχές βοήθειας. Ο ασφαλισμένος μπορεί να αποζημιωθεί εάν υποστεί τραυματισμό ή ανικανότητα λόγω ατυχήματος αλλά και σε περίπτωση θανάτου.
- **Ασφάλιση υγείας ή ασθένειας:** παρέχει ιατροφαρμακευτική κάλυψη όταν χρειάζεται, καθώς και κεφαλαιουχικές παροχές ή αποζημίωση δαπανών υγείας.
- **Ασφάλιση εξάρτησης:** καλύπτει πελάτες που έχουν κάποιο είδος διαγνωσμένου σωματικού ή ψυχολογικού περιορισμού, λόγω του οποίου χρειάζονται ένα άτομο για να τους βοηθήσει.

2. ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΖΗΜΙΩΝ Ή ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Αυτά καλύπτουν κινδύνους για τα περιουσιακά στοιχεία ιδιωτών και εταιρειών. Χωρίζονται σε:

- **Ασφάλιση αυτοκινήτου:** καλύπτει τους κινδύνους που μπορεί να διατρέχουν κατά την οδήγηση και είναι υποχρεωτικοί από το νόμο για την οδήγηση. Επιπλέον, μπορεί να προστεθεί κάλυψη για κλοπή, πυρκαγιά ή/και ζημιά στο ίδιο το όχημα.
- **Μηχανική ασφάλιση:** ειδικεύονται σε ζημιές περιουσιακών στοιχείων λόγω ατυχημάτων που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα, ανθρώπινο λάθος, δράση πραγμάτων ή φυσική φθορά.
- **Ασφάλιση πολλαπλών κινδύνων:** καλύπτει μεγάλη ποικιλία κινδύνων μέσω της σύναψης ενός ενιαίου ασφαλιστηρίου συμβολαίου.
- **Ασφάλιση πιστώσεων:** καλύπτει ζημιές λόγω αφερεγγυότητας οφειλετών.
- **Ασφάλιση κλοπής:** συνάπτονται σε περίπτωση πιθανής παράνομης κλοπής (ληστείας) των ασφαλισμένων αγαθών, που συνεπάγεται βία ή εκφοβισμό.
- **Ασφάλιση μεταφοράς:** εγγυάται κάλυψη για υλικές ζημιές σε εμπορεύματα ή μεταφορά.
- **Ασφάλιση πυρκαγιάς:** καλύπτει ζημιές που προκαλούνται εάν το ασφαλισμένο αντικείμενο πιάσει φωτιά.
- **Ασφάλιση αστικής ευθύνης:** συνάπτονται για την αποζημίωση τρίτου όταν ο ασφαλισμένος είναι αστικός υπεύθυνος για τη ζημία ή τη ζημία που προκλήθηκε.

3. ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ:

Η υποχρέωση του ασφαλιστή συνίσταται στην παροχή υπηρεσίας στον ασφαλισμένο.

- **Ασφάλιση ταξιδιωτικής βοήθειας:** καλύπτει απρόβλεπτα γεγονότα κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού.
- **Ασφάλιση κηδείας:** καλύπτει τα έξοδα που προκύπτουν από την κηδεία του ασφαλισμένου και τις διαδικασίες και διατυπώσεις που πρέπει να γίνουν τη στιγμή του θανάτου.
- **Ασφάλιση νομικής άμυνας:** επικεντρώνονται σε υπηρεσίες νομικής και εξωδικαστικής συνδρομής.

3.8 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Οι οικονομικοί στόχοι είναι οι οικονομικοί στόχοι που θέτει μια εταιρεία, μια οικογένεια ή ένα άτομο. Θα μπορούσε να μεταφραστεί ως οι στόχοι που θέτετε στη διαχείριση της οικονομίας σας, στους οποίους κατευθύνετε τον προγραμματισμό σας, προκειμένου να επιτύχετε αυτό που ξέρουμε ως οικονομική υγεία⁴³.

Αυτοί οι στόχοι πρέπει να πληρούν ορισμένα χαρακτηριστικά και η επίτευξή τους συνδέεται με οικονομική επιτυχία:

- **Πρέπει να είναι μετρήσιμοι:** σιωπηρά στον ορισμό ενός στόχου είναι το γεγονός ότι μπορείτε να ελέγξετε την επίτευξή του. Οι οικονομικοί στόχοι δεν αποτελούν εξαίρεση.
- **Φιλόδοξια:** ο καθορισμός ενός στόχου συνεπάγεται έναν βαθμό φιλόδοξιας σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό.
- **Εφικτός:** αν και οι οικονομικοί στόχοι πρέπει να είναι φιλόδοξοι, είναι επίσης σημαντικό να είναι ρεαλιστικοί, διαφορετικά, αντί για στόχους, θα καταστούν αδύνατοι.
- **Χρονικό όριο:** κάθε στόχος πρέπει να έχει ένα χρονικό ορίζοντα που μας επιτρέπει να αξιολογούμε όχι μόνο εάν φτάνουμε ή όχι τον στόχο μας, αλλά και εάν τον επιτυγχάνουμε εντός του καθορισμένου χρονικού πλαισίου.

---

⁴³ See glossary

Για να προσδιορίσετε τους δικούς σας στόχους, θα πρέπει να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Ποια είναι η τρέχουσα οικονομική μου κατάσταση;
- Τι θέλω να πετύχω;
- Πόσο καιρό θα πάρει;
- Πόσο κοστίζει;
- Ποιο θα είναι το σχέδιο δράσης μου;

Μερικά παραδείγματα οικονομικών στόχων θα ήταν:

- **Μειώστε το χρέος:** εάν η προσωπική σας κατάσταση περνάει μια περίοδο που το χρέος είναι η μεγαλύτερη ανησυχία σας, το να γνωρίζετε πώς να μειώσετε το χρέος θα πρέπει να είναι ένας από τους στόχους σας.
- **Μειώστε τα έξοδα:** Η μείωση των δαπανών θα πρέπει να είναι ένας από τους οικονομικούς στόχους σε κάθε σχεδιασμό.
- **Επεκτείνετε την αποταμιευτική σας ικανότητα:** η οικογενειακή αποταμίευση είναι απαραίτητη ανά πάσα στιγμή. Ένας οικονομικός στόχος θα ήταν να τεθεί στόχος αποταμίευσης 3.600 ευρώ μέχρι το τέλος του έτους.
- **Δημιουργήστε ένα ταμείο έκτακτης ανάγκης:** το να έχετε ένα μαξιλάρι αποταμίευσης για πιθανά απρόβλεπτα γεγονότα θα είναι μεγάλη βοήθεια και μπορεί να είναι ένας οικονομικός στόχος.
- **Αυξήστε το εισόδημα:** ένας άλλος τρόπος για να επεκτείνετε την οικονομική σας υγεία είναι να αναπτυχθείτε από την πλευρά του εισοδήματος, είτε μέσω της επαγγελματικής ανέλιξης, είτε επενδύοντας στη δημιουργία μιας επιχείρησης.
- **Επένδυση:** Η επένδυση είναι ο καλύτερος τρόπος για να βάλετε σε λειτουργία τις αποταμιεύσεις σας. Για παράδειγμα, ένας μακροπρόθεσμος οικονομικός στόχος θα ήταν να μπορέσουμε να κατέχουμε ακίνητα για να νοικιάσουμε και να έχουμε κέρδος.
- **Βελτίωση της συνταξιοδότησής σας:** Η παροχή οικονομικών πόρων για τη συνταξιοδότηση για να ζήσετε μια άνετη ζωή είναι ένας κοινός οικονομικός στόχος.

3.9 ΑΠΛΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ Ή ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΣ

Όταν δανείτε χρήματα από την τράπεζα ή βγάξετε ένα χρηματοοικονομικό προϊόν, πρέπει να λάβετε υπόψη ότι, όταν πρόκειται για την αποπληρωμή του κεφαλαίου ή την ανάκτηση όσων έχετε επενδύσει, προστίθεται ένα επιπλέον ποσό. Αυτό είναι γνωστό ως επιτόκιο⁴⁴.

Κατά τον υπολογισμό των τόκων, υπάρχουν δύο βασικές επιλογές: απλή και σύνθετη. Ο απλός τόκος περιλαμβάνει απλώς ένα σταθερό ποσοστό του κεφαλαίου κάθε χρόνο.

Για παράδειγμα, εάν επενδύσετε 1.000 € με απλό επιτόκιο 5% για 10 χρόνια, μπορείτε να περιμένετε να λαμβάνετε 50 € σε τόκο κάθε χρόνο για την επόμενη δεκαετία. Ούτε περισσότερο ούτε λιγότερο. Στον κόσμο των επενδύσεων, τα ομόλογα είναι ένα παράδειγμα επένδυσης που συνήθως πληρώνει απλό επιτόκιο⁴⁵.

Οι σύνθετοι τόκοι (ή ανατοκισμός), από την άλλη πλευρά, είναι τόκοι που κερδίζονται από την επανεπένδυση κερδών, τα οποία στη συνέχεια κερδίζουν επίσης τόκους. Το σύνθετο επιτόκιο ουσιαστικά σημαίνει «τόκος επί του τόκου» και είναι ο λόγος για τον οποίο πολλοί επενδυτές είναι τόσο επιτυχημένοι.

Ας υποθέσουμε ότι επενδύετε 1.000 ευρώ με επιτόκιο 5%. Μετά τον πρώτο χρόνο, λαμβάνετε πληρωμή τόκων 50€, αλλά αντί να λαμβάνετε σε μετρητά, επανεπενδύετε τους τόκους που έχετε κερδίσει με το ίδιο επιτόκιο 5%. Για το δεύτερο έτος, ο τόκος σας θα υπολογιστεί σε μια επένδυση 1.050 €, που ισοδυναμεί με 52,50 €. Εάν το επανεπενδύσετε, ο τόκος τρίτου έτους θα υπολογιστεί σε υπόλοιπο 1.102,50 €.

Το σύνθετο επιτόκιο σημαίνει ότι το κεφάλαιο σας αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου και θα δημιουργήσει αυξανόμενες πληρωμές τόκων. Η διαφορά μεταξύ απλού και σύνθετου τόκου μπορεί να είναι τεράστια. Ρίξτε μια ματιά στη διαφορά σε ένα επενδυτικό χαρτοφυλάκιο 10.000 € με επιτόκιο 10% σε βάθος χρόνου:

---

⁴⁴ <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-es-el-interes-y-que-tipos-de-interes-existen/>

⁴⁵ <https://www.fool.com/terms/c/compound-interest/>

ΧΡΟΝΟΣ	ΑΠΛΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ ΣΤΟ 10%.	ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΣ (ΕΤΗΣΙΑ ΣΤΟ 10%)
Αφετηρία	10000 €	10000 €
1 έτος	11000 €	11000 €
2 έτη	12000 €	12100 €
5 έτη	15000 €	160105 €
10 έτη	20000 €	25937 €
20 έτη	30000 €	67275 €

Πίνακας 6. Απλό επιτόκιο και ανατοκισμός

Πηγή: Προσωπική Δημιουργία

Στο παραπάνω παράδειγμα, χρησιμοποιήσαμε ετήσιο ανατοκισμό, που σημαίνει ότι οι τόκοι υπολογίζονται μία φορά το χρόνο. Στην πράξη, ο ανατοκισμός υπολογίζεται συνήθως πιο συχνά. Για παράδειγμα, ο λογαριασμός ταμειευτηρίου σας μπορεί να υπολογίζει τους τόκους μηνιαίως. Τα πιο συνηθισμένα διαστήματα σύνθεσης είναι τριμηνιαία, μηνιαία και ημερήσια, αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν πολλά άλλα διαστήματα.

Η συχνότητα της σύνθεσης κάνει τη διαφορά. Αν όλα τα άλλα πράγματα είναι ίσα, μια υψηλότερη συχνότητα σύνθεσης παράγει ταχύτερη ανάπτυξη. Για παράδειγμα, ο παρακάτω πίνακας δείχνει την αύξηση των €10.000 με επιτόκιο 8% σε διάφορες συχνότητες:

ΧΡΟΝΟΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ	ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ	ΜΗΝΙΑΙΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ
1 έτος	10800 €	10824 €	108030 €

5 έτη	14693 €	14859 €	14898 €
10 έτη	21589 €	22080 €	22196 €

Πίνακας 7. Η συχνότητα του ανατοκισμού

Πηγή: Προσωπική Δημιουργία

3.10 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Η οικονομική ελευθερία δεν ορίζεται με έναν μόνο τρόπο. Ακόμα κι έτσι, διαφορετικοί τρόποι σκέψης για αυτό συμφωνούν ότι είναι η ικανότητα ενός ατόμου να καλύψει όλες τις οικονομικές του ανάγκες χωρίς να χρειάζεται να ασχοληθεί με οποιοδήποτε είδος δραστηριότητας⁴⁶.

Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε ότι η οικονομική ελευθερία δεν επιτυγχάνεται από τη μια μέρα στην άλλη. Πρέπει να χτιστεί με την πάροδο του χρόνου, αλλά όσο πιο γρήγορα ξεκινήσει το χρονοδιάγραμμα, τόσο πιο γρήγορα μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος. Ποιος είναι λοιπόν αυτός ο στόχος;

---

⁴⁶ https://www.finet.com/usuario/_Finect/articulos/como-alcanzar-libertad-financiera-pasos-conseguirla

Photo3.5: Η οικονομική ελευθερία είναι το όνειρο πολλών, αλλά είναι αληθινή;

Πηγή: pixabay

Η στιγμή που σταματάς να εξαρτάσαι από το εξωτερικό εισόδημα για να διατηρήσεις το βιοτικό σου επίπεδο. Η οικονομική ελευθερία δεν είναι παραίτηση και μπορούμε να την πετύχουμε διατηρώντας το βιοτικό μας επίπεδο ή ακόμα και βελτιώνοντάς το με τις σωστές πηγές εισοδήματος.

Για να δημιουργήσουμε παθητικό εισόδημα, πρέπει πρώτα να έχουμε αποταμιεύσεις με τις οποίες μπορούμε να δημιουργήσουμε αυτό το εισόδημα. Η φόρμουλα για την οικονομική ελευθερία που πρέπει να έχετε κατά νου είναι η εξής:

Αποταμιεύσεις + εισόδημα > πάγια έξοδα απαραίτητα για τη ζωή

Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού προς την πλήρη οικονομική ελευθερία, περνά κανείς από τρία στάδια ή τύπους οικονομικής ελευθερίας, ξεκινώντας με πιο περιορισμένους βαθμούς.

α) Οικονομική ασφάλεια

Αυτό είναι το πρώτο στάδιο, η επιτυχία του οποίου συνίσταται στο να ξεπεραστεί η αβεβαιότητα να τα βγάλουμε πέρα και να επιτύχουμε ένα μαξιλάρι ασφάλειας. Επιτυγχάνεται όταν ένα άτομο διαθέτει επαρκή κεφάλαια για να καλύψει βασικά έξοδα (ρεύμα, νερό, ενοίκιο ή υποθήκη, φαγητό...).

β) Οικονομική ανεξαρτησία

Το ποσό του σταθερού εισοδήματος αυξάνεται, όπως και οι αποταμιεύσεις. Έτσι, μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε για κάτι περισσότερο από οικονομική επιβίωση: έξοδο για δείπνο, αγορά νέας συσκευής.

γ) Οικονομική ελευθερία

Αυτό είναι το τελικό στάδιο της διαδικασίας. Σημαίνει ότι έχετε εξοικονομήσει τόσα χρήματα που μπορείτε να καλύψετε πάγια και έκτακτα έξοδα χωρίς να χρειάζεται να εργαστείτε. Φυσικά, με ποιότητα ζωής, αλλά δύσκολα να ζήσεις το υπόλοιπο της ζωής σου με κάθε είδους πολυτέλειες.

Πώς να επιτύχετε οικονομική ελευθερία;

Πρέπει να συμμορφωθούμε με το αξίωμα ότι το παθητικό εισόδημα⁴⁷ πρέπει να είναι επαρκές για να καλύψουμε τα έξοδά μας. Τότε θα μπορούμε να ζήσουμε χωρίς δουλειά.

Η δημιουργία παθητικού εισοδήματος θα μας φέρει πιο κοντά στην επίτευξη οικονομικής ελευθερίας. Δηλαδή, να βάλουμε τα χρήματά μας στη δουλειά και να δημιουργήσουμε ένα βιώσιμο εισόδημα με την πάροδο του χρόνου. Ωστόσο, η πιο συνηθισμένη κατάσταση είναι να πρέπει να συνδυάσετε μια ροή εισοδήματος με άλλο παθητικό εισόδημα. Το εύρος των δυνατοτήτων περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τόκους και μερίσματα που προέρχονται από επενδύσεις, έσοδα από ενοίκια από ακίνητα ή έσοδα από ιστότοπο μέσω διαφήμισης.

Αυτά είναι τα κύρια οφέλη⁴⁸ της οικονομικής ελευθερίας:

- Μπορείτε να ελέγχετε και να διαχειριστείτε το χρόνο σας
- Δεν χρειάζεται να τηρείτε ένα σταθερό πρόγραμμα.
- Εσείς επιλέγετε πότε, πώς και πού θα εργαστείτε

---

⁴⁷ Παθητικό εισόδημα θεωρείται το εισόδημα που δεν απαιτεί δραστηριότητα εκ μέρους του δικαιούχου προκειμένου να το λάβει. Πρόκειται κυρίως για πλούτο σε χρόνο και όχι σε χρήμα.

⁴⁸ <https://www.join-iad.es/blog/libertad-financiera/>

- Παίρνετε μόνοι σας τις αποφάσεις
- Οργανώνεις τη ζωή σου σύμφωνα με τις προτεραιότητές σου
- Έχετε χρόνο να κυνηγήσετε τα αληθινά σας πάθη
- Μειώνετε το εργασιακό άγχος
- Δεν είστε δεμένοι με μια δουλειά που δεν σας αρέσει από ανάγκη.
- Απολαύστε την ελευθερία να καινοτομείτε και να εξερευνήσετε τα ενδιαφέροντά σας
- Αποκτάς αυτονομία

ΕΝΟΤΗΤΑ IV – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Στον σημερινό δυναμικό επιχειρηματικό κόσμο, η ικανότητα προσαρμογής και ευημερίας είναι απαραίτητη για την επιτυχία. Σε αυτό το μπλοκ, θα εξερευνήσουμε διάφορες θεμελιώδεις πτυχές που συνθέτουν τον επιχειρηματικό ιστό, από την επιχειρηματικότητα έως τις στρατηγικές για την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών.

Η επιχειρηματικότητα είναι ο κινητήριος μοχλός που οδηγεί στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων και στη δημιουργία οικονομικών ευκαιριών. Θα διερευνήσουμε πώς να μετατρέπουμε τις ιδέες σε βιώσιμες επιχειρήσεις και πώς να αναπτύσσουμε αποτελεσματικές ηγετικές δεξιότητες για να οδηγούμε τις ομάδες στην επιτυχία.

Η χρηματοοικονομική διαχείριση, ο ακρογωνιαίος λίθος κάθε επιχείρησης, θα εξεταστεί λεπτομερώς, από την κατάρτιση του προϋπολογισμού έως την αξιολόγηση των κινδύνων και τη λήψη στρατηγικών χρηματοοικονομικών αποφάσεων. Επιπλέον, θα εμβαθύνουμε στη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων, τονίζοντας τη σημασία της καλλιέργειας ενός θετικού και παραγωγικού εργασιακού περιβάλλοντος.

Η δικτύωση και η εξυπηρέτηση πελατών είναι βασικές δεξιότητες στο σημερινό επιχειρηματικό περιβάλλον και θα μάθουμε πώς να οικοδομούμε ισχυρές σχέσεις και να παρέχουμε ποιοτικές υπηρεσίες που δημιουργούν αφοσίωση στους πελάτες.

Η διαχείριση του χρόνου γίνεται όλο και πιο κρίσιμη σε έναν κόσμο γεμάτο περισπασμούς, και θα εξερευνήσουμε αποτελεσματικές τεχνικές για τη μεγιστοποίηση της παραγωγικότητας και την ελαχιστοποίηση του άγχους.

Επίσης, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε τη σημασία των στρατηγικών μάρκετινγκ και της στρατηγικής κατεύθυνσης για την τοποθέτηση μιας εταιρείας στην αγορά και τη διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξής της.

Τέλος, θα εξετάσουμε πώς η ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών, από την τεχνητή νοημοσύνη έως την ανάλυση δεδομένων, μεταμορφώνει τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες λειτουργούν και ανταγωνίζονται στην παγκόσμια αγορά.

Εν ολίγοις, αυτό το μπλοκ έχει σχεδιαστεί για να σας παρέχει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζεστε για να γνωρίζετε τον σημερινό επιχειρηματικό κόσμο από μέσα. Προχωρήστε!

4.1 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ο όρος επιχειρηματικότητα αναφέρεται στην ανάληψη επιχειρηματικής δράσης. Η ετυμολογική προέλευση της λέξης αυτής προέρχεται από το λατινικό *prendere*, δηλαδή πιάνω, παίρνω, αρπάζω. Συνδέεται επίσης με τον γαλλικό όρο *entrepreneur*, που σημαίνει πρωτοπόρος, και αναφέρεται στην ικανότητα να καταβάλλει κανείς προσπάθεια για την επίτευξη ενός στόχου ή ενός στόχου.⁴⁹

Η επιχειρηματικότητα αναφέρεται στην ικανότητα ενός ατόμου ή μιας ομάδας ατόμων να δημιουργεί και να αναπτύσσει μια επιχείρηση ή ένα έργο, με στόχο τη δημιουργία οικονομικής και κοινωνικής αξίας. Ιδανικά, χαρακτηρίζεται από καινοτομία, δημιουργικότητα και ικανότητα ανάληψης κινδύνων⁵⁰.

Υπάρχουν πολλά βασικά στοιχεία⁵¹, τα οποία χρειάζεται ο επιχειρηματίας για να μετατρέψει την ιδέα του σε κερδοφόρα επιχείρηση:

- Πνεύμα: είναι απαραίτητο να διαθέτει ένα δυναμικό, δημιουργικό πνεύμα, προσανατολισμένο στη συνεχή αναζήτηση επιχειρηματικών ευκαιριών. Όπως ορίζεται στην «Πράσινη Βίβλο, Επιχειρηματικότητα» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η επιχειρηματικότητα είναι η στάση που επιτρέπει στον επιχειρηματία να εντοπίζει μια ευκαιρία και να την επιδιώκει για να παράγει νέα αξία ή οικονομική επιτυχία.

- **Δεξιότητες:** ο επιχειρηματίας χρειάζεται τεχνικές γνώσεις για την υλοποίηση της επιχειρηματικής του ιδέας.
- **Ρυθμιστικό πλαίσιο:** κινείται μέσα σε ένα πλαίσιο νόμων που μπορεί να διευκολύνουν ή όχι τη διαδικασία μετάβασης από την ιδέα στην πράξη της επιχειρηματικής δημιουργίας.

---

⁴⁹ <https://www.ferrovial.com/es/recursos/definicion-de-emprendimiento/>

⁵⁰ <https://www.ebc.mx/ventana/emprendimiento-que-es-y-para-que-sirve/>

⁵¹ <https://responsabilidadsocial.net/emprendimiento-que-es-definicion-tipos-caracteristicas-y-ejemplos/>

- **Χρηματοδότηση:** χρειάζεται ένα σύστημα που να τον χρηματοδοτεί για να ξεκινήσει τη δραστηριότητά του και να εγγυάται την επιχείρησή του.
- **Δίκτυο:** δημιουργείται μέσα σε ένα οικοσύστημα όπου εμπλέκονται διάφοροι φορείς. Λειτουργεί επίσης σε συνεργασία με άλλους επιχειρηματίες.

Μεταξύ των λόγων για τους οποίους η έναρξη μιας επιχείρησης είναι μια καλή ιδέα είναι οι ακόλουθοι: Να δημιουργήσετε μια πηγή εισοδήματος, να υλοποιήσετε μια επιχειρηματική ιδέα, να συμβάλλετε στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, να αναπτύξετε δεξιότητες και εμπειρίες, να πραγματοποιήσετε έναν προσωπικό σκοπό.

Πως γίνεται κανείς επιχειρηματίας;

Κάθε επιχειρηματίας ακολουθεί μια διαδικασία που διέρχεται από διάφορα στάδια:

1) Πρώτο στάδιο ενός επιχειρηματικού σχεδίου: η επιχειρηματική ιδέα.

Αυτή είναι η γένεση κάθε επιχειρηματικού σχεδίου. Σε αυτό το αρχικό σημείο αναδύεται η πρωτοβουλία και μαζί της η επιχειρηματική ιδέα. Το επιχειρηματικό σχέδιο είναι μια τεκμηριωμένη στρατηγική σχετικά με τους στόχους και τα σχέδια μιας επιχείρησης. Στη συνέχεια υποβάλλετε την ιδέα αυτή σε ανάλυση μέσω της μελέτης αγοράς και του επιχειρηματικού σχεδίου, η οποία θα σας επιτρέψει να γνωρίσετε τη βιωσιμότητα του σχεδίου και θα σας βοηθήσει να λάβετε μια απόφαση σχετικά με αυτό.

2) Δεύτερο στάδιο ενός επιχειρηματικού σχεδίου: η φάση εκκίνησης

Πρόκειται για τη δημιουργία όλων των θεμελίων για την εκκίνηση της επιχείρησης. Τα πρώτα βήματα θα αποσκοπούν στην αναζήτηση χρηματοδότησης και άλλων απαραίτητων ανθρώπινων και υλικών πόρων, όπως προμηθευτές και χώρος εργασίας.

3) Το τρίτο στάδιο ενός επιχειρηματικού σχεδίου: εδραίωση και ανάπτυξη.

Σε αυτό το στάδιο, η ιδέα είναι να αυξηθούν οι προσλήψεις των πρώτων εργαζομένων, να δρομολογηθούν νέες σειρές προϊόντων ή υπηρεσιών ή ακόμη και να επεκταθεί η επιχείρηση σε άλλες χώρες σε αυτό που είναι γνωστό ως διεθνοποίηση.

4.2. ΗΓΕΣΙΑ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η ηγεσία είναι η ανθρώπινη ικανότητα να επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο σκέφτονται και ενεργούν οι άλλοι άνθρωποι, προκειμένου να τους κατευθύνει προς έναν κοινό στόχο. Είναι η ικανότητα αξιοποίησης των δεξιοτήτων των μελών της ομάδας για την επίτευξη αποτελεσμάτων και τη διευκόλυνση της επιδίωξης συλλογικών στόχων.

Ένας καλός ηγέτης πρέπει να είναι σε θέση να αναπτύξει ορισμένες επιχειρηματικές ιδιότητες προκειμένου να επιτύχει, και οι ιδιότητες αυτές πρέπει να του επιτρέπουν να αποδίδει καλά ως ηγέτης:

1. **Επικοινωνία:** τόσο η λεκτική όσο και η μη λεκτική, είναι απαραίτητη σε έναν ηγέτη, καθώς δημιουργεί μια συνεχή ροή πληροφοριών προς την ομάδα. Η αποτελεσματική επικοινωνία προάγει την ευθυγράμμιση των στόχων, αποφεύγει τις παρεξηγήσεις και καλλιεργεί ένα ανοιχτό περιβάλλον όπου τα μέλη αισθάνονται ότι εκτιμώνται και ακούγονται.
2. **Λήψη αποφάσεων:** Η λήψη αποφάσεων διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην καθοδήγηση μιας ομάδας και ενός οργανισμού. Ένας ηγέτης που βασίζεται σε αποφάσεις που βασίζονται σε δεδομένα και διαφορετικές προοπτικές γίνεται πολύ πιο αξιόπιστος.
3. **Ενσυναίσθηση:** Η ενσυναίσθηση σε έναν ηγέτη είναι απαραίτητη για τη δημιουργία ισχυρών σχέσεων και την κατανόηση των αναγκών μιας ομάδας. Το να μπαίνετε στη θέση των άλλων σας επιτρέπει να αντιμετωπίζετε τις ανησυχίες, να παρακινείτε με συναίσθημα και να προσαρμόζετε την προσέγγισή σας στις ατομικές συνθήκες κάθε μέλους του έργου, καλλιεργώντας ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης και υποστήριξης.

Εικόνα 4.2: Η ηγεσία είναι ένα εξαιρετικά ισχυρό στοιχείο παρακίνησης.

Πηγή: pixabay

4. **Διαχείριση του χρόνου:** Η διαχείριση του χρόνου είναι ζωτικής σημασίας για την παραγωγικότητα και την εστίαση. Ένας αποτελεσματικός ηγέτης πρέπει να εξισορροπεί τις πολλαπλές ευθύνες, να αναθέτει καθήκοντα και να ιεραρχεί τις βασικές δραστηριότητες για την επίτευξη των στόχων.
5. **Να γνωρίζει πώς να αναθέτει αρμοδιότητες:** Η γνώση του πώς να αναθέτετε καθήκοντα σας επιτρέπει να αξιοποιείτε τις δεξιότητες των μελών της ομάδας.
6. **Παρακίνηση:** Η παρακίνηση είναι απαραίτητη για ένα πιο παραγωγικό, δημιουργικό και αφοσιωμένο εργατικό δυναμικό. Είναι σημαντικό να αναγνωρίζετε τα επιτεύγματα, να παρέχετε θετική ανατροφοδότηση και να προσφέρετε ευκαιρίες ανάπτυξης, γεγονός που εμπνέει την αίσθηση του σκοπού και του ανήκειν στην ομάδα.
7. **Προσαρμοστικότητα:** Το επιχειρηματικό περιβάλλον είναι δυναμικό και μεταβάλλεται συνεχώς. Ένας ηγέτης πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμόζεται στις νέες συνθήκες και προκλήσεις.
8. **Επίλυση συγκρούσεων:** Η αποτελεσματική επίλυση των συγκρούσεων δημιουργεί αρμονικό περιβάλλον και αποτελεσματική επικοινωνία. Ο χειρισμός των διαφωνιών με ενσυναίσθηση και διπλωματία αποτρέπει τις εσωτερικές εντάσεις και ενισχύει τις σχέσεις μεταξύ των μελών της ομάδας.
9. **Στρατηγικό όραμα:** Το στρατηγικό όραμα καθοδηγεί τον οργανισμό προς μακροπρόθεσμους στόχους. Ένας ηγέτης με σαφές όραμα εμπνέει την ομάδα,

ευθυγραμμίζοντας τις προσπάθειες και τις ενέργειες για την επίτευξη ουσιαστικών στόχων.

10. **Ικανότητα επιρροής:** Η ικανότητα επιρροής επιτρέπει την καθοδήγηση της ομάδας προς κοινούς στόχους, επιτυγχάνοντας τη δέσμευση και τη συνεργασία τους. Ένας ηγέτης με επιρροή εμπνέει μέσω της πειστικής επικοινωνίας και της οικοδόμησης ισχυρών σχέσεων.

4.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ

Το μάρκετινγκ είναι ένας κλάδος που είναι υπεύθυνος για τη μελέτη της συμπεριφοράς των αγορών και των αναγκών των καταναλωτών. Αναλύει την εμπορική διαχείριση των επιχειρήσεων με στόχο την προσέλκυση, τη δέσμευση, τη διατήρηση και την οικοδόμηση της αφοσίωσης των πελατών, ικανοποιώντας τις επιθυμίες τους και επιλύοντας τα προβλήματά τους.⁵²

Τα είδη των εκστρατειών μάρκετινγκ καθορίζονται από δύο βασικούς παράγοντες: τους στόχους τους και τα κανάλια που χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίησή τους, τα οποία μπορεί να είναι τόσο εικονικά όσο και φυσικά:

- Καμπάνια branding:

Ο κύριος στόχος της είναι η τοποθέτηση της ταυτότητας μιας μάρκας στο μυαλό του κοινού-στόχου. Η καμπάνια branding χρησιμοποιείται για το λανσάρισμα νέων εμπορικών σημάτων, αλλά και για την ενίσχυση της τοποθέτησης καθιερωμένων εμπορικών σημάτων. Η βάση μιας καμπάνιας επωνυμίας είναι το όνομα και το λογότυπο, μαζί με άλλα στοιχεία όπως το χρώμα, η τυπογραφία, ένα σλόγκαν, η συσκευασία κ.λπ. Το μήνυμα πρέπει να διαπερνά όλες τις αλληλεπιδράσεις της μάρκας με το κοινό.

Το 2004, η καμπάνια «For Real Beauty» της Dove αποτέλεσε ορόσημο στο μάρκετινγκ. Η εταιρεία ξεκίνησε από μια μελέτη που κατέληξε στο συμπέρασμα ότι μόνο το 2% των γυναικών αναγνώριζε τον εαυτό της ως όμορφο. Ως απάντηση, αποφάσισε να ξεκινήσει μια διαφημιστική καμπάνια με πρωταγωνίστριες έξι γυναίκες με συνηθισμένη σωματική διάπλαση.

Αυτή η καμπάνια αποτέλεσε την απαρχή ενός «Κινήματος Αυτοεκτίμησης» που συνδέθηκε με τη μάρκα καλλυντικών. Το μήνυμα μάρκετινγκ της Dove είναι σαφές: η

---

⁵² <https://www.cyberclick.es/marketing>

έννοια της γυναικείας ομορφιάς είναι πολύ περιοριστική και πρέπει να αλλάξει. Με αυτόν τον τρόπο, η μάρκα συνδέεται με μια πολύ βαθιά ανησυχία του γυναικείου κοινού-στόχου της και αφήνει βαθιά εντύπωση. Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, το μήνυμα φτάνει ακόμη και στο σχήμα της συσκευασίας, η οποία μιμείται το σχήμα διαφορετικών ανθρώπινων σωμάτων. Τα είδη των εκστρατειών μάρκετινγκ καθορίζονται από δύο βασικούς παράγοντες: τους στόχους τους και τα κανάλια που χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίησή τους, τα οποία μπορεί να είναι τόσο εικονικά όσο και φυσικά:

- **Καμπάνια branding:**

Ο κύριος στόχος της είναι η τοποθέτηση της ταυτότητας μιας μάρκας στο μυαλό του κοινού-στόχου. Η καμπάνια branding χρησιμοποιείται για το λανσάρισμα νέων εμπορικών σημάτων, αλλά και για την ενίσχυση της τοποθέτησης καθιερωμένων εμπορικών σημάτων. Η βάση μιας καμπάνιας επωνυμίας είναι το όνομα και το λογότυπο, μαζί με άλλα στοιχεία όπως το χρώμα, η τυπογραφία, ένα σλόγκαν, η συσκευασία κ.λπ. Το μήνυμα πρέπει να διαπερνά όλες τις αλληλεπιδράσεις της μάρκας με το κοινό.

Το 2004, η καμπάνια «For Real Beauty» της Dove αποτέλεσε ορόσημο στο μάρκετινγκ. Η εταιρεία ξεκίνησε από μια μελέτη που κατέληξε στο συμπέρασμα ότι μόνο το 2% των γυναικών αναγνώριζε τον εαυτό της ως όμορφο. Ως απάντηση, αποφάσισε να ξεκινήσει μια διαφημιστική καμπάνια με πρωταγωνίστριες έξι γυναίκες με συνηθισμένη σωματική διάπλαση.

Αυτή η καμπάνια αποτέλεσε την απαρχή ενός «Κινήματος Αυτοεκτίμησης» που συνδέθηκε με τη μάρκα καλλυντικών. Το μήνυμα μάρκετινγκ της Dove είναι σαφές: η έννοια της γυναικείας ομορφιάς είναι πολύ περιοριστική και πρέπει να αλλάξει. Με αυτόν τον τρόπο, η μάρκα συνδέεται με μια πολύ βαθιά ανησυχία του γυναικείου κοινού-στόχου της και αφήνει βαθιά εντύπωση. Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, το μήνυμα φτάνει ακόμη και στο σχήμα της συσκευασίας, η οποία μιμείται το σχήμα διαφορετικών ανθρώπινων σωμάτων.

Εικόνα 4.2: Branding της Dove

Πηγή: Brevo

- **Εκστρατεία προώθησης**

Αυτές οι εκστρατείες μάρκετινγκ επικεντρώνονται σε ένα συγκεκριμένο προϊόν ή σειρά προϊόντων. Στόχος είναι να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τα οφέλη του. Στην περίπτωση ενός νέου προϊόντος, αυτό αναφέρεται ως λανσάρισμα προϊόντος.

Ορισμένες συνήθειες ενέργειες που αποτελούν μέρος αυτού του τύπου καμπάνιας είναι οι εκπτώσεις περιορισμένου χρόνου και οι καμπάνιες μάρκετινγκ επιρροής. Στις εκστρατείες προώθησης ή παρουσίασης προϊόντων, η τμηματοποίηση του κοινού είναι ιδιαίτερα σημαντική.

- **Καμπάνια Rebranding**

Τα εμπορικά σήματα δεν είναι στατικά, διότι ούτε η αγορά στην οποία αναπτύσσονται είναι στατική. Μια καμπάνια rebranding περιλαμβάνει την αλλαγή της τοποθέτησης μιας μάρκας που είναι ήδη γνωστή στο κοινό. Το Rebranding περιλαμβάνει συνήθως τον επανασχεδιασμό των οπτικών στοιχείων της μάρκας, όπως το λογότυπο και η τυπογραφία.

Μερικές φορές, τροποποιούνται επίσης το όνομα, τα χρώματα..., ακόμη και οι αξίες με τις οποίες συνδέεται η μάρκα. Στόχος αυτού του είδους της εκστρατείας μάρκετινγκ είναι να δημιουργηθεί μια επικαιροποιημένη αντίληψη για την εταιρεία και να προσελκύσει νέα τμήματα της αγοράς.

- **Καμπάνια μάρκετινγκ μέσω email**

Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο είναι ένα από τα σημαντικότερα κανάλια επικοινωνίας μεταξύ των εταιρειών και των δυνητικών πελατών τους. Οι πιο αποτελεσματικές εκστρατείες μάρκετινγκ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου συνδυάζουν διαφημιστικό περιεχόμενο με πιο ενημερωτικά ή πληροφοριακά μηνύματα. Μέρος των μηνυμάτων σε μια εκστρατεία μάρκετινγκ ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μπορεί να είναι μαζικές αποστολές, αλλά μπορούν επίσης να αυτοματοποιηθούν εξατομικευμένες αποστολές, όπως ένα μήνυμα καλωσορίσματος ή ένα μήνυμα γενεθλίων.

- **Καμπάνια κοινωνικής δικτύωσης**

Τα κοινωνικά δίκτυα που χρησιμοποιούνται περισσότερο από το κοινό-στόχο σας έχουν πολλές δυνατότητες να δημιουργήσουν ευαισθητοποίηση γύρω από το εμπορικό σήμα σας. Οι χρήστες ξοδεύουν κατά μέσο όρο περίπου 30 λεπτά την ημέρα στο Facebook και το Instagram, οπότε αυτές ή παρόμοιες πλατφόρμες αποτελούν μια καλή ευκαιρία για τη δημιουργία επαναλαμβανόμενων καταναλωτικών ερεθισμάτων. Συνδέονται και συναντούν το περιεχόμενό σας κάθε λίγα λεπτά. Με αυτόν τον τρόπο, μπορείτε να δημιουργήσετε σταδιακά μια σταθερή αντίληψη για τη μάρκα σας.

- **Καμπάνια μάρκετινγκ συνομιλίας**

Αυτές οι εκστρατείες μάρκετινγκ χαρακτηρίζονται από αμφίδρομη επικοινωνία. Στοιχεύουν στη δημιουργία προσωπικής επαφής με τον πελάτη, δίνοντάς του την ευκαιρία να θέσει ερωτήσεις απευθείας στον οργανισμό. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για να προσφέρουν εξατομικευμένες συστάσεις στον χρήστη ή για να τον καθοδηγήσουν κατά τη διαδικασία αγοράς.

Οι εικονικές συνομιλίες μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω διαδικτυακής συνομιλίας, WhatsApp, μηνυμάτων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου κ.λπ. Επιπλέον, οι εκστρατείες συνομιλιακού μάρκετινγκ περιλαμβάνουν επίσης τηλεφωνικές κλήσεις και φυσική επαφή. Όλες οι αλληλεπιδράσεις συμβάλλουν στην οικοδόμηση της αναγνωρισιμότητας της μάρκας σας.

- **Εκστρατεία δημοσίων σχέσεων**

Οι δημόσιες σχέσεις περιλαμβάνουν όλες τις ενέργειες για τη διαχείριση της δημόσιας εικόνας μιας μάρκας μπροστά στο κοινό. Περιλαμβάνουν τις σχέσεις με τα μέσα ενημέρωσης, άλλους οργανισμούς, φορείς επιρροής και το ευρύ κοινό. Πρόκειται για δεσμούς που πρέπει να διαχειρίζεται μια εταιρεία στο πλαίσιο των εκστρατειών μάρκετινγκ, καθώς έχουν άμεσο αντίκτυπο στην αντίληψη της μάρκας.

4.4 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

Η στρατηγική κατεύθυνση είναι μια διαδικασία με την οποία μια επιχείρηση διαμορφώνει, εφαρμόζει, εκτελεί και ελέγχει ένα σύνολο ενεργειών που εξασφαλίζουν τη λειτουργία, την ανάπτυξη και την εξέλιξη του οργανισμού. Η στρατηγική κατεύθυνση είναι κυρίως υπεύθυνη για τη λήψη των σωστών αποφάσεων, ώστε όλοι οι διαθέσιμοι πόροι της εταιρείας να διατεθούν στους προτεινόμενους στόχους. Παρακάτω θα αναφέρουμε ορισμένες από τις άλλες λειτουργίες της⁵³.

Η λέξη στρατηγός προέρχεται από την ελληνική λέξη στρατηγός και αναφερόταν στον «στρατηγό ενός στρατού», σε εκείνους τους Αθηναίους δικαστές που, κατ' εξαίρεση, επιλέγονταν για την αποδεδειγμένη ικανότητά τους να ηγούνται ενός στρατού, σε αντίθεση με τους υπόλοιπους δικαστές που επιλέγονταν με κλήρωση.

Εικόνα 4.3: Ρωμαίος στρατηγός

Πηγή: Pixabay

---

⁵³ <https://blog.hubspot.es/sales/direccion-estrategica-empresarial>

Κάθε στρατηγική διαχείριση πρέπει να επιδιώκει την εκπλήρωση του οράματος, της αποστολής, της φιλοσοφίας και των αξιών της εταιρείας, δημιουργώντας μια διαφοροποιημένη πρόταση αξίας για τον πελάτη, προσαρμοσμένη σε κάθε κατάσταση της αγοράς και του περιβάλλοντος:

- **Αποστολή:** Στενά συνδεδεμένη με τους στόχους, η αποστολή περιγράφει τον λόγο ύπαρξης της εταιρείας, καθώς και τον κύριο στόχο της. Πρέπει να είναι μοναδική και σύμφωνη με τις αρχές της επιχείρησης.
- **Όραμα:** Αυτό το σημείο αναφέρεται στο φιλόδοξο, δηλαδή ανταποκρίνεται στο ποιοι θέλουμε να είμαστε. Το όραμα μιας εταιρείας ή επιχείρησης έχει χαρακτήρα παρακίνησης και έμπνευσης, αλλά ταυτόχρονα πρέπει να περιέχει ρεαλιστικούς και εφικτούς στόχους.
- **Φιλοσοφία και αξίες:** Αποτελείται από τις ηθικές αρχές, τις πεποιθήσεις ή τις ιδιότητες στις οποίες θα βασιστεί η κουλτούρα της επιχείρησης.

Όπως σε κάθε στρατηγική, οι στόχοι είναι το βασικό κλειδί. Είναι σημαντικό στη στρατηγική κατεύθυνση της εταιρείας οι στόχοι να είναι όσο το δυνατόν πιο σαφείς και ρεαλιστικοί. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιείται συχνά ο τύπος SMART, ένα ακρωνύμιο για τα επίθετα:

- Συγκεκριμένοι (**S**pecific)
- Μετρήσιμοι (**M**easurable)
- Εφικτοί (**A**chievable)
- Σχετικοί (**R**elevant)
- Προσανατολισμένοι στο χρόνο (**T**ime-oriented)

Συνεπώς, οι στόχοι πρέπει να είναι συγκεκριμένοι και σαφώς καθορισμένοι, μετρήσιμοι, εφικτοί, συναφείς και χρονικά προσδιορισμένοι. Αν δεν καθοριστούν στόχοι που να πληρούν αυτά τα χαρακτηριστικά, η επιχείρηση θα πλέει άσκοπα και αυτό θα οδηγήσει σε υψηλότερο κίνδυνο απωλειών⁵⁴.

---

⁵⁴ <https://blog.euncet.com/direccion-estrategica-que-es-y-fases/>

4.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Στις επιχειρήσεις, η χρηματοοικονομική διαχείριση είναι η πρακτική της διαχείρισης των οικονομικών μιας εταιρείας με τρόπο που να της επιτρέπει να επιτύχει και να συμμορφώνεται με τους κανονισμούς. Αυτό απαιτεί τόσο ένα σχέδιο υψηλού επιπέδου όσο και την εκτέλεση ⁵⁵.

Κάθε εταιρεία που διαχειρίζεται καλύτερα τα οικονομικά της γνωρίζει εκθετική ανάπτυξη, ενώ οι εταιρείες που διαχειρίζονται λανθασμένα τους οικονομικούς πόρους και τις δραστηριότητές τους εμφανίζουν συχνά απώλειες ή χαμηλότερα κέρδη.

Εικόνα 4.4: Η χρηματοοικονομική διαχείριση είναι το κλειδί για την επίτευξη των στόχων της εταιρείας και τη διασφάλιση της ανάπτυξής της.

Πηγή: Pixabay

Ουσιαστικά, η οικονομική διαχείριση⁵⁶ είναι η πρακτική της ανάπτυξης ενός επιχειρηματικού σχεδίου και της διασφάλισης ότι όλα τα τμήματα παραμένουν σε καλό δρόμο. Η ορθή χρηματοοικονομική διαχείριση επιτρέπει στον οικονομικό διευθυντή να παρέχει δεδομένα που υποστηρίζουν τη δημιουργία ενός μακροπρόθεσμου οράματος, ενημερώνουν για τις αποφάσεις σχετικά με το πού να επενδύσει και παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο χρηματοδότησης αυτών των επενδύσεων, τη ρευστότητα, την κερδοφορία, τις ταμειακές ροές και πολλά άλλα.

⁵⁵ <https://www.ufv.es/cetys/blog/que-es-la-gestion-financiera/>

⁵⁶ Επεξηγηματικό video για περεταίρω πληροφορίες: https://www.youtube.com/watch?v=AE3_8GGhX1c

Περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως ο προϋπολογισμός, η πρόβλεψη, η διαχείριση των ταμειακών ροών, οι επενδυτικές αποφάσεις, η διαχείριση κινδύνων και η χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Η πειθαρχία αυτή είναι ζωτικής σημασίας για τη λήψη τεκμηριωμένων χρηματοοικονομικών αποφάσεων, τη βελτιστοποίηση της κατανομής των πόρων, τον μετριασμό των κινδύνων και τη διατήρηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας⁵⁷.

Το λογισμικό ERP μπορεί να βοηθήσει τις οικονομικές ομάδες να επιτύχουν αυτούς τους στόχους: Ένα σύστημα οικονομικής διαχείρισης συνδυάζει διάφορες οικονομικές λειτουργίες, όπως η λογιστική, η διαχείριση παγίων, η αναγνώριση εσόδων και η επεξεργασία πληρωμών. Με την ενσωμάτωση αυτών των βασικών στοιχείων, ένα σύστημα χρηματοοικονομικής διαχείρισης εξασφαλίζει ορατότητα σε πραγματικό χρόνο στην οικονομική κατάσταση μιας εταιρείας, ενώ διευκολύνει τις καθημερινές λειτουργίες, όπως οι διαδικασίες για το τέλος του έτους⁵⁸.

Στόχοι χρηματοοικονομικής διαχείρισης

- **Μεγιστοποίηση των κερδών:** Παροχή πληροφοριών, για παράδειγμα, σχετικά με την αύξηση του κόστους των πρώτων υλών που θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση του κόστους των πωληθέντων προϊόντων.
- **Παρακολούθηση της ρευστότητας και των ταμειακών ροών:** Διασφάλιση ότι η εταιρεία διαθέτει επαρκή μετρητά για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της.
- **Διασφάλιση της συμμόρφωσης:** Ενημέρωση για τους τοπικούς, περιφερειακούς, κρατικούς, ευρωπαϊκούς και κλαδικούς κανονισμούς.
- **Ανάπτυξη οικονομικών σεναρίων:** Αυτά βασίζονται στην τρέχουσα κατάσταση της επιχείρησης και σε προβλέψεις που προϋποθέτουν ένα ευρύ φάσμα αποτελεσμάτων με βάση τις πιθανές συνθήκες της αγοράς.
- **Διαχείριση σχέσεων:** Αποτελεσματική αντιμετώπιση των επενδυτών και των υπευθύνων λήψης αποφάσεων στην εταιρεία.

---

⁵⁷ <https://emeritus.org/in/learn/what-is-financial-management/>

⁵⁸ <https://www.netsuite.com/portal/resource/articles/financial-management/financial-management.shtml>

4.6 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Η διαχείριση των ανθρώπινων πόρων ασχολείται με την ανθρώπινη διάσταση της επιχείρησης και είναι απαραίτητο όλοι οι διευθυντές να κατανοούν και να έχουν επίγνωση της σημασίας των διαφόρων πολιτικών και δραστηριοτήτων για τις οποίες είναι υπεύθυνοι. Δεδομένου ότι κάθε οργανισμός αποτελείται από ανθρώπους, η απόκτηση των υπηρεσιών τους, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους, η παρακίνησή τους για την επίτευξη υψηλότερων επιπέδων απόδοσης και η εξασφάλιση ότι παραμένουν αφοσιωμένοι στον οργανισμό είναι ουσιώδεις για την επίτευξη των στόχων του.⁵⁹

Η διαχείριση ανθρώπινων πόρων είναι υπεύθυνη για μια σειρά αλληλένδετων λειτουργιών που είναι κοινές σε όλους τους οργανισμούς. Έτσι, ασχολείται με θέματα που σχετίζονται με τους ανθρώπους και περιλαμβάνουν ένα σύνολο πρακτικών. Οι σημαντικότερες από αυτές είναι οι αμοιβές, η πρόσληψη, η απόδοση, η διαχείριση, η οργανωτική ανάπτυξη, η ασφάλεια, η πρόνοια, οι παροχές, η επικοινωνία για την παρακίνηση των εργαζομένων, η διοίκηση και η κατάρτιση, η οποία απαιτεί μια στρατηγική και ολιστική προσέγγιση της εταιρικής κουλτούρας και του εργασιακού περιβάλλοντος.

Η εργασιακή κουλτούρα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στον καθορισμό της διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού και της απόδοσης της εταιρείας. Η προώθησή της μέσω αυτοματοποιημένων δραστηριοτήτων, όπως η έγκριση των αδειών ή η αναγνώριση των αιτήσεων επιστροφής χρημάτων, υποστηρίζει την ανάπτυξη υγιών και διαφανών σχέσεων μεταξύ των μελών της ομάδας.

Το τμήμα ανθρώπινου δυναμικού είναι υπεύθυνο για ένα ευρύ φάσμα λειτουργιών και δραστηριοτήτων που επιδιώκουν να διασφαλίσουν την ευημερία και τη βέλτιστη απόδοση των εργαζομένων.

Ορισμένα συγκεκριμένα παραδείγματα των καθηκόντων που εκτελεί είναι τα εξής⁶⁰:

- **Πρόσληψη και επιλογή:** η διαδικασία προσέλκυσης εξειδικευμένων υποψηφίων για την κάλυψη κενών θέσεων εργασίας στην εταιρεία και η επιλογή των καλύτερων ταλέντων για κάθε θέση.

---

⁵⁹ <https://www.endalia.com/news/claves-gestion-recursos-humanos/>

⁶⁰ <https://slack.com/intl/es-es/blog/productivity/gestion-de-recursos-humanos-objetivos-ejemplos-tendencias>

- **Πρόσληψη και υποδοχή:** αφού επιλεγούν οι υποψήφιοι, το τμήμα ανθρωπίνου δυναμικού είναι υπεύθυνο για την επισημοποίηση της πρόσληψής τους, τη διαχείριση των απαραίτητων εγγράφων και τη θερμή υποδοχή τους, ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή τους στην εταιρεία.
- **Εκπαίδευση και ανάπτυξη του προσωπικού:** εντοπισμός των εκπαιδευτικών αναγκών των εργαζομένων και παροχή προγραμμάτων κατάρτισης για τη βελτίωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων τους.
- **Αξιολόγηση της απόδοσης:** καθιέρωση συστημάτων αξιολόγησης για τη μέτρηση της απόδοσης των εργαζομένων και την παροχή εποικοδομητικής ανατροφοδότησης για την ανάπτυξή τους.

Εικόνα 4.5: Οι ανθρωπίνι πόροι μιας εταιρείας μπορούν να αποτελέσουν μεγάλο συγκριτικό πλεονέκτημα

Πηγή: Pixabay

- **Εργασιακές σχέσεις:** διαχείριση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ διοίκησης και εργαζομένων και επίλυση εργασιακών διαφορών με δίκαιο και ισότιμο τρόπο.
- **Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία:** διασφάλιση της ασφάλειας και της ευημερίας των εργαζομένων στο χώρο εργασίας και διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανονισμούς για την υγεία και την ασφάλεια.

- **Διαχείριση ταλέντων και διαδοχής:** εντοπισμός και ανάπτυξη εσωτερικών ταλέντων για την πλήρωση μελλοντικών θέσεων κλειδιών στον οργανισμό, εξασφαλίζοντας τη συνέχεια και την επιτυχία της επιχείρησης.

4.7 ΔΙΚΤΥΩΣΗ

Η δικτύωση είναι μια αμοιβαία επωφελής αλληλεπίδραση που περιλαμβάνει την ανταλλαγή ιδεών και πληροφοριών μεταξύ ατόμων που συνδέονται με κοινή σταδιοδρομία, τομέα ή ενδιαφέρον. Πώς όμως δικτυώνεστε και γιατί είναι τόσο σημαντικό;

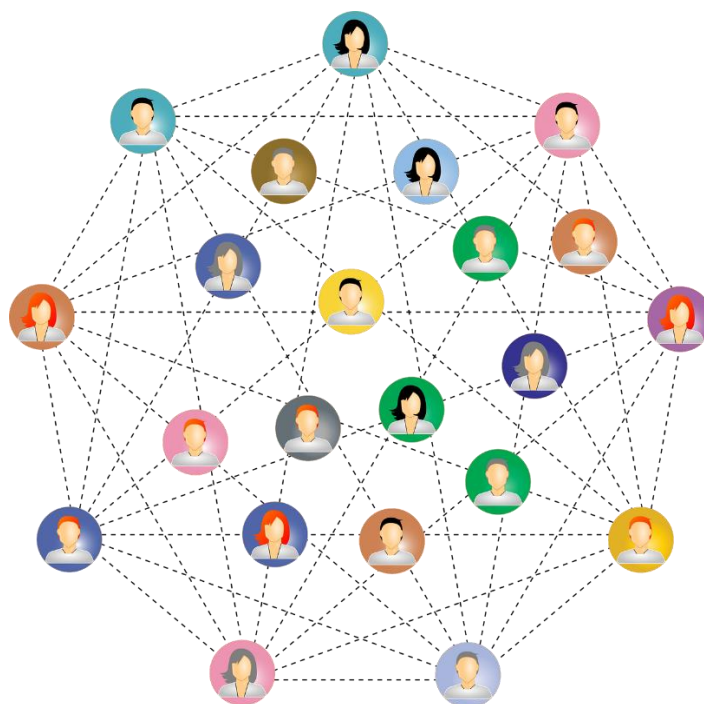
Το να κάνετε επαφές με τους σωστούς ανθρώπους τη σωστή στιγμή μπορεί να είναι το κλειδί για να ανεβάσετε την καριέρα σας στο επόμενο επίπεδο⁶¹.

Η επαγγελματική δικτύωση μπορεί να λάβει πολλές μορφές, όπως η παρακολούθηση κλαδικών εκδηλώσεων, η συμμετοχή σε διαδικτυακές κοινότητες, η ένταξη σε επαγγελματικές ενώσεις και η αναζήτηση καθοδήγησης ή συμβουλών. Μπορείτε να κάνετε επαφές με συγκεκριμένα άτομα που θέλετε να συναντήσετε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, του LinkedIn ή άλλων μεθόδων.

Η δικτύωση μπορεί επίσης να περιλαμβάνει ανεπίσημες αλληλεπιδράσεις, όπως η συνομιλία με συναδέλφους κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων, η ανταλλαγή ιδεών και πόρων και η συνεργασία σε έργα.

---

⁶¹ <https://www.betterup.com/blog/networking>

*Εικόνα 4.6: Η δικτύωση είναι μια σημαντική πρακτική για την ανάπτυξη μιας επιχείρησης
Πηγή: Pixabay*

Η χρήση του δικτύου σας είναι ένας από τους καλύτερους τρόπους για να βρείτε μια νέα θέση εργασίας ή ακόμη και μια νέα θέση στην τρέχουσα εταιρεία σας. Γιατί η δικτύωση είναι τόσο σημαντική; Συχνά καταλήγει σε μια λέξη-κλειδί: συστάσεις.

Η δικτύωση είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για την εύρεση εργασίας, αλλά η χρησιμότητα και η σημασία της πηγαίνει πολύ πέρα από αυτό σε προσωπικό επίπεδο:

- Η δικτύωση συμβάλλει στην κοινωνική ευημερία
- Η δικτύωση ενθαρρύνει την ανταλλαγή ιδεών
- Η δικτύωση σας βοηθά να γνωρίσετε ανθρώπους σε όλα τα επαγγελματικά επίπεδα.
- Η δικτύωση αυξάνει την επαγγελματική σας αυτοπεποίθηση
- Η δικτύωση αυξάνει την προβολή σας

Σε επιχειρηματικό επίπεδο, η επαγγελματική δικτύωση μπορεί να προσφέρει πόρους για την ανάπτυξη της επιχείρησης. Ένα επιχειρηματικό δίκτυο υψηλής ποιότητας μπορεί να

προσφέρει ευκαιρίες πρόσληψης προσωπικού, ευκαιρίες αύξησης των κερδών και βασικές γνώσεις του κλάδου⁶².

Η αποτελεσματική επιχειρηματική δικτύωση μπορεί να σας εξοικονομήσει χρόνο και να σας απαλλάξει από το άγχος, οπότε το να γνωρίζετε πώς να τη χρησιμοποιείτε αποτελεσματικά μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό εργαλείο για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Ακολουθούν περισσότεροι λόγοι για τους οποίους η επιχειρηματική δικτύωση είναι σημαντική:

Δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών

- **Μάθετε τα πρότυπα του κλάδου:** Η σύναψη νέων επιχειρηματικών επαφών μπορεί να σας βοηθήσει να κατανοήσετε κοινές στρατηγικές και βέλτιστες πρακτικές στον κλάδο σας.
- **Προσδιορίστε βασικές τάσεις:** Οι κλάδοι συχνά αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου, οπότε η διατήρηση θετικών σχέσεων με άλλους επαγγελματίες μπορεί να σας βοηθήσει να παραμείνετε ενήμεροι για τις τελευταίες εξελίξεις ή καινοτομίες.
- **Αυξήστε την αναγνωρισιμότητα του εμπορικού σήματος:** Η ανταλλαγή των ιδεών και των στρατηγικών σας με άλλους επαγγελματίες μπορεί να τους βοηθήσει να κατανοήσουν την αποστολή και τις αξίες μιας εταιρείας.
- **Κατανοήστε διαφορετικές προοπτικές:** Οι επαγγελματίες έχουν συχνά διαφορετικές απόψεις σχετικά με τον τρόπο εκτέλεσης ορισμένων καθηκόντων ή σχεδιασμού δραστηριοτήτων.
- **Λάβετε καθοδήγηση:** Οι ηγέτες του κλάδου διαθέτουν συχνά μεγάλους καταλόγους επαφών και πολυετή εμπειρία για να μοιραστούν.
- **Χτίστε την αυτοπεποίθησή σας:** Το μοίρασμα των επιχειρηματικών σας ιδεών μπορεί να σας βοηθήσει να εμπιστευτείτε το επιχειρηματικό σας ένστικτο και τις στρατηγικές σας.

---

⁶² <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/networking-in-business>

4.8 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Η τεχνολογία αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία στις επιχειρήσεις, λόγω της ικανότητάς της να συμβάλλει στην ικανοποίηση βασικών καθημερινών αναγκών με πολύ πιο ευέλικτο και αποτελεσματικό τρόπο.

Η επιχειρηματική δραστηριότητα συνδέεται ιστορικά με την τεχνολογική ανάπτυξη. Δεν είναι τυχαίο ότι οι επιχειρηματικές ανάγκες οδήγησαν στην εμφάνιση πολυάριθμων τεχνολογικών καινοτομιών. Σήμερα, η τάση αυτή έχει ενταθεί σημαντικά και η σημασία της τεχνολογίας στις επιχειρήσεις γίνεται όλο και πιο αισθητή.

Ορισμένα ενδιαφέροντα τεχνολογικά εργαλεία που μπορούν να ενσωματωθούν σε μια επιχείρηση είναι τα εξής:

- **Συστήματα επικοινωνίας⁶³:** Από τη μία πλευρά, τα συστήματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τα οποία αποτελούν βασικό εργαλείο για την εσωτερική και εξωτερική επικοινωνία στις επιχειρήσεις. Από την άλλη πλευρά, τα διαδικτυακά εργαλεία συνεργασίας: Τα εργαλεία αυτά, όπως το Google Drive ή το Microsoft Teams, χρησιμοποιούνται για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των μελών μιας εταιρείας σε πραγματικό χρόνο. Τα διαδικτυακά εργαλεία συνεργασίας επιτρέπουν στους εργαζόμενους να εργάζονται ταυτόχρονα σε έγγραφα και έργα από οπουδήποτε.
- **Συστήματα προγραμματισμού επιχειρησιακών πόρων (ERP):** Αυτά ενσωματώνουν όλους τους τομείς μιας εταιρείας σε μια ενιαία πλατφόρμα και επιτρέπουν στις εταιρείες να διαχειρίζονται αποτελεσματικότερα τις δραστηριότητές τους και να διατηρούν τάξη στα αρχεία της εταιρείας. Παραδείγματα: Microsoft Dynamics, SAP και Oracle.
- **Συστήματα πληροφοριών ανθρώπινου δυναμικού (HRIS):** Χρησιμοποιούνται για τη διοίκηση και τη διαχείριση των λειτουργιών ανθρώπινου δυναμικού μιας εταιρείας, όπως η πρόσληψη ταλέντων, η στελέχωση, η διαχείριση μισθών και παροχών και η παρακολούθηση της απόδοσης του προσωπικού.
- **Συστήματα χρηματοοικονομικής λογιστικής:** Επιπλέον, παρακολουθούν τη ροή των χρημάτων, τα κέρδη, τις ζημίες και άλλα οικονομικά στοιχεία. Αυτό τους βοηθά να προβλέπουν και να λαμβάνουν αποτελεσματικές δράσεις προς όφελός τους, όπως Contasol ή SAGE.

---

⁶³ <https://www.esic.edu/rethink/management/principales-tecnologias-de-la-informacion-en-las-empresas-ejemplos-c>

- **Συστήματα Logistics και πλατφόρμες διαχείρισης παραγγελιών:** Οι πλατφόρμες αυτές αποτελούν παράδειγμα λογισμικού που μέσω μιας εφαρμογής που μπορεί να κατεβάσει ο πελάτης απευθείας στο κινητό του τηλέφωνο, επιτρέπει την πλήρη και ολοκληρωμένη διαχείριση των παραγγελιών.
- **Συστήματα ασφαλείας και Blockchain:** Αυτή η τεχνολογία καθιστά δυνατή την αύξηση της ασφάλειας των εταιρειών όσον αφορά την προστασία των δεδομένων τους στο cloud.
- **Συστήματα Διαχείρισης Πελατειακών Σχέσεων (CRM⁶⁴),** πρόκειται για μια ολοκληρωμένη διαχείριση πωλήσεων, μάρκετινγκ, εξυπηρέτησης πελατών και όλων των σημείων επαφής. Μερικά από αυτά είναι: Hubspot, Salesforce ή Pipedrive.
- **To Business Intelligence** συνδυάζει επιχειρηματική ανάλυση, εξόρυξη, οπτικοποίηση, εργαλεία δεδομένων και υποδομή, καθώς και βέλτιστες πρακτικές για να βοηθήσει τις εταιρείες να λαμβάνουν αποφάσεις βάσει δεδομένων. Το Tableau, το Microsoft Power BI ή το SAP είναι μερικά από αυτά τα εργαλεία.
- **Τεχνητή νοημοσύνη⁶⁵:** Στις επιχειρήσεις, επιτρέπει στους υπαλλήλους να εστιάζουν σε πιο στρατηγικές και δημιουργικές εργασίες, με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της παραγωγικότητας. Εφαρμόζεται σε μια μεγάλη ποικιλία εργασιών, που κυμαίνονται από την αυτοματοποίηση συνηθισμένων και επαναλαμβανόμενων διαδικασιών ή την ανάλυση μεγάλων ποσοτήτων δεδομένων έως τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων, τη βελτίωση της εμπειρίας του πελάτη και τη μείωση του ανθρώπινου λάθους. Για παράδειγμα, η Amazon χρησιμοποιεί τεχνητή νοημοσύνη για να βελτιώσει την εμπειρία του πελάτη, να αναλύσει μεγάλο όγκο δεδομένων και να αυξήσει την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας. Για παράδειγμα, χρησιμοποιεί τεχνητή νοημοσύνη για να προβλέψει τη ζήτηση προϊόντων και να προσαρμόσει τις τιμές του ανάλογα.
- **Λογισμικό διαχείρισης έργων:** Διευκολύνουν τον προγραμματισμό και την παρακολούθηση των εταιρικών έργων, έτσι ώστε διαφορετικές ομάδες να συντονίζονται και να τηρούν τις προθεσμίες. Όπως Trello ή Asana.
-

---

⁶⁴ <https://www.salesforce.com/mx/crm/>

⁶⁵ <https://slack.com/intl/es-es/blog/transformation/inteligencia-artificial-en-las-empresas>

4.9 ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ

Εξυπηρέτηση πελατών είναι όλες εκείνες οι ενέργειες που προσφέρει μια επωνυμία στο κοινό της προκειμένου να ενθαρρύνει την αγορά, να βελτιώσει την ποιότητα της υπηρεσίας ή να λύσει προβλήματα. Είναι μια σειρά διαδικασιών μέσω των οποίων προσπαθούν να βοηθήσουν τον πελάτη σε οποιαδήποτε πτυχή που σχετίζεται με το προϊόν του και έτσι να βελτιώσουν την αγοραστική του εμπειρία.

Εξυπηρέτηση πελατών είναι όλες εκείνες οι συμβουλευτικές ενέργειες που συνοδεύουν τον πελάτη πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την αγορά.

Επιπλέον, σύμφωνα με αυτή τη μελέτη της Microsoft⁶⁶, το 90% των πολιτών θεωρεί ότι η υποστήριξη πελατών είναι ένας από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες όταν αναθέτουν τις υπηρεσίες σε μια εταιρεία.

*Εικόνα 4.7: Η καλή εξυπηρέτηση πελατών οδηγεί σε αφοσίωση πελατών και αυξημένα έσοδα
Πηγή: iStock*

Διαφορά μεταξύ υποστήριξης πελατών και εξυπηρέτησης πελατών⁶⁷

---

⁶⁶ https://clouddamcdnprodep.azureedge.net/gdc/gdcPiLLQw/original?ocid=mkto_eml_EM582302A1LA1

⁶⁷ <https://outvio.com/es/blog/servicio-atencion-cliente/>

Υποστήριξη πελατών είναι όλες εκείνες οι εργασίες που στοχεύουν στην επίλυση προβλημάτων, τη διαχείριση παραπόνων και την παροχή τεχνικής υποστήριξης. Είναι, ας πούμε, η ελάχιστη εξυπηρέτηση που αναμένεται από ένα ηλεκτρονικό κατάστημα. Επιπλέον, η υποστήριξη πελατών αποτελεί θεμελιώδες μέρος της φάσης μετά την πώληση των εργασιών μιας εταιρείας.

Η εξυπηρέτηση πελατών, από την άλλη πλευρά, είναι οι συνοδευτικές στρατηγικές που γαλουχούν τον πελάτη σε όλη τη διαδικασία αγοράς και χτίζουν την αφοσίωση στην επωνυμία.

Στρατηγικές για τη βελτίωση της εξυπηρέτησης πελατών⁶⁸

Το πιο συνηθισμένο είναι η κακή εξυπηρέτηση που προκαλείται από την έλλειψη εξυπηρέτησης πελατών. Όταν τα email δεν απαντώνται, τα τηλεφωνήματα δεν απαντώνται, οι πωλητές κάνουν κακές χειρονομίες όταν εξυπηρετούν έναν πελάτη σε μια επιχείρηση, οι προσφορές δεν γίνονται σεβαστές, εν ολίγοις, όλα αυτά επηρεάζουν τις πωλήσεις που μπορείτε να έχετε αλλά και τη φήμη της εταιρείας.

Ακολουθούν ορισμένες στρατηγικές για τη βελτίωση της ποιότητας της εξυπηρέτησης πελατών:

- **Ακούστε τον πελάτη:** Είναι προφανές ότι το καλύτερο που έχετε να κάνετε είναι να ακούτε τον πελάτη, να του δίνετε εξατομικευμένη προσοχή, να του προσφέρετε περισσότερα από όσα περιμένουν και να λαμβάνετε αποφάσεις σκεπτόμενοι πάντα τη βελτίωση της υπηρεσίας ή του προϊόντος μας. Για να το κάνετε αυτό, μάθετε πώς να δημιουργήσετε μια σωστή διαχείριση παραπόνων, ισχυρισμών και προτάσεων.
- **Εφαρμογή ερευνών ικανοποίησης:** Για να παρέχουμε μια άριστη υπηρεσία, είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε πώς νιώθει ο πελάτης για την επωνυμία, το προϊόν ή την υπηρεσία μας. Για να το πετύχετε αυτό μπορείτε να εφαρμόσετε μια έρευνα ικανοποίησης.
- **Χτίστε την εμπιστοσύνη των πελατών:** Η οικοδόμηση δεσμού εμπιστοσύνης με τον πελάτη είναι το κλειδί, ώστε να επιστρέφουν ξανά και ξανά, είναι απαραίτητο να δημιουργήσετε καλές εμπειρίες, όχι μόνο όταν τις αναζητούν ή τις χρειάζονται,

---

⁶⁸ https://www.questionpro.com/es/servicio-al-cliente.html#factores_servicio_al_cliente

αλλά για να προβλέψουν τις ανάγκες τους και διασφαλίσει ότι η πίστη των πελατών παραμένει.

- **Καθορίστε τους σωστούς KPI εξυπηρέτησης πελατών (Βασικοί δείκτες απόδοσης):** Η ύπαρξη των σωστών KPI εξυπηρέτησης πελατών θα σας βοηθήσει να δείτε τον θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο των πρωτοβουλιών σας. Η μέτρηση της επιχειρηματικής απόδοσης θα σας δώσει μια πιο αντικειμενική εικόνα των αδυναμιών και των δυνατών σημείων εξυπηρέτησης πελατών.

4.10 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΟΝΟΥ

Όταν διευθύνεις μια μικρή επιχείρηση, είσαι στο επίκεντρο των πάντων. Πρέπει να ανταποκρίνεστε στις προθεσμίες των πελατών, να διαχειρίζεστε τα οικονομικά και να οδηγείτε την ομάδα σας. Συχνά μπορεί να φαίνεται ότι η λίστα με τις υποχρεώσεις σας δεν τελειώνει ποτέ.

Ας το παραδεχτούμε, ο χρόνος είναι ανεκτίμητος και η σωστή διαχείρισή του είναι κρίσιμη δεξιότητα για εσάς ως ιδιοκτήτη μικρής επιχείρησης. Δεν υπάρχει τέλεια φόρμουλα για να κατακτήσετε τη διαχείριση του χρόνου, αλλά μπορείτε πάντα να αναπτύξετε συνήθειες που ταιριάζουν στο πρόγραμμα και τον ρυθμό εργασίας σας⁶⁹.

Τι σημαίνει να διαχειρίζεσαι σωστά τον χρόνο;

Η διαχείριση χρόνου αφορά το σχεδιασμό του τρόπου αποτελεσματικής χρήσης και εσκεμμένου ελέγχου του χρόνου που αφιερώνεται σε μια εργασία προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η παραγωγικότητα. Εν ολίγοις, να κάνετε περισσότερα σε λιγότερο χρόνο⁷⁰. Άλλα οφέλη περιλαμβάνουν:

- Καλύτερη ποιότητα δουλειάς
- Λιγότερο άγχος

---

⁶⁹ <https://www.business.com/articles/time-management-tips-for-small-business-owners/>

⁷⁰ <https://slack.com/intl/es-es/blog/productivity/time-management-tips-at-work>

- Περισσότερος χρόνος για να δουλέψετε σε διαφορετικά ή πιο δημιουργικά έργα
- Λιγότερη αναβλητικότητα
- Περισσότερη αυτοπεποίθηση

Πως να βελτιώσετε την διαχείριση του χρόνου σας

1) Μάθετε πού ξοδεύετε το χρόνο σας και προγραμματίστε τον εαυτό σας καλά σε καθημερινή βάση

Ξεκινήστε με έναν ιχνηλάτη χρόνου για να μάθετε πόσες ώρες είστε παραγωγικοί την ημέρα και πόσο χρόνο αφιερώνετε σε δραστηριότητες που δεν σχετίζονται με την εργασία, όπως το σερφάρισμα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Δημιουργήστε ένα ημερήσιο πρόγραμμα με τετράγωνα χρόνου που διατίθενται σε διαφορετικές εργασίες. Η εμμονή σε αυτό είναι το κλειδί της επιτυχίας. Ορίστε ρεαλιστικές προθεσμίες, προσθέτοντας χρονικά περιθώρια μεταξύ των εργασιών, έτσι ώστε ακόμα κι αν μια εργασία πέσει εκτός προθεσμίας, το συνολικό χρονοδιάγραμμα παραμένει άθικτο. Υπάρχουν εργαλεία όπως το Asana ή το Trello ή το κλασικό Ημερολόγιο Google, που μπορούν να σας βοηθήσουν να σχεδιάσετε εργασίες και να προσαρμόσετε τον χρόνο σας.

2) Θέστε προτεραιότητες

Οι λίστες υποχρεώσεων μπορούν να βοηθήσουν πολύ στην παραγωγικότητα. Αλλά αν δεν είστε προσεκτικοί, μπορεί να γίνουν τόσο μεγάλα και συντριπτικά που δεν ξέρετε από πού να ξεκινήσετε. Ένα εργαλείο γνωστό ως Matrix του Eisenhower μπορεί να σας βοηθήσει να αποφασίσετε τι να δώσετε προτεραιότητα ανάλογα με τη σημασία και τον επείγοντα χαρακτήρα. Χρησιμοποιώντας αυτόν τον πίνακα αποφάσεων, μπορείτε να αναλύσετε τη λίστα σας ως εξής:

- Να κάνετε άμεσα: Σημαντικές εργασίες με καθορισμένες προθεσμίες ή που έχετε αναβάλει τόσο πολύ που έχουν ήδη καθυστερήσει.
- Πρόγραμμα για αργότερα: Σημαντικές εργασίες χωρίς καθορισμένες προθεσμίες.
- Εκπρόσωπος: Εργασίες που μπορεί να κάνει κάποιος άλλος.
- Εξάλειψη: Εργασίες που μπορείτε να εξαλείψετε επειδή δεν είναι κρίσιμες για τους στόχους ή την αποστολή σας.

3) Αποφύγετε το multitasking⁷¹

Αν και το multitasking μπορεί να φαίνεται σαν ένας πολύ καλός τρόπος για να κάνετε τα πάντα, είναι αναποτελεσματικό γιατί χρειάζεται χρόνος για να επαναεστιαστεί ο εγκέφαλός σας, με αποτέλεσμα να είστε λιγότερο παραγωγικοί και πιο επιρρεπείς σε λάθη. Καλύτερα να εστιάσετε σε ένα μόνο έργο.

4) Οργανωθείτε

Ένας οργανωμένος χώρος εργασίας και ένα σαφές πλάνο εργασίας μπορούν να βελτιώσουν σημαντικά την παραγωγικότητά σας. Εάν κάποιο από τα δύο είναι χαοτικό, είναι εύκολο να αισθανθείτε συγκλονισμένοι και να διαταραχθεί η ροή της εργασίας σας. Οργανώστε τον χώρο εργασίας σας, που σημαίνει να τακτοποιείτε και να ορίζετε θέσεις για σημαντικά αντικείμενα. Πετάξτε τα περιττά αντικείμενα ή αφήστε τα προσεκτικά.

Μάθετε πότε είστε πιο παραγωγικοί. Η αναγνώριση των παραγωγικών περιόδων σας μπορεί να σας βοηθήσει να βελτιώσετε την αποτελεσματικότητα της εργασίας σας. Σημειώστε τις στιγμές που είστε πιο δραστήριοι και παραγωγικοί. Μπορεί να είναι μετά την άσκηση το πρωί ή μετά το μεσημεριανό γεύμα.

---

⁷¹ <https://www.business.com/articles/time-management-tips-for-small-business-owners/>

ΕΝΟΤΗΤΑ V – ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΕΓΓΡΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει ένα πλαίσιο εργατικής και συμβατικής νομοθεσίας που έχει σχεδιαστεί για την εξισορρόπηση των δικαιωμάτων και των ευθυνών των τοποθεσιών. Αυτοί οι νόμοι αποσκοπούν στη διασφάλιση δίκαιων συνθηκών εργασίας, στην προώθηση της ισότητας και στην προώθηση ενός υγιούς και ανταγωνιστικού οικονομικού περιβάλλοντος και στην ασφάλεια μιας ποικιλίας συμβάσεων.

Το εργατικό δίκαιο στην ΕΕ περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα κανονισμών, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων εργασίας, των ωρών εργασίας, των μισθών, των παροχών των εργαζομένων, της επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας και προστασίας από άδικες απολύσεις. Οι νόμοι αυτοί εναρμονίζονται μέσω των οδηγιών της ΕΕ, αλλά κάθε κράτος μέλος τους εφαρμόζει με ειδική εθνική νομοθεσία, αντανakλώντας τα μοναδικά κοινωνικά και οικονομικά τους πλαίσια.

Το δίκαιο των συμβάσεων στην ΕΕ διέπει τον σχηματισμό, την εκτέλεση και την επιβολή συμφωνιών μεταξύ των μερών. Περιλαμβάνει γενικές αρχές που ισχύουν για όλους τους τύπους συμβάσεων. Αυτό το κεφάλαιο θα διερευνήσει τις κρίσιμες πτυχές του εργατικού δικαίου και του δικαίου των συμβάσεων εντός της ΕΕ.

Με την κατανόηση των θεμελιωδών αρχών και των ειδικών νομικών διατάξεων, οι επιχειρήσεις και οι εργαζόμενοι μπορούν να εξερευνήσουν την πολυπλοκότητα του νομικού τοπίου της ΕΕ, διασφαλίζοντας τη συμμόρφωση και ενθαρρύνοντας αρμονικές και παραγωγικές σχέσεις.

5.1 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η σύμβαση εργασίας είναι μια συμφωνία μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου. Είναι νομικά δεσμευτικό και από τις δύο πλευρές, περιγράφοντας τους όρους και τις προϋποθέσεις της εργασιακής σχέσης. Λειτουργεί ως ένα κρίσιμο έγγραφο που προστατεύει τα δικαιώματα και τις ευθύνες και των δύο μερών, λειτουργώντας ως σημείο αναφοράς σε περίπτωση διαφωνιών ή παρεξηγήσεων.

Συνήθως, η σύμβαση εργασίας περιλαμβάνει λεπτομέρειες όπως:

- τα συμβαλλόμενα μέρη (εργαζόμενος και εργοδότης),

- το είδος της σύμβασης (για δοκιμαστική περίοδο, ορισμένου χρόνου, για αόριστο χρόνο),
- περιγραφή θέσης εργασίας,
- το είδος της εργασίας (π.χ. λειτουργία, θέση, είδος δραστηριότητας, εύρος καθηκόντων),
- τον τόπο εργασίας,
- ωράριο εργασίας (πλήρης ή μερικής απασχόλησης),
- ημερομηνία έναρξης της εργασίας,
- διάρκεια σύμβασης,
- ώρες εργασίας,
- μισθός,
- τη συχνότητα πληρωμής,
- οφέλη,
- περίοδος προειδοποίησης,
- και διαδικασίες τερματισμού

Συνήθως, ορισμένες πτυχές όπως η περιγραφή της θέσης εργασίας, η διάρκεια της σύμβασης ή οι ώρες εργασίας είναι υποχρεωτικές στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες.

Όταν μιλάμε για μισθό, είναι σημαντικό να προσέχουμε τον καθαρό και τον ακαθάριστο μισθό. Αυτοί οι όροι αντιπροσωπεύουν διαφορετικά στάδια των κερδών σας και η κατανόησή τους είναι ζωτικής σημασίας για τον οικονομικό προγραμματισμό.

Μεικτός μισθός - είναι ένα συνολικό ποσό που κερδίζετε πριν αφαιρεθούν τυχόν κρατήσεις. Αντικατοπτρίζει την πλήρη αξία της εργασίας σας, απροσάρμοστη για φόρους ή παροχές. Οι κοινές κρατήσεις περιλαμβάνουν φόρους εισοδήματος, εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, ασφάλιστρα ασφάλισης υγείας και συνταξιοδοτικές αποταμιεύσεις.

Καθαρός μισθός (Take-Home Pay) - αυτό είναι το χρηματικό ποσό που λαμβάνετε πραγματικά αφού αφαιρεθούν όλες οι κρατήσεις από τον ακαθάριστο μισθό σας. Αντιπροσωπεύει τα χρήματα που μπαίνουν στον τραπεζικό σας λογαριασμό.

Με απλά λόγια:

Μεικτός μισθός = Συνολικές αποδοχές

Καθαρός μισθός = Μεικτός μισθός – Παρακρατήσεις

Εικόνα 5.1: Συμβάσεις εργασίας

Πηγή: <https://www.pexels.com/pl-pl/>

Γιατί είναι σημαντικές οι συμβάσεις εργασίας;

1. Παρέχουν ουσιαστική νομική προστασία σε εργοδότες και εργαζόμενους. Καθορίζουν τις ευθύνες και τα δικαιώματα και των δύο μερών,
2. Λειτουργούν ως σημείο αναφοράς σε περίπτωση διαφωνιών ή διαφωνιών μεταξύ των μερών για αμοιβαίους λόγους ή δικαστικά.
3. Περιγραφή των βασικών όρων απασχόλησης.
4. Προωθήστε τη σαφήνεια και βοηθήστε στην αποφυγή παρεξηγήσεων ή συγκρούσεων μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων.
5. Οι συμβάσεις εργασίας μπορούν να περιλαμβάνουν ρήτρες που προστατεύουν τις εμπιστευτικές πληροφορίες και την πνευματική ιδιοκτησία.
6. Οι συμβάσεις εργασίας επισημοποιούν τη σχέση εργασίας, παρέχοντας ένα δομημένο πλαίσιο εντός του οποίου λειτουργούν εργοδότης και εργαζόμενος. Αυτή η δομή υποστηρίζει τη συνέπεια και τη δικαιοσύνη στη διαχείριση των

- εργαζομένων, προωθώντας ένα επαγγελματικό και οργανωμένο περιβάλλον εργασίας
7. Οι συμβάσεις συμβάλλουν στη διασφάλιση της συμμόρφωσης των πρακτικών απασχόλησης με την τοπική, εθνική και εργατική νομοθεσία και κανονισμούς της ΕΕ. Αυτή η τυποποίηση προστατεύει και τα δύο μέρη και διασφαλίζει ότι οι εργαζόμενοι λαμβάνουν τα ελάχιστα πρότυπα προστασίας και τα οφέλη που ορίζει ο νόμος.
  8. Η προσφορά σαφών, δίκαιων και ελκυστικών συμβάσεων εργασίας μπορεί να βοηθήσει τους εργοδότες να προσλάβουν και να διατηρήσουν ταλαντούχους υπαλλήλους. Οι υποψήφιοι εργαζόμενοι είναι πιο πιθανό να αποδεχτούν μια προσφορά εργασίας όταν έχουν σαφή κατανόηση των όρων απασχόλησής τους και αισθάνονται σίγουροι για τα δικαιώματα και τα οφέλη τους.

Οι συμβάσεις εργασίας στην ΕΕ είναι δομημένες για να προστατεύουν τα δικαιώματα των εργαζομένων, να διασφαλίζουν δίκαιη μεταχείριση και να προωθούν μια ισορροπημένη και δίκαιη αγορά εργασίας. Διέπονται από έναν συνδυασμό οδηγιών της ΕΕ και εθνικών νόμων, προσφέροντας ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο που αντιμετωπίζει διάφορους τύπους εργασιακών σχέσεων και την εξελισσόμενη φύση της εργασίας. Η ΕΕ συνεχίζει να προσαρμόζει τους κανονισμούς της για να αντιμετωπίσει νέες προκλήσεις, όπως η οικονομία των συναυλιών και η εξ αποστάσεως εργασία, διασφαλίζοντας ότι τα πρότυπα εργασίας παραμένουν ισχυρά και συναφή σε έναν κόσμο που αλλάζει.

5.2 ΤΥΠΟΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υπάρχουν διάφοροι τύποι συμβάσεων εργασίας που έχουν σχεδιαστεί για να καλύπτουν διαφορετικές ανάγκες και συνθήκες εργασίας. Αυτές οι συμβάσεις ποικίλλουν ως προς τη διάρκεια, τις ώρες εργασίας και τους ειδικούς όρους. Ακολουθούν οι κύριοι τύποι συμβάσεων εργασίας που χρησιμοποιούνται συνήθως στην ΕΕ: σύμβαση δοκιμαστικής περιόδου, σύμβαση ορισμένου χρόνου (συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης αντικατάστασης απόντα εργαζόμενου), σύμβαση αορίστου χρόνου (μόνιμη σύμβαση).

Συμβόλαιο για δοκιμαστική περίοδο

Η σύμβαση για δοκιμαστική περίοδο, κοινώς γνωστή ως δοκιμαστική περίοδος, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος πολλών συμβάσεων εργασίας. Αυτή η περίοδος επιτρέπει στους εργοδότες να αξιολογήσουν την απόδοση και την καταλληλότητα των νέων εργαζομένων για τον ρόλο πριν επιβεβαιώσουν το καθεστώς μόνιμης απασχόλησής τους. Αυτός ο τύπος σύμβασης θα πρέπει, αλλά δεν χρειάζεται να προηγείται της σύναψης άλλων συμβάσεων εργασίας. Καταρχήν, μπορεί να γίνει μόνο μία φορά με έναν υπάλληλο. Στις περισσότερες περιπτώσεις, μπορεί να μην υπερβαίνει τους 3 μήνες, αλλά εξαρτάται από τη χώρα. Οι όροι και οι προϋποθέσεις κατά τη διάρκεια της δοκιμαστικής περιόδου γενικά περιγράφονται στη σύμβαση εργασίας. Οι εργαζόμενοι λαμβάνουν συνήθως τους ίδιους μισθούς και παροχές με τους τακτικούς υπαλλήλους.

Εικόνα 5.2: Καθορίζοντας τους όρους εργασίας

Πηγή: <https://www.pexels.com/pl-pl/>

Οφέλη για εργοδότες:

- Μετριάζει τον κίνδυνο πρόσληψης ακατάλληλων υποψηφίων παρέχοντας μια δοκιμαστική φάση.
- Επιτρέπει την αξιολόγηση της ενσωμάτωσης του εργαζομένου στην εταιρική κουλτούρα και τη δυναμική της ομάδας.

- Παρέχει ευελιξία στη διαχείριση των αναγκών προσωπικού.

Οφέλη για τους εργαζόμενους:

- Προσφέρει μια περίοδο αξιολόγησης της εργασίας, της εταιρείας και των συνθηκών εργασίας πριν δεσμευτείτε μακροπρόθεσμα.
- Παρέχει την ευκαιρία να αποδείξουν τις ικανότητές τους και να εξασφαλίσουν μόνιμη απασχόληση.
- Διευκολύνει την ομαλή μετάβαση σε νέους ρόλους θέτοντας ξεκάθαρες προσδοκίες από την αρχή.

Σύμβαση ορισμένου χρόνου

Οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι συμβάσεις εργασίας που έχουν συγκεκριμένη ημερομηνία έναρξης και λήξης - την καταληκτική ημερομηνία της εργασιακής σχέσης. Μια τέτοια σύμβαση λύεται με την πάροδο της περιόδου για την οποία συνήφθη. Η μέγιστη διάρκεια των σταθερών συμβάσεων περιορίζεται από την εθνική νομοθεσία. Αυτή η περίοδος απασχόλησης ισχύει επίσης για τη διάρκεια πολλών συμβάσεων ορισμένου χρόνου που έχουν συναφθεί μεταξύ του ίδιου εργαζομένου και του ίδιου εργοδότη. Σε πολλές χώρες της ΕΕ, εάν μια σύμβαση ορισμένου χρόνου ανανεωθεί πέραν μιας ορισμένης περιόδου, μπορεί αυτόματα να μετατραπεί σε σύμβαση ορισμένου χρόνου.

Οφέλη για τους εργαζόμενους:

- Παρέχει σαφείς όρους και προσδοκίες για τη διάρκεια της απασχόλησης.
- Προστατεύει από άδικη μεταχείριση σε σύγκριση με τους μόνιμους εργαζόμενους.
- Εξασφαλίζει πρόσβαση στην κατάρτιση, τα οφέλη και τις ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης.

Οφέλη για τους εργοδότες:

- Προσφέρει ευελιξία για τη διαχείριση προσωρινών ή φόρτων εργασίας βάσει έργου.
- Επιτρέπει την πρόσληψη ειδικών για συγκεκριμένες εργασίες χωρίς μακροπρόθεσμη δέσμευση.
- Βοηθά στη διαχείριση των αναγκών εργατικού δυναμικού κατά τις περιόδους αιχμής ή τις απουσίες εργαζομένων.
-

Σύμβαση αορίστου χρόνου (μόνιμο συμβόλαιο)

Συμβάσεις αορίστου χρόνου, γνωστές και ως μόνιμες ή αορίστου χρόνου. Αυτές οι συμβάσεις δεν έχουν προκαθορισμένη ημερομηνία λήξης και συνεχίζονται έως ότου είτε ο εργοδότης είτε ο εργαζόμενος αποφασίσουν να τερματίσουν τη σχέση. Η καταγγελία μιας μόνιμης σύμβασης απαιτεί τήρηση νομικών διαδικασιών, οι οποίες συχνά περιλαμβάνουν την παροχή προθεσμίας προειδοποίησης και σε ορισμένες περιπτώσεις - αποζημίωση απόλυσης. Οι λόγοι απόλυσης πρέπει να είναι αιτιολογημένοι (για παράδειγμα, όπως: παράπτωμα, απόλυση ή αδυναμία εκτέλεσης εργασιακών καθηκόντων). Οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να αμφισβητήσουν την άδικη απόλυση μέσω εργατικών δικαστηρίων ή ειδικών δικαστηρίων. Κάθε χώρα της ΕΕ έχει τη δική της εργατική νομοθεσία και κανονισμούς. Οι εθνικοί νόμοι συνήθως παρέχουν λεπτομερείς διατάξεις για την ασφάλεια της εργασίας, τις διαδικασίες απόλυσης και τις παροχές εργαζομένων.

Οφέλη για τους εργαζόμενους:

- Παρέχει μακροπρόθεσμη σταθερότητα και ασφάλεια στην απασχόληση.
- Πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα παροχών, όπως ασφάλιση υγείας, συνταξιοδοτικά προγράμματα και άδεια μετ' αποδοχών.
- Ευκαιρίες για εκπαίδευση, προαγωγές και εξέλιξη σταδιοδρομίας.
- Ισχυρή νομική προστασία κατά της άδικης απόλυσης και των διακρίσεων στο χώρο εργασίας.

Οφέλη για τους εργοδότες:

- Διατήρηση ειδικευμένων και έμπειρων υπαλλήλων, μειώνοντας τον κύκλο εργασιών.

- Δημιουργήστε ένα αφοσιωμένο και με κίνητρο εργατικό δυναμικό.
- Αναπτύξτε μια ισχυρή, συνεκτική οργανωτική κουλτούρα με μακροχρόνιους υπαλλήλους.

5.3 ΜΙΣΘΟΣ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΟ

Οι νόμοι για τους μισθούς και τις ώρες εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ρυθμίζουν διάφορες πτυχές της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων του κατώτατου μισθού, των ωρών εργασίας, των υπερωριών, των περιόδων ανάπαυσης και των αργιών. Αυτοί οι νόμοι έχουν σχεδιαστεί για να προστατεύουν τα δικαιώματα των εργαζομένων και να διασφαλίζουν δίκαιες και ασφαλείς συνθήκες εργασίας σε όλα τα κράτη μέλη. Ενώ η ΕΕ θεσπίζει γενικές οδηγίες και κανονισμούς, μεμονωμένες χώρες έχουν τους δικούς τους ειδικούς νόμους και πρότυπα. Ακολουθεί μια επισκόπηση των βασικών πτυχών της νομοθεσίας για τους μισθούς και το ωράριο στην ΕΕ:

Εικόνα 5.3: Νόμοι για μισθούς και ωράριο

Πηγή: <https://www.pexels.com/pl-pl/>

Κατώτατος μισθός στην Ε.Ε.

Ο όρος «κατώτατος μισθός» αναφέρεται στον ρυθμιστικό περιορισμό του χαμηλότερου συντελεστή που καταβάλλουν οι εργοδότες στους εργαζόμενους. Η έννοια του

κατώτατου μισθού διασφαλίζει ότι οι εργαζόμενοι λαμβάνουν ένα βασικό επίπεδο αμοιβής, το οποίο στοχεύει να τους παρέχει ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει την εφαρμογή δίκαιων κατώτατων μισθών στις χώρες μέλη της, αν και οι συγκεκριμένοι συντελεστές και οι κανονισμοί καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο. Σε πολλές περιπτώσεις, το ποσό του καθορίζεται ετησίως συλλογικά στο πλαίσιο συμφωνιών μεταξύ της κυβέρνησης, των συνδικαλιστικών οργανώσεων και των εργοδοτών σε διάφορα συστήματα.

Οφέλη για τους εργαζόμενους

- Διασφαλίζει ότι οι εργαζόμενοι λαμβάνουν ένα βασικό εισόδημα επαρκές για την κάλυψη των βασικών δαπανών διαβίωσης, μειώνοντας τα επίπεδα φτώχειας.
- Παρέχει οικονομική σταθερότητα, επιτρέποντας στους εργαζόμενους να διαχειρίζονται καλύτερα τα οικονομικά τους και να σχεδιάζουν για το μέλλον.
- Βοηθά στο κλείσιμο του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των χαμηλόμισθων εργαζομένων και των υψηλότερα αμειβόμενων εργαζομένων, προάγοντας τη δικαιοσύνη και μειώνοντας την εισοδηματική ανισότητα.
- Η χρηματοπιστωτική σταθερότητα μειώνει το στρες και το άγχος που σχετίζεται με την οικονομική ανασφάλεια.

Οφέλη για τους εργοδότες

- Οι δίκαιοι μισθοί μειώνουν τον κύκλο εργασιών των εργαζομένων, εξοικονομώντας κόστος που σχετίζεται με την πρόσληψη, την πρόσληψη και την εκπαίδευση νέων εργαζομένων.
- Η οικονομική σταθερότητα μειώνει την πιθανότητα οι εργαζόμενοι να πάρουν απρογραμμάτιστη άδεια λόγω οικονομικής πίεσης ή της ανάγκης να εργαστούν σε πολλές θέσεις εργασίας.
- Οι δίκαιοι κατώτατοι μισθοί συμβάλλουν σε μια σταθερή οικονομία μειώνοντας τη φτώχεια και προωθώντας τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ωρες εργασίας

Η ρύθμιση των ωρών εργασίας στοχεύει στην εξισορρόπηση των αναγκών επαγγελματικής και προσωπικής ζωής των εργαζομένων διασφαλίζοντας παράλληλα παραγωγικότητα και οικονομική αποδοτικότητα. Οι εργοδότες πρέπει να γνωρίζουν τους βασικούς κανόνες για τις ώρες εργασίας στη χώρα στην οποία εργάζονται και να

διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τα ελάχιστα πρότυπα που ορίζονται στις οδηγίες της ΕΕ. Πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες σχετικά με τις ελάχιστες ημερήσιες και εβδομαδιαίες περιόδους ανάπαυσης, τα διαλείμματα, τη νυχτερινή εργασία, την ετήσια άδεια και τις μέγιστες εβδομαδιαίες ώρες εργασίας. Όλα τα παραπάνω είναι διαφορετικά σε κάθε χώρα και καθορίζονται με βάση την εθνική νομοθεσία. Η μη συμμόρφωση με τα δικαιώματα των εργοδοτών μπορεί να οδηγήσει σε πρόστιμα ή στην ανάγκη καταβολής αποζημίωσης στον εργαζόμενο.

Οφέλη για τους εργαζόμενους

- Το ρυθμισμένο ωράριο εργασίας διασφαλίζει ότι οι εργαζόμενοι έχουν επαρκή χρόνο για να ξεκουραστούν και να ασχοληθούν με προσωπικές δραστηριότητες, μειώνοντας το άγχος και την εξάντληση.
- Οι επαρκείς ημερήσιες και εβδομαδιαίες περίοδοι ανάπαυσης επιτρέπουν στους εργαζόμενους να περνούν περισσότερο χρόνο με την οικογένεια και να ασχολούνται με χόμπι, προωθώντας μια υγιή ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.
- Τα τακτικά διαλείμματα, οι ημερήσιες περίοδοι ανάπαυσης και τα όρια των ωρών εργασίας βοηθούν στην πρόληψη προβλημάτων υγείας που σχετίζονται με πολλές ώρες εργασίας, όπως καρδιαγγειακές παθήσεις και κόπωση.
- Η επαρκής ανάπαυση και ο ελεύθερος χρόνος βελτιώνουν την ψυχική υγεία, μειώνοντας το άγχος και την κατάθλιψη.
- Οι δίκαιες ώρες εργασίας συμβάλλουν στην υψηλότερη εργασιακή ικανοποίηση, καθώς οι εργαζόμενοι αισθάνονται ότι ο χρόνος και η ευημερία τους εκτιμάται.
- Οι ικανοποιημένοι εργαζόμενοι είναι πιο παρακινημένοι, αφοσιωμένοι και αφοσιωμένοι στην εργασία τους.

Οφέλη για τους εργοδότες

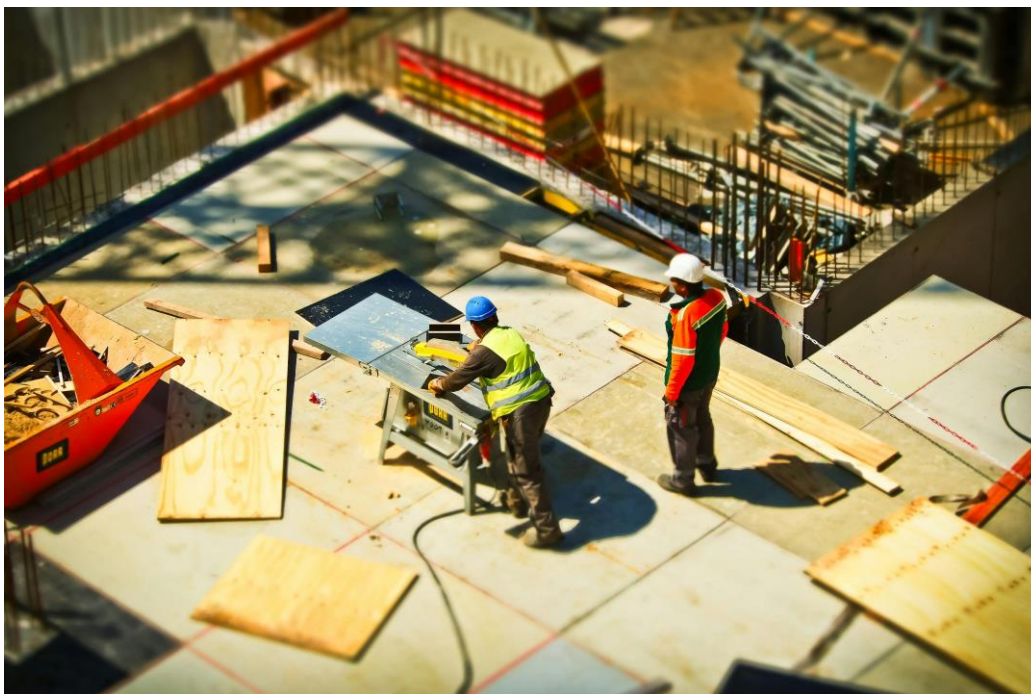
- Οι εργαζόμενοι που είναι καλά ξεκούραστοι και έχουν καλή ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής είναι πιο παραγωγικοί και παράγουν εργασία υψηλότερης ποιότητας.
- Οι πιο υγιείς, πιο ικανοποιημένοι εργαζόμενοι λαμβάνουν λιγότερες ημέρες ασθενείας, μειώνοντας τις απουσίες.
- Η διασφάλιση ότι οι εργαζόμενοι δεν καταπονούνται υπερβολικά μειώνει τον κίνδυνο ατυχημάτων στο χώρο εργασίας και το σχετικό κόστος.

5.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η νομοθεσία της ΕΕ για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία (ΕΑΥ) είναι απαραίτητη για την προστασία της υγείας και ασφάλεια των σχεδόν 170 εκατομμυρίων εργαζομένων στην ΕΕ. Δύο παράγοντες εξηγούν τα επιτεύγματα της προσέγγισης της ΕΕ για την ΕΑΥ. Πρώτον, η ΕΕ και τα κράτη μέλη έχουν αναπτύξει ένα προηγμένο ρυθμιστικό σύστημα για τον καθορισμό των προληπτικών και προστατευτικών μέτρων για την αντιμετώπιση των επαγγελματικών κινδύνων. Δεύτερον, βασίζεται στην τριμερή προσέγγιση σύμφωνα με την οποία οι εργαζόμενοι, οι εργοδότες και οι κυβερνήσεις συμμετέχουν στενά στην ανάπτυξη και εφαρμογή αυτών των μέτρων ΕΑΥ σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, η συνεχής υποστήριξη που παρέχεται ιδίως σε πολύ μικρές επιχειρήσεις και ΜΜΕ βοηθά στη σωστή εφαρμογή των κανόνων ΕΑΥ.

Η αποτυχία προσαρμογής στους κανόνες Επαγγελματικής Ασφάλειας και Υγείας (ΕΑΥ) μπορεί πράγματι να οδηγήσει τους εργοδότες σε νομικά προβλήματα, επειδή έχουν νομικές υποχρεώσεις να διασφαλίζουν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων τους στο χώρο εργασίας. Αυτές οι υποχρεώσεις συχνά κατοχυρώνονται στην εθνική νομοθεσία και συνήθως επιβάλλονται μέσω ρυθμιστικών φορέων. Η μη συμμόρφωση με τους κανονισμούς ΕΑΥ μπορεί να οδηγήσει σε κυρώσεις όπως πρόστιμα, αναφορές και νομικές ενέργειες από τις ρυθμιστικές αρχές. Η αυστηρότητα των ποινών ποικίλλει ανάλογα με τη δικαιοδοσία και τη φύση της παράβασης. Σε περιπτώσεις όπου η μη συμμόρφωση οδηγεί σε ατυχήματα, τραυματισμούς ή θανάτους, οι εργοδότες ενδέχεται να αντιμετωπίσουν αστικές αγωγές από τραυματισμένους εργαζόμενους ή τις οικογένειές τους. Σε ακραίες περιπτώσεις αμέλειας ή βαρύ παράπτωμα, οι εργοδότες θα μπορούσαν επίσης να αντιμετωπίσουν ποινικές διώξεις.

Εικόνα 5.4: Διαχείριση ασφάλειας και υγείας

Πηγή: <https://www.pexels.com/pl-pl/>

Οι σημαντικότερες προτεραιότητες της EAY είναι:

- πρόβλεψη και διαχείριση της αλλαγής στο πλαίσιο της πράσινης, ψηφιακής και δημογραφικής μετάβασης·
- βελτίωση της πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων και ασθενειών και προσπάθεια για μια προσέγγιση Vision Zero για τους θανάτους που σχετίζονται με την εργασία.
- αύξηση της ετοιμότητας για ανταπόκριση σε τρέχουσες και μελλοντικές κρίσεις υγείας.

Οφέλη για τους εργαζόμενους:

- Οι κανονισμοί EAY διασφαλίζουν ότι οι χώροι εργασίας είναι απαλλαγμένοι από κινδύνους και κινδύνους, προστατεύοντας τους εργαζόμενους από ατυχήματα, τραυματισμούς και επαγγελματικές ασθένειες.

- Οι ασφαλέστερες συνθήκες εργασίας οδηγούν σε λιγότερους τραυματισμούς και ασθένειες που σχετίζονται με το χώρο εργασίας, με αποτέλεσμα μειωμένες απουσίες και υψηλότερη παραγωγικότητα.
- Οι εργαζόμενοι νιώθουν ότι εκτιμώνται όταν οι εργοδότες τους δίνουν προτεραιότητα στην υγεία και την ασφάλειά τους, οδηγώντας σε αυξημένη εργασιακή ικανοποίηση και ηθικό.

Οφέλη για τους εργοδότες:

- Τα ασφαλέστερα εργασιακά περιβάλλοντα οδηγούν σε αυξημένη παραγωγικότητα, καθώς οι εργαζόμενοι είναι λιγότερο πιθανό να απουσιάζουν λόγω τραυματισμών ή ασθενειών και μπορούν να επικεντρωθούν περισσότερο στα εργασιακά τους καθήκοντα.
- Η πρόληψη εργατικών ατυχημάτων και τραυματισμών μέσω μέτρων ΕΑΥ μειώνει το κόστος υγειονομικής περίθαλψης, τις αξιώσεις αποζημίωσης των εργαζομένων και τα έξοδα που σχετίζονται με την απουσία και την επανεκπαίδευση.
- Οι εργοδότες που δίνουν προτεραιότητα στην ΕΑΥ δημιουργούν μια θετική φήμη ως υπεύθυνοι και φροντισμένοι οργανισμοί, προσελκύοντας κορυφαία talenta και κερδίζοντας την εμπιστοσύνη των πελατών, των πελατών και των επενδυτών.
- Η τήρηση των κανονισμών ΕΑΥ διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία, μειώνοντας τον κίνδυνο προστίμων, κυρώσεων και νομικών ευθυνών για μη συμμόρφωση.
- Οι οργανισμοί που παρέχουν ασφαλή και υγιή εργασιακά περιβάλλοντα παρουσιάζουν χαμηλότερα ποσοστά εναλλαγής, καθώς οι εργαζόμενοι είναι πιο πιθανό να παραμείνουν με εργοδότες που δίνουν προτεραιότητα στην ασφάλεια και την ευημερία τους.

5.5 ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα συστήματα αποζημίωσης των εργαζομένων διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών, καθώς κάθε χώρα έχει το δικό της νομικό πλαίσιο και κανονισμούς που διέπουν την αποζημίωση για τραυματισμό και ασθένεια στο χώρο εργασίας. Σημαίνει ότι οι τύποι τραυματισμών και ασθενειών που καλύπτονται, καθώς και τα κριτήρια επιλεξιμότητας για αποζημίωση, μπορεί να διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών. Επίσης, τα ποσά αποζημίωσης και οι διάρκειες παροχών, όπως οι

διαδικασίες υποβολής αξιώσεων, αξιολόγησης τραυματισμών και επίλυσης διαφορών ενδέχεται να διαφέρουν με βάση τους εθνικούς κανονισμούς και τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι ορισμένες χώρες βασίζονται σε δημόσιους πόρους για τη χρηματοδότηση των επιδομάτων αποζημίωσης των εργαζομένων, ενώ άλλες απαιτούν από τους εργοδότες να αγοράσουν ιδιωτική ασφάλιση ή να συνεισφέρουν σε προγράμματα αυτοασφάλισης.

Ωστόσο, υπάρχουν κοινές αρχές και στόχοι που διέπουν αυτά τα συστήματα, για παράδειγμα:

- Τα συστήματα αποζημίωσης των εργαζομένων θεσπίζονται συνήθως βάσει της εθνικής νομοθεσίας, η οποία καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων σε περίπτωση τραυματισμών ή ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία.
- Η αποζημίωση των εργαζομένων συχνά καλύπτει ιατρικά έξοδα, έξοδα αποκατάστασης, χαμένους μισθούς (προσωρινούς και μόνιμους), επιδόματα αναπηρίας και επιδόματα επιζώντων για εξαρτώμενα άτομα σε περίπτωση θανατηφόρου τραυματισμού ή ασθενειών.
- Υπάρχουν παραδείγματα χωρών μελών της ΕΕ που λειτουργούν σύμφωνα με ένα σύστημα στο οποίο οι εργαζόμενοι δικαιούνται αποζημίωση ανεξάρτητα από το ποιος ευθύνεται για τον τραυματισμό ή την ασθένεια. Αυτή η αρχή στοχεύει να διασφαλίσει ότι οι τραυματίες εργαζόμενοι λαμβάνουν έγκαιρη υποστήριξη χωρίς να χρειάζονται μακροχρόνιες νομικές μάχες.
- Τα επιδόματα αποζημίωσης των εργαζομένων συνήθως χρηματοδοτούνται από εργοδοτικές εισφορές σε ασφαλιστικά συστήματα ή κεφάλαια που διαχειρίζεται η κυβέρνηση. Οι εργοδότες ενδέχεται να υποχρεωθούν να αγοράσουν ασφάλιση αποζημίωσης εργαζομένων για την κάλυψη της ευθύνης τους.
- Εκτός από την οικονομική αποζημίωση, τα συστήματα αποζημίωσης των εργαζομένων συχνά παρέχουν υπηρεσίες αποκατάστασης, όπως φυσικοθεραπεία για να βοηθήσουν τους τραυματισμένους εργαζόμενους να επιστρέψουν στην εργασία τους ή να προσαρμοστούν στη νέα τους κατάσταση.

Οφέλη για τους εργαζόμενους

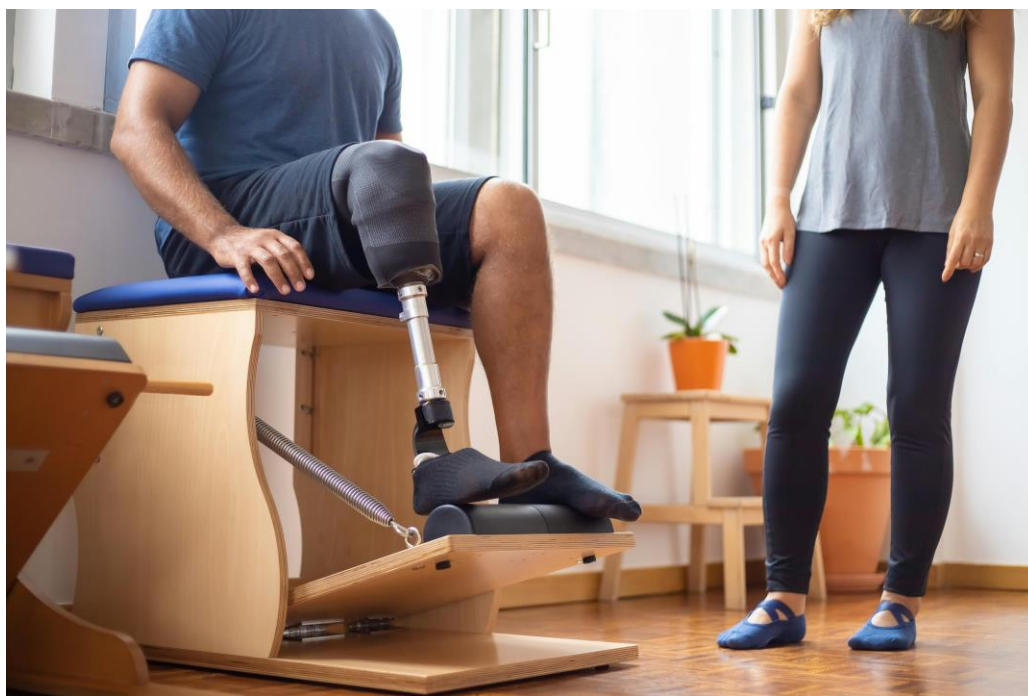
- Κάλυψη ιατρικών δαπανών που σχετίζονται με τον τραυματισμό ή την ασθένεια, συμπεριλαμβανομένων των επισκέψεων σε γιατρό, της παραμονής στο

νοσοκομείο, των χειρουργείων, των φαρμάκων και των υπηρεσιών αποκατάστασης.

- Αποζημίωση για χαμένους μισθούς κατά την περίοδο αποκατάστασης (συνήθως περιλαμβάνει ένα ποσοστό των τακτικών αποδοχών του εργαζομένου).
- Πληρωμές για προσωρινές ή μόνιμες αναπηρίες που προκύπτουν από τραυματισμό ή ασθένεια που σχετίζεται με την εργασία.
- Πρόσβαση σε υπηρεσίες αποκατάστασης που βοηθούν τους τραυματισμένους εργαζόμενους να ανακτήσουν τις σωματικές τους ικανότητες και να επιστρέψουν στην εργασία τους.
- Γνωρίζοντας ότι υπάρχει ένα δίκτυο ασφαλείας παρέχει ηρεμία στους εργαζόμενους, επιτρέποντάς τους να επικεντρωθούν στην ανάκαμψή τους και όχι σε οικονομικές ή εργασιακές ανησυχίες.

Οφέλη για τους εργοδότες

- Η ασφάλιση αποζημίωσης εργαζομένων βοηθά τους εργοδότες να διαχειριστούν τον οικονομικό κίνδυνο που σχετίζεται με τραυματισμούς και ασθένειες στο χώρο εργασίας, παρέχοντας μια προβλέψιμη δομή κόστους για τον χειρισμό τέτοιων περιστατικών.

Εικόνα 5.5: Αποζημίωση εργαζομένων

Πηγή: <https://www.pexels.com/pl-pl/>

5.6 ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Τα δικαιώματα των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν σχεδιαστεί για να διασφαλίζουν δίκαιες, ασφαλείς και ισότιμες συνθήκες εργασίας σε όλα τα κράτη μέλη. Αυτά τα δικαιώματα κατοχυρώνονται σε διάφορες οδηγίες και κανονισμούς της ΕΕ που τα κράτη μέλη πρέπει να ενσωματώσουν στην εθνική τους νομοθεσία. Ακολουθεί μια επισκόπηση των βασικών δικαιωμάτων των εργαζομένων στην ΕΕ. Κάθε εργαζόμενος της ΕΕ έχει ορισμένα ελάχιστα δικαιώματα σχετικά με: υγεία και ασφάλεια στην εργασία: γενικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, χώρους εργασίας, εξοπλισμός εργασίας, ειδικούς κινδύνους και ευάλωτους εργαζόμενους, ίσες ευκαιρίες για γυναίκες και άνδρες, ίση μεταχείριση στην εργασία, εγκυμοσύνη, άδεια μητρότητας και γονική άδεια.

Εικόνα 5.6: Εργασιακά δικαιώματα

Πηγή: <https://www.pexels.com/pl-pl/>

Ανασκόπηση επιλεγμένων δικαιωμάτων

1. Προστασία για νέες μορφές απασχόλησης

Με τα χρόνια, η Ευρώπη γνώρισε σημαντικές αλλαγές στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιοποίησης και της ανάπτυξης νέων τεχνολογιών, της

αυξανόμενης ευελιξίας και του κατακερματισμού της εργασίας. Αυτές οι εξελίξεις έχουν δημιουργήσει νέες μορφές απασχόλησης, με αύξηση των προσωρινών θέσεων και των μη τυπικών θέσεων εργασίας. Για την προστασία όλων των εργαζομένων στην ΕΕ και τη βελτίωση των δικαιωμάτων των πιο ευάλωτων εργαζομένων σε άτυπες συμβάσεις, οι ευρωβουλευτές ενέκριναν το 2019 νέους κανόνες που εισάγουν ελάχιστα δικαιώματα στις συνθήκες εργασίας.

2. Κινητικότητα των εργαζομένων εντός της ΕΕ

Οι κανόνες της ΕΕ για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών εγγυώνται ότι οι άνθρωποι μπορούν να επωφεληθούν πλήρως από το δικαίωμά τους να μετακομίσουν σε άλλη χώρα της ΕΕ για σπουδές, εργασία ή εγκατάσταση, ενώ λαμβάνουν τα κοινωνικά και υγειονομικά επιδόματα που δικαιούνται. Η νομοθεσία της ΕΕ καλύπτει τις παροχές ασθενείας, την άδεια μητρότητας/πατρότητας, την οικογένεια, την ανεργία και παρόμοια επιδόματα και είναι επί του παρόντος υπό αναθεώρηση.

3. Δικαίωμα σε δίκαιους μισθούς και ίση αμοιβή

Πολλές χώρες της ΕΕ έχουν θεσμοθετημένο κατώτατο μισθό για να εξασφαλίσουν ένα βασικό βιοτικό επίπεδο για όλους τους εργαζόμενους. Επίσης, η νομοθεσία της ΕΕ ορίζει ότι οι άνδρες και οι γυναίκες λαμβάνουν ίση αμοιβή για ίση εργασία.

4. Δικαίωμα στην ισορροπία μεταξύ εργασίας και προσωπικής ζωής

Η UE ρυθμίζει τις ώρες εργασίας, διασφαλίζοντας μέγιστες ώρες εργασίας, διαλείμματα ανάπαυσης και ετήσια άδεια.

5. Δικαίωμα στη μη διάκριση

Ίση μεταχείριση: Οι οδηγίες της ΕΕ απαγορεύουν τις διακρίσεις λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού στον χώρο εργασίας.

6. Δικαίωμα Κοινωνικής Ασφάλισης και Παροχών

Συντονισμός κοινωνικής ασφάλισης: Οι κανονισμοί διασφαλίζουν ότι οι εργαζόμενοι που μετακινούνται εντός της ΕΕ διατηρούν τα δικαιώματά τους κοινωνικής ασφάλισης, όπως υγειονομική περίθαλψη, επιδόματα ανεργίας και συντάξεις. Επίσης, η UE προστατεύει

τους μελλοντικούς γονείς παρέχει δικαιώματα μητρότητας, πατρότητας και γονικής άδειας, προάγοντας την ισορροπία επαγγελματικής και προσωπικής ζωής για τους γονείς.

7. Δικαίωμα στην Ελευθερία του Συνεταιρίζεσθαι και στις Συλλογικές Διαπραγματεύσεις

Σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν σε συνδικάτα και να συμμετέχουν σε συλλογικές διαπραγματεύσεις. Η ΕΕ υποστηρίζει τον κοινωνικό διάλογο μεταξύ εργοδοτών και οργανώσεων εργαζομένων.

5.7 ΝΟΜΟΙ ΠΕΡΙ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ

Οι νόμοι περί απορρήτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μερικοί από τους πιο ολοκληρωμένους και αυστηρούς στον κόσμο, σχεδιασμένοι για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής των ατόμων. Ο γενικός κανονισμός προστασίας δεδομένων της ΕΕ (GDPR) διέπει τον τρόπο επεξεργασίας και μεταφοράς προσωπικών δεδομένων ατόμων στην ΕΕ. Ο GDPR ορίζει: τα θεμελιώδη δικαιώματα των ατόμων στην ψηφιακή εποχή τις υποχρεώσεις αυτών των μεθόδων επεξεργασίας δεδομένων για τη διασφάλιση κυρώσεων συμμόρφωσης για όσους παραβιάζουν τους κανόνες. Αυτά τα ενισχυμένα δικαιώματα δίνουν στα άτομα περισσότερο έλεγχο στα προσωπικά τους δεδομένα, μεταξύ άλλων μέσω:

- την ανάγκη για σαφή συναίνεση ενός ατόμου για την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων
- ευκολότερη πρόσβαση του υποκειμένου των δεδομένων στα προσωπικά του δεδομένα
- το δικαίωμα στη διόρθωση, στη διαγραφή και «να ξεχαστείς»
- το δικαίωμα αντίρρησης, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης προσωπικών δεδομένων για σκοπούς «προφίλ»
- το δικαίωμα στη φορητότητα δεδομένων από έναν πάροχο υπηρεσιών σε άλλο
- ο κανονισμός ορίζει επίσης την υποχρέωση των υπευθύνων επεξεργασίας (όσοι είναι υπεύθυνοι για την επεξεργασία δεδομένων) να παρέχουν διαφανείς και εύκολα προσβάσιμες πληροφορίες σε άτομα σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων τους.

Εικόνα 5.7: Νόμοι περί απορρήτου

Πηγή: <https://www.pexels.com/pl-pl/>

Οι νόμοι της ΕΕ για την προστασία της ιδιωτικής ζωής προστατεύουν επίσης τα δικαιώματα των εργαζομένων. Ο GDPR παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τον λόγο επεξεργασίας και προστασίας των προσωπικών δεδομένων, σε περίπτωση όπως

- Οι εργαζόμενοι πρέπει να δίνουν σαφή και ρητή συγκατάθεση για την επεξεργασία των δεδομένων τους.
- Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι απαραίτητη για την εκτέλεση μιας σύμβασης, όπως μια σύμβαση εργασίας.
- Η επεξεργασία πρέπει να είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με μια νομική υποχρέωση, όπως η φορολογική αναφορά.
- Η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τα έννομα συμφέροντα του εργοδότη, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα συμφέροντα δεν υπερσχύουν των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των εργαζομένων.
- Οι εργοδότες πρέπει να ενημερώνουν τους εργαζόμενους για την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή λεπτομερειών σχετικά με: τον σκοπό της επεξεργασίας δεδομένων, τους τύπους των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται, τη νομική βάση για την επεξεργασία, τους αποδέκτες των δεδομένων, την περίοδο διατήρησης των δεδομένων.
- Οι εργοδότες πρέπει να συλλέγουν και να επεξεργάζονται μόνο προσωπικά δεδομένα που είναι απαραίτητα για συγκεκριμένους, σαφείς και νόμιμους

- σκοπούς. Αυτό σημαίνει αποφυγή συλλογής υπερβολικών δεδομένων και χρήση των δεδομένων αποκλειστικά για τους αναφερόμενους σκοπούς.
- Οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να έχουν πρόσβαση στα προσωπικά τους δεδομένα και να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο επεξεργασίας τους.
  - Οι εργαζόμενοι μπορούν να ζητήσουν διορθώσεις σε τυχόν ανακριβή ή ελλιπή προσωπικά δεδομένα.
  - Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, οι εργαζόμενοι μπορούν να ζητήσουν τη διαγραφή των προσωπικών τους δεδομένων.
  - Οι εργοδότες πρέπει να εφαρμόζουν τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για τη διασφάλιση της ασφάλειας των προσωπικών δεδομένων. Αυτό περιλαμβάνει την προστασία των δεδομένων από μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση, παραβιάσεις δεδομένων και άλλους κινδύνους ασφαλείας.
  - Σε περίπτωση παραβίασης δεδομένων που αφορά προσωπικά δεδομένα εργαζομένων, οι εργοδότες πρέπει να ενημερώσουν την αρμόδια αρχή προστασίας δεδομένων και να ενημερώσουν τους εργαζόμενους που επηρεάζονται.
  - Οι εργοδότες πρέπει να είναι προσεκτικοί κατά την εφαρμογή μέτρων παρακολούθησης και επιτήρησης στο χώρο εργασίας. Τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι απαραίτητα, αναλογικά και διαφανή.
  - Οι εργοδότες θα πρέπει να έχουν σαφείς πολιτικές για την αποδεκτή χρήση του email και του διαδικτύου στην εργασία.
  - Τα δεδομένα υγείας ταξινομούνται ως ειδικά, πράγμα που σημαίνει ότι απαιτούν υψηλότερο επίπεδο προστασίας.

Οφέλη για τους εργαζόμενους

- Οι εργαζόμενοι μπορούν να έχουν πρόσβαση στα προσωπικά τους δεδομένα που κατέχουν οι εργοδότες, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια στον τρόπο χρήσης των πληροφοριών τους.
- Οι εργαζόμενοι μπορούν να ζητήσουν διορθώσεις για ανακριβή ή ελλιπή προσωπικά δεδομένα ή να ζητήσουν τη διαγραφή των προσωπικών τους δεδομένων.
- Οι εργαζόμενοι μπορούν να περιορίσουν τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων τους υπό συγκεκριμένες συνθήκες.

- Οι εργοδότες πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα για τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας των δεδομένων, προστατεύοντας τους εργαζομένους από παραβιάσεις δεδομένων και μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση.
- Γνωρίζοντας ότι υπάρχουν ισχυρά νομικά πλαίσια για την προστασία των δεδομένων τους, οι εργαζόμενοι μπορούν να έχουν το κεφάλι τους ήσυχο σχετικά με το απόρρητό τους στην εργασία.

Οφέλη για τους εργοδότες

- Η δέσμευση για προστασία δεδομένων χτίζει εμπιστοσύνη με τους εργαζομένους, οδηγώντας σε αυξημένη εμπιστοσύνη στην εταιρεία
- Η συμμόρφωση με τον GDPR συμβάλλει στην αποφυγή βαρέων προστίμων και νομικών επιπτώσεων που σχετίζονται με παραβιάσεις δεδομένων και μη συμμόρφωση.
- Η αφοσίωση στους κανονισμούς περί απορρήτου ενθαρρύνει την εφαρμογή δομημένων και αποτελεσματικών συστημάτων διαχείρισης δεδομένων και καθιστά σαφείς καταστάσεις μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών

5.8 ΔΙΚΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Το επιχειρηματικό δίκαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα κανονισμών και οδηγιών που διέπουν τις εμπορικές δραστηριότητες εντός των κρατών μελών. Οι νόμοι αυτοί έχουν σχεδιαστεί για να διασφαλίζουν ένα εναρμονισμένο νομικό πλαίσιο, προάγοντας τον θεμιτό ανταγωνισμό, προστατεύοντας τους καταναλωτές και διευκολύνοντας το διασυνοριακό εμπόριο. Τα παραδείγματα του επιχειρηματικού δικαίου στην ΕΕ μπορεί να είναι:

1. Εταιρικό Δίκαιο

Η ΕΕ έχει οδηγίες που απλοποιούν τη διαδικασία σύστασης και λειτουργίας εταιρειών σε όλα τα κράτη μέλη. Οι οδηγίες της ΕΕ για το εταιρικό δίκαιο καλύπτουν πτυχές όπως η σύσταση εταιρειών, οι συγχωνεύσεις, οι διασπάσεις και τα δικαιώματα των μετόχων.

2. Δίκαιο Ανταγωνισμού

Αντιμονοπωλιακές ρυθμίσεις: Η ΕΕ επιβάλλει αυστηρούς αντιμονοπωλιακούς νόμους για να αποτρέψει αντιανταγωνιστικές πρακτικές, όπως καρτέλ, κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης στην αγορά και συγχωνεύσεις που θα μπορούσαν να μειώσουν σημαντικά τον ανταγωνισμό.

3. Προστασία Καταναλωτή

Η ΕΕ έχει θεσπίσει εκτεταμένους νόμους για την προστασία των καταναλωτών για να διασφαλίσει ότι προστατεύονται τα δικαιώματα των καταναλωτών, καλύπτοντας τομείς όπως αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, ασφάλεια προϊόντων και συμβάσεις καταναλωτών, σαφείς απαιτήσεις πληροφόρησης και δικαιώματα υπαναχώρησης για ηλεκτρονικές αγορές.

4. Περιβαλλοντικό Δίκαιο

Η ΕΕ έχει ισχυρούς περιβαλλοντικούς κανονισμούς για την προώθηση βιώσιμων επιχειρηματικών πρακτικών και την προστασία του περιβάλλοντος, οι οποίοι περιλαμβάνουν:

- Η καταχώριση, αξιολόγηση, αδειοδότηση και περιορισμός χημικών ουσιών.
- Θέτει απαιτήσεις για τη διαχείριση των απορριμμάτων για την προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας.

5. Δίκαιο Πνευματικής Ιδιοκτησίας

Η ΕΕ παρέχει ένα εναρμονισμένο πλαίσιο για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, των εμπορικών σημάτων και των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Επιτρέπει επίσης μια ενιαία διαδικασία αίτησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας για πολλές χώρες.

6. Εμπορικό και Τελωνειακό Δίκαιο

Η ΕΕ λειτουργεί ως ενιαία αγορά, επιτρέποντας την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων και ανθρώπων. Δεν επιβάλλονται τελωνειακοί δασμοί στα εμπορεύματα που διακινούνται μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ και εφαρμόζονται κοινοί εξωτερικοί δασμοί για εμπορεύματα που εισέρχονται στην ΕΕ από τρίτες χώρες.

Εικόνα 5.8: Δίκαιο Επιχειρήσεων

Πηγή: <https://www.pexels.com/pl-pl/>

5.9 ΣΤΕΓΑΣΗ

Κατανόηση του κόστους και των ευθυνών που σχετίζονται με την ενοικίαση ή την αγορά κατοικίας, υποθήκες κ.λπ.

Η κατανόηση των νόμων και κανονισμών για τη στέγαση στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ζωτικής σημασίας τόσο για τους ενοικιαστές όσο και για τους αγοραστές. Αυτοί οι νόμοι διασφαλίζουν δίκαιες πρακτικές, προστατεύουν τα δικαιώματα των ενοικιαστών και των ιδιοκτητών κατοικιών και διατηρούν μια ισορροπημένη αγορά στέγης.

Ενοικίαση σπιτιού

Το πιο σημαντικό κόστος κατά την ενοικίαση ενός σπιτιού είναι το μηνιαίο ενοίκιο. Οι τιμές των ενοικίων διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών της ΕΕ και εντός των πόλεων. Οι μεγάλες πόλεις (συνήθως πρωτεύουσες ή δημοφιλείς τουριστικοί προορισμοί - όπως το Παρίσι, το Βερολίνο και το Άμστερνταμ) τείνουν να έχουν υψηλότερα ενοίκια σε σύγκριση με μικρότερες πόλεις. Όταν αποφασίζετε να νοικιάσετε, πρέπει να θυμάστε σχετικά με την εγγύηση. Συνήθως, ισοδύναμο με μίσθωμα ενός έως τριών μηνών, με επιστροφή χρημάτων στο τέλος της μίσθωσης εάν δεν υπάρχει ζημιά ή

μη καταβληθέν ενοίκιο. Υπάρχουν επίσης λογαριασμοί κοινής ωφέλειας, οι ενοικιαστές είναι συνήθως υπεύθυνοι για την πληρωμή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας όπως ηλεκτρικό ρεύμα, φυσικό αέριο, νερό και διαδίκτυο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται στο ενοίκιο.

Όταν αποφασίζετε να νοικιάσετε μέσω ενός κτηματομεσιτικού γραφείου, μπορεί να χρειαστεί να πληρώσετε τέλη πρακτορείου, που συνήθως ισοδυναμούν με το ενοίκιο ενός μήνα ή ένα ποσοστό του ετήσιου ενοικίου.

Στην περίπτωση της ενοικίασης, βεβαιωθείτε ότι έχετε μια γραπτή συμφωνία μίσθωσης που περιγράφει το ποσό ενοικίου, τη διάρκεια της μίσθωσης και άλλους όρους και προϋποθέσεις όπως ποιος είναι υπεύθυνος για την ασφάλιση, λογαριασμούς, τη μορφή καταγγελίας της μίσθωσης κ.λπ.

Εικόνα 5.9: Στέγαση

Πηγή: <https://www.pexels.com/pl-pl/>

Αγορά σπιτιού

Το πιο σημαντικό κόστος είναι η τιμή αγοράς του ακινήτου. Συνήθως βασίζεται ευρέως στην τοποθεσία, τον τύπο του ακινήτου και τις συνθήκες της αγοράς. Ακριβώς όπως στην περίπτωση της ενοικίασης μεγάλων πόλεων (συνήθως πρωτευουσών ή δημοφιλών τουριστικών προορισμών - όπως το Παρίσι, το Βερολίνο, η Βαρσοβία και η Μαδρίτη)

τείνουν να έχουν υψηλότερες τιμές σε σύγκριση με μικρότερες πόλεις. Πριν από την πληρωμή της πλήρους τιμής, ο αγοραστής πρέπει να προκαταβάλει. Συνήθως κυμαίνεται από 10% έως 30% της τιμής του ακινήτου, ανάλογα με τις απαιτήσεις του δανειστή. Μια άλλη πληρωμή που πρέπει να συμπεριλάβετε είναι η συμβολαιογραφική αμοιβή. Σε πολλές χώρες της ΕΕ, απαιτείται συμβολαιογράφος για να επισημοποιήσει την αγορά ακινήτου, με τέλη που κυμαίνονται από 1% έως 2% της τιμής του ακινήτου. Πρέπει επίσης να θυμάστε σχετικά με φόρους όπως:

- Τέλη χαρτοσήμου/Φόρος Μεταβίβασης Γης. Διαφέρει ανά χώρα, συνήθως μεταξύ 2% και 10% της τιμής του ακινήτου.
- Φόρος Ακίνητης Περιουσίας. Ο ετήσιος φόρος βασίζεται στην αξία του ακινήτου.

Να είστε ιδιοκτήτης σπιτιού Οι ευθύνες σας είναι οι μηνιαίες πληρωμές λογαριασμών, όλες οι εργασίες συντήρησης, επισκευές και ανακαινίσεις και ασφάλιση.

Πολλοί άνθρωποι δεν έχουν τα χρήματα για να αγοράσουν ένα ακίνητο σε μετρητά. Στη συνέχεια χρησιμοποιούν δάνεια ή υποθήκες.

Τύποι στεγαστικών δανείων:

1. Στεγαστικά δάνεια σταθερού επιτοκίου - το επιτόκιο παραμένει σταθερό για καθορισμένο χρονικό διάστημα, παρέχοντας σταθερότητα στις μηνιαίες πληρωμές.
2. Στεγαστικά δάνεια με μεταβλητό επιτόκιο - το επιτόκιο μπορεί να αλλάξει με βάση τις συνθήκες της αγοράς, οδηγώντας δυνητικά σε κυμαινόμενες πληρωμές.
3. Στεγαστικά δάνεια μόνο με τόκους - Οι δανειολήπτες πληρώνουν μόνο τους τόκους για μια ορισμένη περίοδο, με το κεφάλαιο να επιστραφεί στο τέλος της περιόδου.

5.10 ΑΛΛΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ

Ενοικίαση και χρηματοδοτική μίσθωση, εγγυήσεις, ενοικιάσεις, μισθώσεις ακινήτων

Οι όροι «ενοικίαση» και «μίσθωση» χρησιμοποιούνται συχνά εναλλακτικά, αλλά έχουν ξεχωριστές έννοιες και επιπτώσεις, ιδίως στο πλαίσιο των ακινήτων στην

Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ενοικίαση και η μίσθωση ακινήτων στην ΕΕ περιλαμβάνουν διακριτά νομικά πλαίσια και πρακτικές που είναι απαραίτητες για να κατανοήσουν τόσο οι ενοικιαστές όσο και οι ιδιοκτήτες. Στην περίπτωση της ενοικίασης, είναι συνήθως μια βραχυπρόθεσμη δέσμευση - συχνά από μήνα σε μήνα ή σε ετήσια βάση. Προσφέρει μεγαλύτερη ευελιξία, είναι επίσης λιγότερο επίσημο. Η χρηματοδοτική μίσθωση είναι συνήθως μια μεγαλύτερη δέσμευση που περιλαμβάνει μακροπρόθεσμες συμφωνίες, συχνά αρκετά χρόνια. Παρέχει περισσότερη σταθερότητα και για τα δύο μέρη. Συνήθως, είναι ένα πιο επίσημο ίδρυμα - οι συμφωνίες μίσθωσης είναι λεπτομερείς και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα όρων και αρμοδιοτήτων.

Εικόνα 5.10: Άλλα συμβόλαια

Πηγή: <https://www.pexels.com/pl-pl/>

Βασικές Διαφορές

Ενοικίαση:

- Τυπικά βραχυπρόθεσμα (π.χ. μηνιαία ή ετήσια).
- Πιο ευέλικτο, πιο εύκολο να τερματιστεί ή να ανανεωθεί.

- Χαμηλότερη εκ των προτέρων οικονομική δέσμευση. Οι καταθέσεις ασφαλείας είναι συνήθως μικρότερες
- Οι ιδιοκτήτες συνήθως αναλαμβάνουν σημαντικές συντηρήσεις και επισκευές.
- Οι ενοικιαστές έχουν περιορισμένη δυνατότητα τροποποίησης του ακινήτου.
- Συνήθως διέπονται από τους εθνικούς νόμους ενοικίασης που προστατεύουν τα δικαιώματα των ενοικιαστών, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων ελέγχου ενοικίων, των προστασιών έξωσης και των προτύπων συντήρησης.

Μίσθωση:

- Μακροπρόθεσμα, συχνά αρκετά χρόνια.
- Λιγότερο ευέλικτο, με σταθερούς όρους που είναι πιο δύσκολο να αλλάξουν.
- Υψηλότερη εκ των προτέρων οικονομική δέσμευση, που συχνά περιλαμβάνει μεγαλύτερες καταθέσεις ασφάλειας και μερικές φορές προκαταβολή ενοικίου.
- Οι ενοικιαστές μπορεί να είναι υπεύθυνοι για περισσότερη συντήρηση και επισκευές, ειδικά σε εμπορικές μισθώσεις.
- Οι ενοικιαστές, ειδικά οι εμπορικοί, μπορεί να έχουν μεγαλύτερη ελευθερία να τροποποιήσουν το ακίνητο, υπό την προϋπόθεση έγκρισης του ιδιοκτήτη.
- Συχνά διέπεται από το δίκαιο των συμβάσεων, με ειδικούς κανονισμούς που διαφέρουν ανά χώρα. Οι εμπορικές μισθώσεις μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν πρόσθετους ρυθμιστικούς λόγους, όπως νόμους περί ζωνών και επιχειρηματικές άδειες.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η εκμάθηση των εννοιών που περιγράφονται σε αυτό το εγχειρίδιο θα ενισχύσει σημαντικά τα επίπεδα οικονομικού αλφαριθμητισμού των αναγνωστών, εξοπλίζοντάς τους με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την πλοήγηση στις πολυπλοκότητες της σύγχρονης οικονομίας. Ο οικονομικός αλφαριθμητισμός δίνει τη δυνατότητα στα άτομα να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις, είτε πρόκειται για τα προσωπικά οικονομικά, είτε για τις επιλογές καριέρας, είτε για την κατανόηση του ευρύτερου οικονομικού περιβάλλοντος. Ενισχύοντας την κατανόηση των οικονομικών αρχών, οι αναγνώστες μπορούν να διαχειρίζονται καλύτερα τα οικονομικά τους, να υπερασπίζονται τα συμφέροντά τους και να συμβάλλουν ουσιαστικά στις οικονομικές συζητήσεις και τις πολιτικές αντιπαραθέσεις.

Το εγχειρίδιο χωρίζεται σε πέντε βασικές ενότητες, καθεμία από τις οποίες επικεντρώνεται σε μια διαφορετική πτυχή της οικονομικής γνώσης. Κάθε μπλοκ είναι ζωτικής σημασίας για την οικοδόμηση μιας ολοκληρωμένης κατανόησης των οικονομικών και της εφαρμογής τους στην καθημερινή ζωή.

Η ενότητα 1, Μακροοικονομία, είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση της μεγάλης εικόνας της οικονομίας. Καλύπτει το ΑΕΠ, τον πληθωρισμό, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, τις οικονομικές πολιτικές, το εθνικό χρέος και τους οικονομικούς θεσμούς. Η γνώση αυτών των θεμάτων βοηθά τους αναγνώστες να κατανοήσουν πώς οι οικονομικές πολιτικές και οι δείκτες επηρεάζουν τις συνολικές οικονομικές επιδόσεις και την ατομική ευημερία. Για παράδειγμα, η κατανόηση του πληθωρισμού επιτρέπει στα άτομα να λαμβάνουν καλύτερες αποφάσεις για επενδύσεις και αποταμιεύσεις, ενώ η γνώση της αύξησης του ΑΕΠ μπορεί να ενημερώσει για τις στρατηγικές καριέρας και τις επιχειρηματικές στρατηγικές.

Η ενότητα 2, Μικροοικονομία, επικεντρώνεται στη συμπεριφορά των ατόμων και των επιχειρήσεων. Περιλαμβάνει θέματα όπως η προσφορά και η ζήτηση, η θεωρία του καταναλωτή, η θεωρία του παραγωγού, τα μονοπώλια και οι αγορές εργασίας. Αυτό το μπλοκ παρέχει γνώσεις σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας των αγορών και τον τρόπο λήψης αποφάσεων από τους οικονομικούς παράγοντες. Η κατανόηση της μικροοικονομίας είναι απαραίτητη για τη λήψη τεκμηριωμένων επιλογών στην καθημερινή ζωή, από την αγορά αγαθών και υπηρεσιών μέχρι τη διαπραγμάτευση μισθών και την κατανόηση των τάσεων της αγοράς.

Η ενότητα 3, Οικονομικά, ασχολείται με την προσωπική και εταιρική οικονομική διαχείριση, συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού, της αποταμίευσης, της διαχείρισης του χρέους, των φόρων, της ασφάλισης και του σχεδιασμού

συνταξιοδότησης. Αυτό το μπλοκ είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την επίτευξη οικονομικής σταθερότητας και τον προγραμματισμό για το μέλλον. Κατακτώντας αυτές τις έννοιες, οι αναγνώστες μπορούν να δημιουργούν αποτελεσματικούς προϋπολογισμούς, να διαχειρίζονται με σύνεση τα χρέη και να προγραμματίζουν τη συνταξιοδότηση, εξασφαλίζοντας μακροπρόθεσμη οικονομική ασφάλεια.

Η ενότητα 4, Επιχειρήσεις, επικεντρώνεται στις δεξιότητες που απαιτούνται για την επιχειρηματική επιτυχία και την αποτελεσματική διοίκηση επιχειρήσεων. Τα θέματα περιλαμβάνουν επιχειρηματικότητα, ηγεσία, οικονομική διαχείριση, δικτύωση, εξυπηρέτηση πελατών και διαχείριση χρόνου. Αυτό το μπλοκ είναι ζωτικής σημασίας για τους επίδοξους επιχειρηματίες και τους επαγγελματίες των επιχειρήσεων, παρέχοντας τα εργαλεία που απαιτούνται για να ξεκινήσουν και να αναπτύξουν επιτυχημένες επιχειρήσεις, να ηγηθούν ομάδων και να διαχειριστούν αποτελεσματικά τα οικονομικά των επιχειρήσεων.

Η ενότητα 5, Εργατικό και Συμβατικό Δίκαιο, ασχολείται με τις νομικές πτυχές της απασχόλησης και των επιχειρήσεων, όπως οι συμβάσεις εργασίας, τα είδη συμβάσεων, οι νόμοι περί μισθών και ωρών εργασίας, οι αποζημιώσεις, οι νόμοι περί προστασίας της ιδιωτικής ζωής, το επιχειρηματικό δίκαιο και η στέγαση. Η κατανόηση αυτών των νομικών πλαισίων είναι απαραίτητη για την προστασία των δικαιωμάτων του ατόμου στον εργασιακό χώρο και την πλοήγηση στο νομικό τοπίο των επιχειρήσεων. Οι γνώσεις αυτές βοηθούν τα άτομα να κατανοήσουν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους, διασφαλίζοντας τη συμμόρφωση και προωθώντας δίκαιες πρακτικές.

Ο **οικονομικός αλφαριθμητισμός** αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της οικονομικής ευημερίας και επηρεάζει διάφορες πτυχές της καθημερινής ζωής. Βοηθά τα άτομα να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τις δαπάνες, την αποταμίευση, την επένδυση και τη διαχείριση του χρέους. Τα άτομα με οικονομική παιδεία είναι καλύτερα εξοπλισμένα για να προγραμματίσουν σημαντικά γεγονότα της ζωής τους, όπως η αγορά κατοικίας, η χρηματοδότηση της εκπαίδευσης και η συνταξιοδότηση. Μπορούν επίσης να αποφύγουν κοινές οικονομικές παγίδες, όπως το υπερβολικό χρέος και η ανεπαρκής αποταμίευση, οδηγώντας σε μεγαλύτερη οικονομική ασφάλεια και ψυχική ηρεμία.

Επιπλέον, ο χρηματοοικονομικός αλφαριθμητισμός επιτρέπει στα άτομα να συμμετέχουν πιο αποτελεσματικά στην οικονομία, τόσο ως καταναλωτές όσο και ως ενεργοί πολίτες. Προωθεί την καλύτερη κατανόηση των οικονομικών πολιτικών και των επιπτώσεών τους, δίνοντας στους ανθρώπους τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε συζητήσεις πολιτικής και να υπερασπίζονται ευεργετικές αλλαγές. Σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον, ο χρηματοοικονομικός αλφαριθμητισμός είναι πιο σημαντικός από ποτέ, βοηθώντας τα άτομα να προσαρμοστούν στις νέες προκλήσεις και ευκαιρίες.

Εν κατακλείδι, ενισχύοντας τον οικονομικό τους γραμματισμό μέσω αυτού του εγχειριδίου, οι αναγνώστες θα αποκτήσουν πολύτιμες δεξιότητες και γνώσεις που θα τους ωφελήσουν σε όλη τους τη ζωή. Θα είναι καλύτερα προετοιμασμένοι για να λαμβάνουν ορθές οικονομικές αποφάσεις, να επιτυγχάνουν τους οικονομικούς τους στόχους και να συμβάλλουν στην ευρύτερη οικονομική κοινότητα. Ο οικονομικός αλφαριθμητισμός δεν έχει να κάνει μόνο με την κατανόηση των οικονομικών- έχει να κάνει με την ενδυνάμωση των ατόμων ώστε να ζουν πιο ενημερωμένες, ασφαλείς και ευημερούσες ζωές.

Επιπλέον, το πρόγραμμα **Economy for Life** στοχεύει στην παροχή βασικής οικονομικής κατάρτισης στους νέους μέσω διαφόρων πόρων. Το εγχειρίδιο είναι ο κύριος πυλώνας, αλλά θα συμπληρωθεί από ένα γλωσσάρι, μια σειρά από μελέτες περιπτώσεων, έναν σύντομο οδηγό για τη σωστή παρακολούθηση της μαθησιακής διαδικασίας και, τέλος, μια σειρά από βίντεο. Όλα αυτά τα υλικά συμπληρώνουν το εγχειρίδιο και μπορείτε να τα βρείτε στον ιστότοπο του έργου: <https://economyforlife.eu>.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. McCowage M. and Dwyer J., *Economic Literacy: What Is It and Why Is It Important?*, 2022
<https://www.rba.gov.au/publications/bulletin/2022/dec/economic-literacy-what-is-it-and-why-is-it-important.html>
2. Stambler L. G., *Literacies for the digital age to teach in the k-12 classroom*, Yale University, 2013
https://pier.macmillan.yale.edu/sites/default/files/files/Global%20Youth%20in%20the%20Digital%20Age/13_%20ECONOMIC%20LITERACY.pdf

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 - ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1. Blanchard O., Johnson D.R., *Macroeconomics*, 2013
<https://home.ufam.edu.br/andersonlfc/Macrol/Livro%20Macro.pdf> (20.05.2024)
2. Mensah J. Ricard S., *Sustainable development: Meaning, history, principles, pillars, and implications for human action: Literature review*, 2019
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23311886.2019.1653531> (20.05.2024)
3. Nduonofit L., Emina W., *Globalization and Economic Development*, 2021
<https://nou.edu.ng/coursewarecontent/DES%20315%20Globalization%20and%20Economic%20Development.pdf> (20.05.2024)
4. Samuelson P., Nordhaus W., *Economics*, 2010
https://moodle.estgv.ipv.pt/201920/pluginfile.php/59329/mod_resource/content/1/samunord19.pdf (20.05.2024)
5. Unnamed Author, *Principles of Economics*, 2012
<https://sites.bu.edu/manovec101/files/2019/04/UMinnMicroeconomics.pdf> (20.05.2024)
6. World Commission on the Social Dimension of Globalization, International Labour Organisation, *A Fair Globalization: Creating Opportunities for All*, 2004
<https://webapps.ilo.org/public/english/wcsdg/docs/rep2.pdf> (20.05.2024)

Πηγές οικονομικών στοιχείων:

- https://www.oecd-ilibrary.org/economics/data/main-economic-indicators_mei-data-en
- https://commission.europa.eu/business-economy-euro/indicators-statistics_en
- https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/economy_en

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 – ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1. Banton C. *Indifference Curves in Economics: What Do They Explain?*, 2024 Investopedia
<https://www.investopedia.com/terms/i/indifferencecurve.asp>

2. Byju's, Difference between total utility and marginal utility, <https://byjus.com/commerce/difference-between-total-utility-and-marginal-utility/>
3. Center for the advancement of digital scholarship, Chapter 7. Game Theory Applications, <https://kstatelibraries.pressbooks.pub/economicsoffoodandag/chapter/unknown-7/>
4. Esteban J., Marginal cost <https://www.palomar.edu/pages/jesteban/lesson-3/>
5. Friedman Stewart D., Christensen P., DeGroot J., Work and Life: The End of the Zero-Sum Game, 1998 Harvard Business Review, <https://hbr.org/1998/11/work-and-life-the-end-of-the-zero-sum-game>
6. Geeks for geeks, The Nash Equilibrium, 2023 <https://www.geeksforgeeks.org/nash-equilibrium/>
7. Hamermesh Daniel S., Handbook of Labor Economics, 1993 Michigan State University, <http://gesd.free.fr/hamermesh86.pdf>
8. Khan Academy, Lesson overview - Total utility and marginal utility, <https://www.khanacademy.org/economics-finance-domain/microeconomics/choices-opp-cost-tutorial/marginal-utility-tutorial/a/lesson-overview-total-utility-marginal-utility-and-utility-maximization>
9. Law J., A dictionary of business and management, 2009 Oxford University Press <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/acref/9780199234899.001.0001/acref-9780199234899-e-1451>
10. Levin J., Milgrom P., Producer theory, 2004 <https://web.stanford.edu/~jdlevin/Econ%20202/Producer%20Theory.pdf>
11. Liberto D., Consumer Theory: Definition, Meaning, Objective, and Example, 2023 Investopedia <https://www.investopedia.com/terms/c/consumer-theory.asp>
12. Office for National Statistics UK, The Gini coefficient <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/birthsdeathsandmarriages/families/methodologies/theginicoefficient>
13. Salish Sarah M., McClung S., Market Equilibrium, 2020 Inomics <https://inomics.com/terms/market-equilibrium-1431109>
14. Saporiti A., Notes on producer theory, 2011 https://personalpages.manchester.ac.uk/staff/Alejandro.Saporiti/notes/Producer_Theory.pdf
15. Solum L., Legal Theory Lexicon: The Prisoners' Dilemma, adr toolbox, 2019 <https://www.adrtoolbox.com/2019/06/legal-theory-lexicon-the-prisoners-dilemma/>
16. Study Smarter, Gini coefficient, <https://www.studysmarter.co.uk/explanations/microeconomics/poverty-and-inequality/gini-coefficient/>

17. Study.com, Cyclical Unemployment | Definition, Causes & Examples, <https://study.com/learn/lesson/cyclical-unemployment-definition-examples.html>
18. Techmass, Production costs: what are they and why is it important to calculate them? <https://techmass.io/production-costs-what-are-they-and-why-is-it-important-to-calculate-them/>
19. Toppr, *Application of Marginal Cost and Marginal Revenue* <https://www.toppr.com/guides/business-mathematics-and-statistics/calculus/application-marginal-cost-marginal-revenue/>
20. Vitaletti, G., *The regulation of the oligopoly and monopoly*, <https://intentionalaccounting.com/improve-your-personal-finance-the-50-30-20-rule/>
21. Ware T., *What is marginal revenue?*, 2021 Barametrics <https://baremetrics.com/blog/what-is-marginal-revenue>

ENOTHTA 3 – OIKONOMIKA

1. BBVA, *¿Qué es el ahorro y cómo ahorrar mejor en todas las etapas de la vida?*, 2024, <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-es-el-ahorro-y-como-ahorrar-mejor-con-estos-consejos/>
2. BBVA, *Qué es un presupuesto y cómo elaborar uno con base en objetivos y metas.*, 2024 <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-es-un-presupuesto-y-como-elaborar-uno-en-base-a-objetivos-y-metas/>
3. BBVA, *¿Qué son las inversiones financieras y qué tipos existen?*, 2024 <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-son-las-inversiones-financieras-y-que-tipos-existen/>
4. BBVA. *Cómo gestionar las deudas: herramientas i métodos para hacerlo correctamente*, 2023 <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/como-gestionar-las-deudas-herramientas-y-metodos-para-hacerlo-correctamente/>
5. BBVA. *¿Qué son los impuestos o tributos y qué tipos existen?*
<https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-son-los-impuestos-o-tributos-y-que-tipos-existen/>
6. BBVA. *Los seguros: cuántos tipos existen y cuánto cuestan.*
<https://www.bbva.com/es/salud-financiera/los-seguros-cuantos-tipos-existen-y-cuanto-cuestan/>
7. BBVA. *What are stocks and shares? How do they work? How did they arise historically?*
<https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-son-las-acciones-como-funcionan-y-cual-es-su-origen-historico/>
8. Blog y Glosario del Banco Santander. *¿Qué son los impuestos?*
<https://www.bancosantander.es/glosario/impuestos>
9. Callahan, M. *Improve Your Personal Finances – The 50/30/20 Rule.*, 2023
<https://intentionalaccounting.com/improve-your-personal-finance-the-50-30-20-rule/>

10. Cejalvo, A. *¿Qué es un seguro? ¿Qué tipos de seguros existen?*, 2024 <https://www.rankia.com/blog/mejores-seguros/2449635-que-seguro-tipos-seguros-existen>
11. CMF Comisión para el Mercado Financiero. *¿Qué es el Ahorro?* <https://www.cmfchile.cl/educa/621/w3-article-27547.html>
12. Coca, M. BBVA. *¿Qué es el interés y qué tipos de interés existen?*, 2023 <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-es-el-interes-y-que-tipos-de-interes-existen/>
13. Estrategias de inversión. *¿Qué es y cómo funciona la bolsa de valores?*, 2022 <https://www.estrategiasdeinversion.com/actualidad/noticias/bolsa-espana/que-es-y-como-functiona-la-bolsa-de-valores-n-578613>
14. Finect, C. *Libertad financiera: qué es y cómo conseguirla.*, 2023 https://www.finect.com/usuario/_Finect/articulos/como-alcanzar-libertad-financiera-pasos-conseguirla
15. Frankel, M. *What Is Compound Interest? The Motley Fool.*, 2023 <https://www.fool.com/terms/c/compound-interest/>
16. Geier, B. *11 Common Types of Investments and How They Work.* Smartasset., 2023 <https://smartasset.com/investing/types-of-investment>
17. IAD. *Qué es la libertad financiera y cómo se puede conseguir.* <https://www.join-iad.es/blog/libertad-financiera/>
18. Kagan, J., Stapleton, C., y Kvilhaug, S. *What Is Retirement Planning? Steps, Stages, and What to Consider.*, 2024 Investopedia: <https://www.investopedia.com/terms/r/retirement-planning.asp>
19. N26. *¿Qué es un plan de gestión de deudas y cómo funciona?*, 2023 <https://n26.com/es-es/blog/plan-gestion-deuda>
20. OECD. *Revenue Statistics 2023. Tax Revenue Buoyancy in OECD Countries.*, 2023 <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/revenue-statistics-2522770x.htm>
21. Picardo, E., Scott, G., Eichler, R. *Investing Explained: Types of Investments and How to Get Started*, 2024 <https://www.investopedia.com/terms/i/investing.asp>
22. WordReference. *Online Language Dictionaries.* 2020 <https://www.wordreference.com/definicion/presupuestar>
23. Your Europe. *El impuesto de sociedades en la UE.*, 2022 https://europa.eu/youreurope/business/taxation/business-tax/company-tax-eu/index_es.htm

ENOTHTA 4 – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

1. Aleixandre, E. *Gestión de Recursos Humanos: una pieza clave.* 2021 <https://www.endalia.com/news/claves-gestion-recursos-humanos/>

2. Bengochea, D. *Atención al cliente: definición, tipos y factores clave*. 2024
<https://outvio.com/es/blog/servicio-atencion-cliente/>
3. Cyberclick. *¿Qué es marketing? Definición, ventajas y cómo funciona*. 2023
<https://www.cyberclick.es/marketing>
4. De Torres, A. *Uso de las tecnologías de la información en las empresas: ejemplos de principales TICs empleadas*. 2022
<https://www.esic.edu/rethink/management/principales-tecnologias-de-la-informacion-en-las-empresas-ejemplos-c>
5. Dublino, J. *8 Tips to Manage Your Time as a Small Business Owner*. 2024
<https://www.business.com/articles/time-management-tips-for-small-business-owners/>
6. EBC, Escuela Bancaria y Comercial. *El emprendimiento: ¿qué es y para qué sirve?*, 2023
<https://www.ebc.mx/ventana/emprendimiento-que-es-y-para-que-sirve/>
7. EUNCET Business School. *Dirección estratégica: qué es y cuáles son sus fases*.
<https://blog.euncet.com/direccion-estrategica-que-es-y-fases/>
8. Ferrovial. *¿Qué es el emprendimiento?* <https://www.ferrovial.com/es/recursos/definicion-de-emprendimiento/>
9. Indeed Editorial Team. *Importancia de la tecnología para empresas*. 2022
<https://www.indeed.com/orientacion-profesional/desarrollo-profesional/tecnologia-empresas>
10. Indeed Editorial Team. *What Is Networking in Business? (With Tips and Importance)*. 2023
<https://www.indeed.com/career-advice/career-development/networking-in-business>
11. Microsoft. *Global State of Customer Service*. 2024
https://cloudamcdnprodep.azureedge.net/gdc/gdcPiLLQw/original?ocid=mkto_email_EM582302A1LA1
12. Netsuite. *What is Financial Management for Businesses?* 2020
https://www.youtube.com/watch?v=AE3_8GGhX1c
13. Pandey, N. Emeritus. *What is Financial Management? Its Nature, Scope and Significance*. 2024
<https://emeritus.org/in/learn/what-is-financial-management/>
14. Perry, E. *What is networking and why is it so important?* 2023
<https://www.betterup.com/blog/networking>
15. Putnam, S. *10 tips for mastering time management at work*. 2024
<https://slack.com/intl/es-es/blog/productivity/time-management-tips-at-work>
16. Questionpro. *¿Qué es el servicio al cliente?* https://www.questionpro.com/es/servicio-al-cliente.html#factores_servicio_al_cliente
17. Responsabilidad Social Empresarial y Sustentabilidad. *Emprendimiento: qué es, definición, tipos, características y ejemplos*. 2024
<https://responsabilidadsocial.net/emprendimiento-que-es-definicion-tipos-caracteristicas-y-ejemplos/>

18. Rodrigues, N. *Qué es la dirección estratégica, para qué sirve, elementos y modelos*. 2024 <https://blog.hubspot.es/sales/direccion-estrategica-empresarial>
19. Salesforce. *¿Qué es un CRM?* <https://www.salesforce.com/mx/crm/>
20. Slack. *Inteligencia artificial en las empresas: ventajas y desafíos*. 2023 <https://slack.com/intl/es-es/blog/transformation/inteligencia-artificial-en-las-empresas>
21. Slack. *Gestión de recursos humanos: objetivos, ejemplos, tendencias*. 2023 <https://slack.com/intl/es-es/blog/productivity/gestion-de-recursos-humanos-objetivos-ejemplos-tendencias>
22. Strutner, S. *Financial Management Explained: Scope, Objectives & Importance*. 2023 <https://www.netsuite.com/portal/resource/articles/financial-management/financial-management.shtml>
23. Universidad Francisco de Vitoria. *¿Qué es la gestión financiera?* <https://www.ufv.es/cetys/blog/que-es-la-gestion-financiera/>

ENOTHTA 5 – ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

1. Hardy, S.; Butler, M.. *European employment laws: a comparative guide*. Spiramus Press Ltd, 2016.
2. Hendrickx, F. *Protection of workers' personal data: General principles*, 2022 ILO <https://webapps.ilo.org/static/english/intserv/working-papers/wp062/index.html>
3. Risak, M., et al. *Regulating the employment relationship in Europe: A guide to Recommendation No. 198*. ILO/ELLN, 2013. <https://www.ilo.org/publications/regulating-employment-relationship-europe-guide-recommendation-no-198>
4. EuroDev, *Why Employment Contracts are Important in Europe?*, 2024 <https://www.eurodev.com/blog/employment-contracts-in-europe>
5. Eurofound, *Contract of employment*, European Industrial Relations Dictionary, 2019 Dublin <https://www.eurofound.europa.eu/en/european-industrial-relations-dictionary/contract-employment>
6. Eurofound, *Minimum wage* <https://www.eurofound.europa.eu/en/topic/minimum-wage>
7. European Agency for Safety and Health at Work, *EU Strategic Framework on Health and Safety at Work 2021-2027* <https://osha.europa.eu/en/safety-and-health-legislation/eu-strategic-framework-health-and-safety-work-2021-2027>
8. European Commission, *EU Strategic Framework on Health and Safety at Work 2021-2027* https://roadmaponcarnogens.eu/wp-content/uploads/2021/06/EU-OSH-StrategicFramework_2021-2027_1_EN_ACT_part1_v7_final.pdf
9. European Commission, *Rights at work* <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=82>

10. The Council of the EU and the European Council, *The general data protection regulation*, 2024
<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/data-protection/data-protection-regulation/>

11. Your Europe, *Contract of Employment*, 2024
<https://www.gov.pl/web/your-europe/contract-of-employment>

12. Your Europe, *Employment contracts*, 2024
https://europa.eu/youreurope/business/human-resources/employment-contracts/index_en.htm

13. Your Europe, *Terms of Employment*, 2024
https://europa.eu/youreurope/business/human-resources/employment-contracts/employment-terms/index_en.htm

ΛΙΣΤΑ INFOGRAPHICS

Infographic 1. Κόστος Παραγωγής	60
Infographic 2. Οριακά έσοδα και οριακά κόστη	62
Infographic 3. Συνολική και οριακή χρησιμότητα.....	63
Infographic 4. Συντελεστής Gini	66
Infographic 5. Ο κανόνας 50/30/20	83
Infographic 6. Τιμές της μετοχής της Banco Santander τα τελευταία 5 χρόνια	86

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Μονοπώλιο και ολιγοπώλιο	58
Πίνακας 2. Ισορροπία Nash.....	68
Πίνακας 3. Το δίλημμα του φυλακισμένου	69
Πίνακας 4. Προϋπολογισμός του μήνα για οικογένειες.....	77
Πίνακας 5. Ο κανόνας αποταμίσεως των 52-εβδομάδων	80

Πίνακας 6. Απλό επιτόκιο και ανατοκισμός..... 98

Πίνακας 7. Η συχνότητα του ανατοκισμού 99

Co-funded by
the European Union 2023-1-ES02-KA210-YOU-000114522

DEVELOPED BY

**Co-funded by
the European Union**

Economy for Life © 2024 is licensed under CC BY-NC 4.0